

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., csütörtök, november 25-én.

6. szám.

Az aratás kodexe.

Három tételt szeretnénk írni a magyar mezei munka sorsáról intézkedő törvény fölébe, amelynek javaslatát sürű helyeslés közben ma terjesztette Darányi a Ház elé, sürgős tárgyalását kérvén.

Az egyik az, hogy: gonoszok gonosza, hitvány hazaáruló az, aki a magyar föld termését kockára teszi.

A másik: Aki szociális törvényt akar teremteni, jól gondolja meg, hogy neki nemcsak a kétszer-kettővel, nemcsak a külsőkkel, de a lelkiekkel, de az érzésekkel is számot kell vetnie.

S a harmadik igazság az, hogy minden törvéynél többet ér a közigazgatás bölcsessége, erélje, pártatlansága, tapintata.

Mert a termés nekünk nemcsak egy gazdasági czikknek az előállítása, nemcsak közgazdasági eredmény, de egyúttal az egész ország jólétének, politikai súlyának is az alapja. Mert a szegény embert az ő küszködésében, a száraz kenyérért való viaskodásában és a birtokost az ő elkésredésében nemcsak az esze, de az ő érzelmei, indulatai is vezetik. Megmutatták az elmúlt nyárnak a tapasztalatai is, hogy mennyi bajt idézhet elő, mennyi vér kiömlésének okozója lehet az adminisztráció, ha késedelmes, ha elveszti a fejét, ha az embert és nem az igazságot nézi.

Ezeknek az axiomáknak a világánál akarjuk megvizsgálni ezt a törvényjavas-

latot, tudván azt, hogy mily sok az igazság, mily sok a nemzeti nagy érdek a birtokosok oldalán, és tudván azt, hogy a szegény paraszt ember ép ugy ebből a magyar fajtaból sarjadzott, neki ép ugy jussa van ennek a magyar hazának szertetéhez, intézményeihez.

Maga a miniszter, akinek az egész ország nagy hálával tartozik azokért, amiket az elmúlt nyáron a nagy veszedelem elhárítására tett, ő maga sem ugy fogja fel a feladatát, mintha ennek a törvénynek a megalkotásával most már megtörtént volna minden az Alföld nagy betegségének kiirtására. Csak a jogi helyzetét a mezei munkának akarta rendezni ezzel a javaslatával, csak — a potiori fiat denominatio — az aratás kodexét akarja most megszerkeszteni, hogy meglegyenek a jogi keretek, amelyek közé be lehessen szorítani a kérdés legégetőbb, legveszedelmebb részét. Csak azt akarja a törvény megcselekedni, ami most azonnal lehetséges, a minek rögtön, sürgősen meg kell történnie, ha nem akarjuk, hogy esztendőre talán az ég madarai arassák le, csépeljék ki Magyarország buzáját. Ami ezentúl van, amit most mindjárt elérni nem lehet, hanem csak hosszú évek multán, ez az egész nagy akció kívül csik ennek a mai javaslatnak a körén, s csak sejteti azt a 77. §., mely fölhatalmazza a földművelési minisztert, hogy a gazdasági munkásközvetítés ügyét rendelettel szabályozza. Mi sem szólunk hát mostan ennek az akciónak

egyéb tényezőiről, hanem csak ilyen értelemben magáról a törvényjavaslatról.

Első sorban is igaz köszönetet mondunk Darányi Ignácznak, amiért nem hallgatott azokra a lelketlen és veszedelmes javaslatokra, amik bizony sürűn hangzottak jobbról, balról, tavasszal és a nyáron, a veszedelem idején, s amiknek csak egy lehetne az eredménye, az, hogy lángba borítanak az Alföldet, hogy tönkretennék a birtokost és a munkást egyaránt. Hisz még olyan szó is esett, hogy hozatni kell tízezer aratógépet, azzal kell kipörkölni a magyar népet az Alföldről; olyan javaslat is történt, hogy szó nélkül a katonaságra kell bízni az aratást.

Másodsorban igaz köszönetet mondunk neki, amiért volt elég bátorsága és őszintesége kimondani azt, hogy minden becsületes gazdának ellensége az a birtokos, aki embertelen föltételeket vesz be a kontraktusába, amiért volt bátorsága kimondani — a magunk nyelven szólva — azt, hogy: hazaáruló az a munkás, aki a magyar dolog idején sztrájkol, de hazaáruló az a birtokos is, aki lelketlen követelésekkel a sztrájkot előidézi.

Harmadsorban köszönet illeti meg azért, hogy a liberális gazdasági rend elveiből nem áldoz fel többet, mint a mennyit a helyzet okvetlen megkíván, hogy — bármennyire csábító volt is az alkalom — nem főrekszik az állam hatal-

Esmarch.

A sebész, az valami. Drága és szeszélyes, mint egy primadonna, sőt van ő olyan rossz szobrász is, mint a fontainebleau-i iskola, mivel szintén ruhával takargatja az amputációt, de mégis tudjuk, hogy művészi nevelést ad neki az emberi test. Nem muzsikális mindegyik, miként Billroth. „Édes anyám, ma Lind Jennyt hallottam énekelni és elmulasztottam megnézni egy veseküirtást” — írja haza a bergeni papi lakba. A szabad természetet se imádja mindegyik, miként Tiroch, a vadász, akit a „humanista” néven ismernek a soroksári nyulak; de mindegyikben bennlakozik a hellén férfi, akinek nincs absztrakció, nincs Szokratesz, csak nagyon ember és nagyon pup. Főséges harmóniájuk akkor se hagyja el őket, midőn megteszik az első vigaszt és látják, hogy újra megisméltődött a teremtés ősi dallama: az, hogy a föld méhében titkon történik minden és előre a sebész se tudhatmindent. Az emberi fantázia tükéltelen.

E nagy hellének sorából ma ellátogat hozzánk Esmarch doktor, a kiel sebész. Nevéhez ugy hozzá van fűzve az amputáció vértelenítése, mint a Farkas László nevéhez a golyóeltávolítás, a Högyeséhez meg a megmart paraszt. A német-francia háború idejében, midőn nyolczvanezer német sebesültet ápoltak a lazarettokban és még annyi sok ezer francziát is, Esmarch tanár volt az önkéntes betegápolás szervezője, tábornokorvos a hadseregben; egy egész sor tudományos könyvek is szerzője a tudós professzor, melyek mind a német-tudo-

mányosság elsőbbségét mutatják, mert követik, a német orvosi irodalomnak azt a hagyományát, hogy Schiller is ezredorvos volt ifjúságában, tehát sokat kell írni és gyökeres német-séggel kell írni. A mi professzoraink nincsenek ilyen obligóban.

Mindazonáltal — és ez nevezetes — Esmarch professzort a tudomány nem teszi olyan ünnepeit és olyan érdekessé, mint a milyen közismertető a nagy tudós házasságának története. Már jóval a gróf Apponyi-Albert házassága előtt (1872-ben) Esmarchon bizonyosodott be, hogy a nagy férfiak kettőt nyernek a házassággal, családi boldogságot és előnyös dekorációt. Nősülések, — ugy mondanám, menyasszonyi koszorújuk — egyszerű egészen erkölcsi fénytükben mutatja őket, mert (legyen szabad egy kissé filiszterkedni is) a régi, patriarkális formákban való házasság még mindig bizonyítéka a jó erkölcsöknek. Hát még Esmarch, az hogy van dekorálva? Henriette schleswig-holsteini hercegnőt vette feleségül, egy harminczkilenc éves hercegnőket asszonyt, aki édes nagyanyja a császárnénak. Három esztendővel azután, hogy behunyta szemét az öreg Kriszlián herceg, aki egész életében vágyódott arra, amiről nálunk csak élceket mondanak Dániára tudniillik, alig, hogy meghalt a porosz király hű szövetségese, a szőke Henriette hercegnő férjhez ment Esmarchhoz. Nem is volt valami nagy a családi emóció; megnyitották a prinkenau-i kastélyt, melyet jó danius tallérokon vásárolt a számított tönkvetelő és megtörtént a mészálliansz. Mészalliansz! Micsoda szó! Az ember kihall belőle valami tízezer nyolczadik

századbeli muzsikát, mely nyitott ablakokon át száll a kertbe és egy vén hársfa alatt apró cipőket csókol a zongoramester: „Jöjj velem, mert én egy hellén vagyok! . . .” Azután mennek ők és nyergelnek a lovászok, hogy utolérjék őket, de miért nyergelnek a lovászok olyan lassan? Azért, mert mindenki örül a mészálliansznak.

Welser-Filippiná óta az ember és a nyárs-polgár helyeslően biccent a fejével, ha hall egy mészállianszról. Ez népszerűsíti a vérbeli embereket, noha ők maguk másképp fogják fel a dolgot. En még beszéltem János főherceg hajdani szárnysegédével, Überfeld ezredessel, aki pikáns volt, mint a novellákban a tanácsos-nék és az egyetlen osztrák katonatiszt volt, aki gyűlölte Albrecht főherceget. A nem alkalmazott ezredesek közt neki volt a legvörösebb orra és a keserű ember mindig megdörzsölte ezt a csudát, mikor czitálta a főherceg mondását: „Az ilyen házasságban az a jó, hogy az embert tiszteli az ipja ura.” A siriái császár költészete maig is él az Alpesek között, hol minden olvasókört Johanneumnak neveznek az ő emlékére; pedig ebben a házasságban épp ugy nem volt föllelhető a martirium eleme, mint ahogy föllelhető rendes, normális házasságokban igen gyakran. De az aztán az igazi, népszerű mészálliansz, mikor az asszony hagyja oda a császári vagy királyi korona fényét! Ez a martirium ugyanis igen hamar elkezdődik, mert anélkül, hogy a heraldikai és genealogiai társaság ügykörébe avatkoznék az ember, röviden köztudomásra hozható lennének a dolgok a nyílja.

A szövetségi akta értelmében ugyanis

mának gyarapítására, nem kíván semmi olyan intézkedést, amelynek az a színe lehetne, mintha a kormány a maga hatalmát akarná növelni, magának akarna egyesekkel szemben beavatkozási jogot biztosítani.

A javaslat azon a mesgyén talán még innen is marad, amelyet az utolsó évtized gyakorlata a szociális törvényhozás elé megvont — amit az is mutat, hogy sok részben csak bővebb kifejtése, precízebb meghatározása annak, amit már a régi cselédtörvény is megállapított. Nem avatkozik belé az áralakulás törvényeibe, még az ugynevezett diskret munkát sem tiltja el, de kimondja, hogy az ár meghatározása, az aratási munkabérmegszabása mily formában történjen, nevezetesen kimondja, hogy amennyiben a szerződő felek az aratási munkabért nem kizáróan pénzben vagy meghatározott termésmennyiségben állapítják meg, hanem a termés hányadrésében, akkor a szerződésbe fel kell venni a kereset minimumát is pénz vagy gabonamennyiség alakjában. Eddigél a gazda sohse tudta, hogy a munkásai az utolsó perczben nem követelnek-e majd újabb egyezkedést a czimen, hogy a termés, tehát a rész rosszabb, mint a milyennek ők hitték; eddigél megesett, hogy a jég elverte a termés egy részét, a biztosító társaság a birtokos kárát megfizette, de a munkás részének elmaradt összegét nem térítette meg senki. Nem kényszerít a javaslat senkit, hogy kössön aratási szerződést, de ha megkötötte, akkor igenis kényszeríti — preventív intézkedésekkel és büntetéssel egyaránt — arra, hogy álljon a szavának. Kimondja, hogy aki gazdasági munka teljesítésére vállalkozik, annak igazolvánnyal kell bírnia, ebbe az igazolványba fel kell jegyezni a szerződés aláírásakor, hogy a gazdája már elszegődött az az évi aratásra; megtiltja, hogy a hatóság közreműködjek, ha más birtokos olyan munkással akar szerződni, akinek könyvébe már föl van jegyezve egy ilyen

kontraktus; s végül újra elszegődés esetén bünteti a munkást is és a munkaadót is. Nem tűri meg a szerződészegést, nem tűri — kölcsönös beleegyezés híján — az újból való egyezkedést, de meghatározza az eseteket, amelyekben a szerződést bármelyik fél jogosan felbonthatja. Megtiltja a Truck-rendszert, a jancsi-bankót; gondoskodik, hogy a munkás, ha dolog közben megbetegszik, ha a munkát még nem lehet megkezdeni, vagy nem lehet folytatni: orvosság nélkül, étel nélkül ne maradjon; gondoskodik, hogy a munkaadó a részt vagy a bért becsületesen kiszolgáltassa; megóvja a munkás bérét uzsorástól, a birtokos személyében beálló változás esélyeitől, a munkaadó csődjétől. De aztán meg is kívánja, hogy a munkás teljesítse a szerződést és arra gyors halósági intézkedés által is kényszeríthető legyen, az alól ki ne bujhasson. Nem avatkozik a szerződés egyéb feltételeibe sem, de megkívánja, hogy a szerződés megkötése a nyilvánosság előtt történjen, hogy a munkás és birtokos egyaránt ismerje jogait és kötelességeit. És elég súlyos büntetésekkel akarja sújtani, aki parancsait megszegi.

Ime, ennyire megfelel a javaslat a mi első tételünknek. Talán azt kellene még megfontolni, hogy nem kellene-e megtiltani a diskret munkát, amelyet a nép „robot” név alatt gyűlöl s amelyvel bizony sokféle sok visszaélést követnek el. Talán még azt kellene főlvenni a törvénybe, hogy a munkaadó nem alkalmazhat több, egyéb munkást, mint a hányval eredetileg szerződött, mint a hánynak alkalmazását első szerződésben ígérte volt.

Ami második tételünket illeti, szeretnénk, ha a törvényben nem találnánk meg egy és más szépséghibát, ami a javaslatban — ebből a szempontból tekintve — igenis benne van. A javaslat 22. §-a azt mondja, hogy a munkaadó felbonthatja a szerződést, ha a munkás őt tetteleg bántalmazta, becsületében sértette. A

mesterembernek ama régi diasekvése, hogy „az edesanyámról nemes ember vagyok”. Általános szokáson alapszik. Valamint a középneves osztály beléházasodik az arisztokráciába, úgy van az lejjebb is. Ha a századvégi ifjú, akinek esküdt volt az édesapja, aki tovább emlékszik még a hajdura a bakon és emlékszik a vegyeskoreskedőkre, kik megstüvegelték a homokfutót: ha ez a századvégi ifjú beléházasodik egy négyemeletes jözeftvárosi házba, mely csengő aranyukat ér, de születésének a kisipari vallja: akkor már megvan a meszalliansz és akkor az asszony büszke. Hogyha ellenben a csizmádia fia, aki magántanár az egyetemen, ha ő veszi el a kuriai bíró lányát, kinek elődei rekedtté kiabálták magukat az onódi gyűlésen: akkor ismét megvan a meszalliansz és akkor a magántanár ur a büszke. (A hiúság csudálatosan erős lánccs és a különbözőség ennél fogva nem választja el a házasteleket, hanem összefűzi. Mondom, aranyat ér a meszalliansz.)

Már most jön Esmarch, a nagytelji, a hős. Csudálatosan elhagyta ezt a meszallianszos világot. Elérte a legnagyobb bicikli-rekordot. Ötven kilométert tett meg egy óra alatt, elvette a schleswig-holsteini hercegnőt. Ezért tulajdonképpen irigyelni kellene, de nem olyan rossz minden harmadik ember, ha neki is van valamije. Egy nemzetközi szekta tagja az öreg, mintegy szimbolikus nagymester a szektában és mély rokonszenvvel fogadja őt a világ:

— Tulajdonképpen testvérem nekem ez az Esmarch, meg a hercegnő, a felesége.

Papp Dániel

munkások felbontási okai között e kettő nem szerepel, aminek rosszakarattal olyan magyarázatot lehet adni, mintha szimpatiaival találkoznék az a bizonyos oldalról lanszirozott javaslat, mely a botbüntetés reaktálására irányul. A 67. §. azt mondja, hogy a felsorolt kihágások miatt az eljárás csak a sértett fél indítványára teendő folyamatba — ami pedig sokszor a bűnösök büntetlenségére vezetne.

A közigazgatásnak csak annyit akarunk mondani, hogy majdan hajtsa végre a törvényt annyi készütséggel és jóakarattal, mint ahogy a javaslat készült.

Utóljára pedig a parlamenthez szólnunk. Hisszük, hogy lelkiismeretes és elfogulatlanul fogja megbírálni a javaslatot. Ha vannak vidékei az országnak, a melyek nem ismerik az agrárszociálistmust és amelyeket ezért kissé szorítani fog e javaslat rendszere: azoknak meg kell felekedniök saját kényelmükről, hogy a magyarság ügyének használjanak. Az egész parlamentnek pedig nem szabad meglepednie arról, hogy valamiként az ötvenes években a birtokosság elszénvedt egy súlyos krízist a jobbágyosság föl-szabadítása következtében, azonképen érte most utól a krízis részben ugyanazon ok hatása alatt a munkásságot. És valamiképen akkor kerestek remediumot, azonképen most is meg kell azt keresni és meg kell azt találni az egész ország érdekében.

POLITIKAI HIREK.

Fiume. Ugy látszik, ez a kérdés kialakulásában van. A mai nap híreiről a következőkben számolnak be tudósítónk: egyik levelezőnk általalanoknak jelzi az újabb fiumei mozgalmakról, tüntetésről, a fiumei képviselő mozgalmakról, közölt híreket. Dr. Gaál Tibor kormányzóhelyettes, mint a helyügymisizter megbízásából a municzipium ügyeinek ideiglenes intézője, már összeállította a legközelebbi városi pótválasztásra vonatkozó választói listajstromot. Mivel pedig a kormányzóhelyettes szigorúan ragaszkodott ezen munka közben a városi statutum rendelkezéseivel, melyek szerint a lemorított képviselők, kik a mult ciklusban a reprezentanczának nem voltak tagjai, elvesztik eszelekvő és szenvedő választói képességüket; ennek folytán az új választói listajstromból kimarad *Ossoinack* s még tízenöt jelentéktelen autonomista.

Másik fiumei levelezőnk arról a különösen hangzó hírről értesít, hogy az ujonnan kinevezett fiumei kormányzó, *Szapáry László* gróf csak a *jövő nyáron* fogja állását elfoglalni.

Bármily jó forrásból eredjen is ez a hír, kételkedünk valóságában.

Mi a csudának neveznek ki akájkít is egy fontos, s épen most kritikus politikai állásra novemberben; ha azon állás tényleges betöltése még jó fél esztendeig „nem sürgős”.

Jeszenszky rendjele. Jeszenszky Sándor miniszteri tanácsosnak román koronarendjele, amely idehaza interpellációt, Romániában pedig valóságos ribilliót okozott, most ismét közbeszéd tárgya a román fővárosban. A bukaresti *Independence Roumaine* a mult héten a „román kérdés és a hármasszövetség” czim alatt vezércikket közölt, mely Jeszenszky rendjével is foglalkozott. Megragadta az alkalmat arra is, hogy személyét is támadja és vádolja, mire Jeszenszky Sándor a következő levelet intézte a lap főszerkesztőjéhez:

Budapest, 1897 november 18-án.

Főszerkesztő Ur!

Engedje meg, hogy lapja november 1/13. számában személyemre vonatkozólag megjelent egyik állítását helyreigazítsam.

„A román kérdés” czimű cikkben azt írja, hogy a memorandum-perben mint államügyész

mindazok a házak egyenrangúak az uralkodó házakkal, a melyek mediázáltak. Egy osztrák főhercegnő tehát a családi törvénynek sérelme nélkül férjhez mehet például a limburgi grófhhoz, a szent birodalom egykori viczefőpohárnokmesteréhez. (Mert a főpohárnokmester az a cseh király volt, mint választófejedelem; ez köteles volt a koronázási ebéden a császár poharát töltögetni. A cseh király azonban háromszáz esztendeig mindig meglétt császárnak is, tehát a maga poharát töltögette. Ha aztán a császár sokat ivott a rüdesheimiből, akkor azt mondhatta: „A cseh király ő felsége már megint bolondozott.”) Már most, ha ez az osztrák főhercegnő férjhez megy az ilyen limburgi grófhhoz vagy más mediázált herceghez, akkor a házassága egyenrangú ugyan, de mégis, kicsoda, mellőztetéseket kell neki elszenvedni; udvari ünnepeken, meg egyebütt, ahol az asszony karonfogva jelenik meg az urával, tehát az ura helye után igazodik. Henriette, a schleswig-holsteini hercegnő tetemesen fölébb lépett a mártírúrnak ezen a lépcsőjén, mikor férjhez ment Esmarchhoz, aki még nemességet is csak tíz esztendeje, hogy kapott. Az uralkodóházbeli származása asszony ilyenkor a családi kötötty mellett vonul meg és nincs egyéb vigasztalása, mint az, hogy a világ előtt rokonszenves.

Az pedig megvan és az egy különös jelenséggel magyarázható meg. Azzal, amit egy néppárti képviselő úgy szokott kifejezni, hogy: „feleségem, a grófnő”.

Mert átlag véve minden harmadik ember meszallianszot köt ezen a földön. A magyar

szerepelt. Kérem szerkesztő ur, hogy ezt a helytelen állítást megegyeztetni sziveskedjék, mivel ebben az ügyben Vita Sándor főügyész ur járt el mint közváltó. Engedje meg továbbá, hogy vizsgautasítsam azt az alaptalan vádat, hogy a replika-perben tett előterjesztésben sértő kifejezéseket használtam Románia ellen. Fogadja főszerkesztő ur teljes tiszteletem nyilvánítását.

Jeszenszky Sándor s. k.
miniszteri tanácsos.

Ehhez a levélhez a román lap a következő megjegyzést fűzi: Való, hogy Jeszenszky ur a memorandum perben Vita államügyész urnak csak segédkezett s hogy az utóbbi tette meg az előterjesztést. Ami a helyreigazítás második pontját illeti, nem akad senki, aki e nyilatkozat nagy horderejű politikai jelentőségét félreismerné. A replikaper volt államügyésze tagadja, hogy sértő kifejezéseket használt a románok ellen. Előttünk fekszenek ugyan a kivonatok akkori előterjesztéséből, minek bocsátkozunk azonban polemikába, ha Jeszenszky ur kijelenti, hogy bennünket nem sértett meg, amikor tehát a sértés szándéka nincs meg és sértés e szerint nem is történt. Igen kellemes nekünk, hogy ezt a felvilágosítást összehasonlíthatjuk azzal, amely legutóbb Jeszenszky ur rendjelkitüntetésére vonatkozólag a „Pester Lloyd”-ban megjelent. A magyar félhivatalos lap ugyanis azt mondta, hogy egy államügyész által hivatalból előterjesztett vádbeszéd nem tekinthető az illető funkcionárius saját személyes politikai nézetének, amidőn a nemzetközi udvariasság egyik tényének végrehajtásáról van szó. Csak sajnálni lehet, hogy ezek a felvilágosítások már korábban nem történtek; bármily nagy is a neheztlenség, melyet a rendjelkitüntetésnek a magyar sajtó részéről történt irányzatos magyarozata előidézett, mégis úgy a „Pester Lloyd” soraiban, mint Jeszenszky ur levelében egy reánk nézve örvendetes fordulatnak jelét láthatjuk. Kivánatos — ezzel végzi cikkét — hogy egy még hivatalosabb felvilágosítás véget vessen oly incidensnek, melyet félhivatalos kommentárok sajnálatos félreértésnek tulajdonítanak. — A többi oláh lap egyelőre szó nélkül közli Jeszenszky levelét, mely mindenütt közbeszéd tárgya.

Az erdélyi katolikus státusgyűlés. Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök a holnap kezdődő státusgyűlésre már Kolozsvárra érkezett. Mint tudósítónk telegrafálja, a státusgyűlés tagjai között mozgalom indult meg, hogy a gyűlésből ne küldjenek a pápának üdvözlő telegrammot, vagy ha már küldenek, föltétlenül magyar nyelven szerkesszék meg.

Román községek kérése. A *Politischer Correspondenz* budapesti jelentése szerint több arad- és kolozsmegyei román község folyamodott Wlassics Gyula kultuszminiszterhez, hogy magyar tannyelvű állami iskolákat állítson fel számukra. A miniszter a legnagyobb készséggel engedett a kérésnek s az 1898. évi előirányzathoz 170.000 forintot vesz fel az újonnan létesítendő állami iskolák számára. Örvendetes jelenség, hogy a román lakosság maga nagyon érdekli az állami iskolák iránt s többen ingyenes helyiséget is ajánlottak fel a tervezett iskolákhoz. Ez annál örvendesebb, mert az izgatott sohasem fáradtak el az állami iskola ellen való áskálódásban. Minthogy az állami iskolák fontossága épen a nemzetiségi vidékeken szembeötlő: biztosra vehető, hogy a magyar képviselőház sem fog akadályokat gördíteni a tervezett állami iskolák felállítására.

Félszékű szászok. A képviselőház mai ülésén terjesztette be előadói jelentését Ruffy Pál dr. a községek hivatalos nevének megállapítására vonatkozó törvényjavaslatról.

Mint értesülünk, ez az okos és szükséges intézkedés s illetve már maga a belügyminiszter tervének híre valóságos vészharang gyanánt kondult a „pondens ac circumspectus” szász atyafiak fülébe.

A magukat mérsékeltnek és szabadelvű pártiaknak nevező nagy-szebeni szászok „Kreis-Ausschuss”-ja f. hó 19-én tartott gyűlésén tiltakozott és utasította is a szász nemzetiségű képviselőket a törvényjavaslat ellen való állásfoglalásra. A nagy-sze-

beni mérsékelt és magokat liberális pártiaknak nevező szászok e lépése nagy örömet okozott a brassói zöld szászok táborában, kik ebben saját politikájuk igazolását és a nagyszebeniek eddig elfoglalt álláspontjának teljes dezavválását látják s hiszik, hogy nincs messze az idő, amelyben a zöld és fekete (szabadelvű)-párti szászok között leomlik minden választó fal és vállvetve fognak küzdeni a sovínista magyar kormány ellen a szász faji érdekért.

„E törvényjavaslat, a szász felfogás szerint, az összes nemmagyar nemzetiségek megsértése, kigunyolása a nemzetiségek egyenjogúságának, súlyos beavatkozás az egyházi autonómiába és hallatlan erőszak az iskolával szemben, valóságos Zwing-Uri az országban felállítva, mely okvetlenül ellenállásra és erőszakra izgat.” A Kreis-Ausschuss tiltakozásában pedig egyenesen az uniótörvényt látja benne megsértve.

De miért ez a nagy zaj? Azért, mert esetleg, ha a javaslat törvényt válik, Brassó, Szeben stb. neveket kell hivatalosan használni a brassói és szebeni városházán, a most ott majdnem kizárólag használatos Kronstadt és Hermannstadt helyett. A brassai és szebeni ág. ev. gimnáziumok évi értesítőjének címlapjára nem az lesz nyomtatva: „Das deutsche Gymnasium in Kronstadt oder in Hermannstadt”, hanem in Brassó oder in Nagy-Szeben. Heltau ezután Nagy-Disznód lesz és Reps Köhalom.

A magyar parlament szász nemzetiségű képviselőinek, akik mellesleg a szabadelvűpárt tagjai is — nézetünk szerint — kötelességük volna határozott állást foglalniuk, de nem a törvényjavaslat ellen, mint azt tőlük a nagyszebeni „Kreis-Ausschuss” malom alatti politikusi kívánják, hanem az ilyen szász nemzetiségi félszékűdések ellen, mint azt tőlük egyenesen és határozottan megköveteli a hazafiság és a politikai okosság.

Pártértékelés. A függetlenségi és 48-as Ugron-párt ma este Szederkényi Nándor elnöke alatt értekezletet tartott, amelyen a gyulai választás ügyét tárgyalták s megállapodtak a további teendőkben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A tisztelt házban még van a jóakarát és nem akarja ok nélkül a Sándor-utczába csalni az embereket. A plakátok beszédesen hirdették, hogy az ülés csak tízenkét órákor kezdődik, ne törje tehát senki magát jegyekért. De a közönség hitetlen és nem hagyja magát elriasztani. Réges-régen van már neki egy akciómája, hogy az az igazi érdekes ülés, amelyiknek nincsen napirendje. Mert annak a napirendjét a szélsőbél csinálja meg. S mire az óra elűti a déli: zsongó karzat lesi a képviselők szalngozását. Egy darabig marasztja még őket a folyosó mindenféle kedves látványossággal.

— Ni az a fránya Hentaller! Hát nem paroláz Simával, pedig az imént hogy támadta még! Mert hogy a Kossuth-párt katonái csakugyan nagyon megkedvelték a szentesi yiharfutót, amióta olyan szépen összekülönbözött Ugronékkal. Gyere vissza Ferencz, minden meg van bocsátva! — kiáltja neki még Olaj Lajos is, pedig a választások idején még a pisztolya elé se akarta állítani. De Szegvár óta szeretettel néznek reá és ma ötven kéz nyult egyszerre feléje, amikor elhozta magával a kis Múlek Lajost, aki maga is kész látványosság. Olyan, mintha valami sebészeti kötöszerek-kereskedés firmájáról ugrott volna a képviselőházba; az egész koponyája össze-vissza van kötözve fekete szalagokkal. Az ember azt hihetné, hogy nem is jelölt, hanem választó volt a szegvári kerületben, úgy meg kellett foltozni. De azért nagyon vidám és az osztrák rajksztráert se tudna olyan komoly lenni, miut Abrányi Kornél, aki nyolcz hónap után szintén ma látogatott először a parlamentbe.

Csak két ember komolyabb még Abrányi Kornélnál is: az öreg Madarász, meg a fiatal Rátkay. Ők csinálják a mai ülés napirendjét. (Már be is jegyezték az interpellációs könyvbe.) — Höl a kultuszminiszter? — kutatja Wlassicsot mindenféle Madarász apó.

— Azt a Wlassicsot se látja az ember soha! — kontráz Rátkay László, mivelhogy mindketten megjárták s épen azt a minisztert akarják meginterpellálni (nyilvánosan megkérdezni, amint Rátkay mondja), aki nem jött el az ülésre. De minek is keresték ki maguknak Wlassicsot? Dolga van annak. Nézték volna ki Bánffy vagy Lukácsot, akik egyenest pihenni jöttek le egy napra a bécsi delegációból; vagy Darányi, aki mára már behozta a régen várt munkásjavaslatot és mindig örül, ha mellékesen egykét interpellációra is felelhet. De nekik Wlassics kell. Csakhogy Wlassics azalatt talán már el is rendezte azokat az ügyes-bajos dolgokat, amelyek miatt interpellálni akarják. Csak nem vár, amíg Madarász apó figyelmezteti!

A karzaton már a csipkekendők is előkerülnek. Nagyon sok leánykát engedtek el az internátusokból ebbe a kicsike ülésbe. S úgy jön a jobboldal valamelyik fiatalja, kéri Láng Lajost, hogy nyissa meg már az ülést. Néhány percczel később aztán nyelvelni kezd a villamoscsengő: a kegyelmes alelnök a formális ülést megnyitotta.

S jönnek sorba a bejelentések.

Ruffy Pál heterjeszti a közigazgatási bizottság jelentését a községi és egyéb helynevekre vonatkozó törvényjavaslatról.

Ráró Bánffy Dezső miniszterelnök új törvényjavaslatot tesz a ház asztalára a konzuli illetékek szabályozásáról.

Darányi Ignác földmívelési miniszter a munkaadók és mezőgazdasági munkások közti jogviszony szabályozásáról szóló törvényt mutatja be s már ekkor az egész vonalon helyeslés hangzott. Mikor pedig tetejébe még azt kéri, hogy a javaslatot sürgős tárgyalásra adják ki a földmívelésügyi bizottságnak, a szélső balról dörög legstürbben az éljen!

A parlamenti mezőn megmozdulnak a táblák: a jegyző szólítja az öreg Madarászt, utána a fiatal Rátkayt. De egyiknek sincs kedve hosszabb beszédre, hiszen úgy sem hallgatja a kultuszminiszter. Csak úgy szűken olvassák fel kérdéseiket: Madarász József a fumei iskolák tankönyveinek alkotmány ellenes tartalma, Rátkay László pedig a magyar liturgia ismeretes zátonyrajutása miatt. A kritikát akkora tartogatják, mikor majd Wlassics-tól feleletet kapnak. Mintha bizonyos volna, hogy a Wlassics felelete után még okuk lesz a kritikára!

... Harminez percz se telt le s az internátusok kipirult leánykái már békén távozhattak az üléstől, amely nem akart izgalmas-kai szolgálni. Hja már az ellenzék sem tud jóra való napirendet csinálni.

A delegációk.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága, mint tudósítónk Bécsből telefonálja, ma befejezte tanácskozásait és beható vita után az összes előterjesztéseket elfogadta. Az albizottságnak ezen a záró tanácskozásán a magyar kormány részéről csak báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter volt jelen, minthogy a többi miniszterek még tegnap Budapestre utaztak.

A hadügyi albizottság ülése délelőtt tíz órákor kezdődött. Széll Kálmán elnökölt. A közös kormány részéről megjelentek Krieghammer Ödön hadügyminiszter és Kállay Béni közös pénzügyminiszter, a magyar kormányt báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter képviselte.

Napirenden a rendkívüli szükséglet volt. Ennél tüzetesebb viták fejlődtek ki, miután Münnich Aurel előadó minden pontnál kimerítő indokolást terjesztett elő.

Az első pontnál (fegyverügy) tábori ágyuk javítására: 400.000 forint. Bolgár Ferencz kérdezi, hogy ez miben áll, és vajjon azok a hírek, amelyek nagyobb összegekről szölkáltak és a közvéleményt nyugtalanították, megfelelnek-e a valóságnak, vagy nem? Krieghammer Ödön hadügyminiszter erre kijelenti, hogy a tábori ágyuk átalakítása azért szükséges, mert ezzel jelentékenyen nagyobb tűzgyorsaság érhető el.

A 8. czimnél (kerékpárok beszerzése) Miklós Ödön kérdezi, hogy miután Magyarországon is van már kerékpárgyár, történtek-e ott megrendelések. Krieghammer Ödön hadügyminiszter azt a felvilágosítást adja, hogy igenis egy párt kipróbálásra

onnan is vettek és most folynak azokkal a kísérletek.

A 14. czímnél (ágyneműek beszerzése) Hegedűs Sándor ráutal arra, hogy félreértés forgott fenn, mert tényleg az ordinariumon az ágyneműekről gondoskodva van.

A 21. czímnél: (erődítési intézkedésekre vonatkozó szükséglet) hosszabb, bizalmas természetű vita fejlődött ki, amelynek folyamán a közös hadügyminiszter és a hadmérnöki kar főnöke adtak tüzetes fölvilágosításokat, mire a czímet elfogadták.

A 22. czim 3. tételénél (egy tüzérhadapród iskolának építése) Bolgár Gerencz megjegyzi, hogy nem mellányos az az arány, amelyben a hadapródiskolák és a nagyobb katonai intézetek a Lajtántul és Magyarországon vannak és hogy igen kívánatos volna a hadapród iskolát Magyarországra áttenni. Erre Krieghammer Ödön megjegyzi, hogy az új kadetiskola helyére vonatkozólag az lesz irányadó, hogy a tanításra szükséges kellő tüzéségi anyag hozzáférhető legyen. Erre az albizottság beleenyugodott abba, hogy a hadapród-iskola mégis csak Ausztriában építtessék, de elfogadta Bolgár Ferencnek azon felfogását, amelyhez a hadügyminiszter is hozzájárult, hogy puhatolozások történjenek, hogy a 16. hadapródiskola lehetőleg Magyarországon helyeztessék el.

A többi czimeket változatlanul fogadják el és az albizottság áttér a két építkezési hitel meghosszabbításáról szóló előirányzat tárgyalására, amelyeket az albizottság módosítás nélkül fogad el.

Végül Széll Kálmán elnök elismerő szavakban emlékezik meg a bizottsági tagok részvételéről és köszönetet mond a hadügyminiszternek tüzetes gszinte és beható fölvilágosításaiért.

Az albizottság az elnök elterelésével oszlott szét és a jelentés hitelesítését a vasárnap déli 12 órakor tartandó ülés napirendjére tűzte ki.

Holnap délután 3 órakor a négyes bizottság a bosnyák költségvetést fogja tárgyalni.

Holnapután délután 3 órakor a zárszámadási bizottság tart ülést.

A magyar delegáció hétfőn, 29-én tartandó teljes ülésében a pénzügyi és a tengerészeti, szerdán, december 1-én a külügyi, pénteken, december 3-án a hadügyi albizottság jelentéseit veszi tárgyalás alá.

KÜLFÖLD.

A verekedők parlamentje.

— Az osztrák képviselőház ülése, —

A bécsi telefon rendesen komoly politikai eseményekről szokott értesítést adni, ma azonban — amikor az osztrák képviselőház üléséről lestük a legújabb híreket — váratlanul egészen új téren próbálkozott a telefon. Elmondott egy adomát és elmondott egy rendőri hírt. A kettő együtt azonban teljes tudósítás volt az osztrák képviselőház üléséről, amelynél botrányosabbat még nem jegyzett fel a krónika.

Tessék csak meghallgatni.

Száznégyszáz szónok megostromolta a szégyen elnököt Abrahamoviczot és mindegyik szót kért. A leghevesebb, akiben legtöbb szó rejtőzik, Schönerer ur egyszerűen megrohanta az elnököt:

— Megadja-e a szót vagy sem?

— De kérem, dadogta Abrahamovicz.

Schönerer ekkor kiragadta kezéből a csengőt és a terem közepébe hajította.

— Ah, szörnyűködött az elnök és kiment a folyosóra, ahonnan félóra múlva visszatérve, szigorú hangon szólalt meg:

— Miután Schönerer úr az imént elég merész volt, hogy tőlem a csengőt elvegye, kijelentem, hogy hozattam egy másikat.

Nevetés. A czivkeres Wolf Abrahamovicz mögé szökött és hirtelen elkapta a második csengőt is:

— A csengő a miénk!

Abrahamovicz: (a szolgálkhoz fordulva)

Kérem, ez türethetetlen. Hozzanak egy harmadik csengőt!

... Ez volt az ülés első része, az anekdota.

A második részben a száznégyszáz szónok egyszerre akarván beszélni, nagy gabalyodás támadt s az emberek annak rendje és módja szerint összeverekedtek. A verekedés során adtak pofont és kaptak is, azonkívül *rugdalóztak, hajba kaptak, öklelőztek, továbbá vízzel fecskendeztek, doronggal simogatták s végezettel késsel is szarkálták egymást.* Amint az a sebesülések következő részletes listából kitetszik:

Kohn képviselőt véresre verték.

Wolf és Schönerer nyakán erős fojtogatás nyomai látszanak.

Geszmann antiszemita képviselő kezét késszurás sebesítette meg.

Hrabecz képviselőt pedig Wichodil meg-rugdalta.

A lista kiegészítéseképpen tudósítónk telefonon hozzátette:

— A képviselőházat rendőrök szállták meg. Az ügyészség közbelép. Pfersche, Schönerer és Wolf ellen nyilvános erőszakoskodás miatt a följelentés már megtörtént.

... És ez a csuf rendőri hír számol be az osztrák képviselőház mai szomorú ülésének második részéről. Durvaságok és örületes jelenetek folytonos láncolata. A provizóriumról pedig, amelyet tárgyalni kellett volna, az ülésben szó sem volt.

Szónokok ostroma.

Dél előtt tizenegykor kezdődött volna az ülés, de már jóval korábban megrohanták a képviselők az elnöki irodát, hogy szólásra jelentkezzenek. Mint-hogy azonban 84-en jelentkeztek a javaslat ellen szólásra és 20-an még mellette is: ez a száznégyszáz ember pedig mind elsőnek akart volna beszélni, — az elnök egyszerűen kijelentette, hogy a sorsra bizza a döntést. Ugy húztak aztán sorsot, hogy milyen sorrendben jussanak szóhoz. A sorshuzás nagy zajban sokáig eltartott s aztán mindenki a terembe sietett, ahol akkor már minden karzat zsufolva volt.

Az ülés kezdete.

Benn az ülés-teremben Tittinger képviselő, aki a szólásra az első sorszámot húzta, bejelentette elvtársainak, hogy szívesen engedi át a helyét. Valószínűleg az obstrukcióban már kipróbált Lecher cserél vele, aki a sorszám szerint csak harminczadiknak jutna szóhoz.

Háromnegyed tizenkettőkor Abrahamovicz elnök megnyitja az ülést.

Dr. Gross számos változtatást indítványoz a gyorsírói jegyzőkönyvben; nevezetesen, hogy az elnök félbeszakította az ülést, noha nem volt láрма, és így megsértette a házszabályokat, valamint, hogy az elnök által indítványozott és a Ház által elfogadott napirend törvénysértést alkot. Névszerinti szavazást kér.

Az *előzők* kijelenti, hogy Gross kívánságának, hogy e megjegyzéseket a hivatalos jegyzőkönyvbe vegye föl, nem tehet eleget. Az ülés félbeszakítására vonatkozólag preczedens esetekre hivatkozik, nevezetesen Richbauer volt elnökre, a ki határozottan kijelentette, hogy az elnöknek joga van az ülést megnyitni, félbeszakítani és bezárni. (Ellenmondás a baloldalon.) Így vélekedtek más elnökök is. Ez az irányadó reá nézve. Ami a napirend megállapítása által történt állítólagos törvénysértést illeti, ha ez tény, akkor már az inségjavaslatnak a miniszterek vád alá helyezéséről szóló indítványok előtt való tárgyalása is törvénysértés, (Elnök ellenmondás a baloldalon.) Nem áll a házszabályokban, hogy mikor kell tárgyalni a miniszterek vád alá helyezéséről szóló indítványokat. (Megújuló ellenmondás a baloldalon.) A baloldal maga hiúsította meg vád alá helyezési indítványainak tárgyalását, a midőn 84 névszerinti szavazást provokált. (Nagy láрма és ellenmondás a baloldalon.)

Az indítványt négy névszerinti szavazás követi. Ezután egész csomó névszerinti szavazás vált még szükségessé.

A hatodik névszerinti szavazásnál dr. Dyc-Ifju cseh képviselő jelentkezik szólásra. (A baloldal gunyos közbekialításokkal fogadja Dyc szavait s számosan Dyc felé sietnek.) Dyc a nagy lármában közvetítő indítványt tesz. Azt mondja, hogy a ház előtt levő petíciók közül 13 különböző anyagot tárgyal, 58 azonban a nyelvrendeletre vonatkozik; ezeket az utóbbi egyenlő szövegű petíciókat foglalják tehát össze és közösen rendeljék el rájuk a szavazást.

A baloldal az indítványt *óriási lármával fogadja*. A képviselők ingerülten felugranak helyeikről. Kiáltások hangzanak:

— *Hallatlan.*

— *Ez nem tartozik Dick urra!*

— *El nem tőrjük.*

— *Gazság.*

Az elnöki emelvényt egy perc alatt több száz képviselő ostromolja meg.

Több képviselő egyszerre kér szót. Ugyanakkor a miniszteri padok előtt Wolf, Steiner, Funke, Pfersche és mások gyülekeznek. Funke öklelvel fenyegetődzik és Potoczsekkel szóváltásba keveredik.

— *Badeni csendőre vagy!* — ordítja reá.

— *Hallgasson!* — kiált seá Lange.

Mire Funke dühösen vág vissza:

— *Fogja be a száját!*

Heyer: Pfuj Lange! Szégyelje magát. Hát maga akar valakit rendre utasítani?

Potoczek megrohanja Funkét.

— *Mit ártja magát mindenbe?* — kiált reá Funke. *Ne vágja az orrát mindenbe!*

A három csengő története.

Elnök kénytelen végre több ellenzéki képviselőnek a szót megadni. De a láрма akkor is fokozódik. Százan és százan kiabálnak:

— *Lengyel gazember!*

— *Csaló!*

— *Badeni szolgálja!*

A nagy lármában Schönerer dörgő hangja hallatszik. Magából kikelve kér szót.

Wolf: *Süket az elnök?* Mért nem reagál, ha Schönerer szót kér?

Elnök: *Mihez akar beszélni?*

Schönerer: *Ahhoz önnök semmi köze. Abrahamovicz elnök Schikernek adja a szót.* (Egy alkalommal már megtörtént, hogy épen akkor tört ki a botrány, a mikor az elnök Schikernek adta a szólás jogát. Ma is ekkor kezdődött a botrány.)

Schönerer felugrik az elnöki tribünre, dühösen megragadja az elnöki csengőt, csöngetni kezd s öklelvel az asztalra üt. *A csengőt a terem közepére hajítja.*

— *Ugyanannyi jogom van itt, mint akárki másnak! Ön nem fog engem a szólás jogától megfosztani. Tudja!*

Wolf és Kittel Schönererhez sietnek, hogy megvédelmezzék, mert már a képviselőház szolgálai közrefogták. Az ifjucsek és lengyelek az elnöki emelvényhez rohannak. Roppan gabalyodás. Potoczek a terem közepéről elhossa a csengőt s odateszi megint az elnöki emelvényre. Ezalatt az ifjucsek megragadják Wolfot, földre teporik, leütik a czivkerét s dühösen kiáltják:

— *Megállj te bohóc! Te szégyenlőt!*

Steiner Wolf segítségére siet, de a dulakodásból menekülni kénytelen. Az elnök végre belátja, hogy nem maradhat a teremben s fel-függesztve az ülést, *a miniszterekkel együtt távozik.*

Ekkor Wolf és Steiner az elnöki emelvényt elfoglalják. Az ülés ugyan már fel van függesztve, de a láрма ezalatt is tart s a teremben több lármás csoport hadonázik és kiabál. *Pfersche az elnöki emelvény irományai közt kutat*, ami a jobboldalon nagy megbotránkozást kelt. Kiáltások törnek fel a jobboldalról:

— *Micsoda gyalázatos eljárás ez!*

— *Ki vele!*

Glöckner képviselő ezalatt a miniszteri padba ül és felszólítja a társait, hogy üljenek melléje. A baloldal zajosan tapsol. A keresz-

tény-szociálisták pártjában is nagy láрма támad.

Polczhoffer (lengyel dühösen): Nem látjátok, hogy az ifju csehek hogy ránczizálják a német nemzeti pártiakat?

Strobach: Ne keveredjünk ebbe a dologba!

Laeger (Pelczhofferhez): Ne fárassza magát, ez nem tartozik ránk!

Abrahamovics ekkor a baloldal gunyos kiálltása között a terembe jön.

Schönerer újból szót kér.

Elnök (csengel): Miután Schönerer elég merész volt, hogy kezemből a csengőt elkapja, kijelentem, hogy *hozattam egy másikat.*

Wolf kiragadja az elnök kezéből a második csengőt is:

— A csengő a miénk!

Abrahamovics (a szolgálhoz): *Keressenek egy harmadik csengőt!*

Polacsek kiragadja Wolf kezéből a csengőt és az elnöki emelvényre teszi. Az elnök beszélni akar, de Schönerer és Wolf megakadályozzák. Wolf öklével az elnöki tribünt üti. Kiáltások jobbfelől:

— *Dohjátok ki! Ki vele!*

Wrabetz: (ordítva) Csitt! Kormányzó!

— Gyalázat így lopni az időt, kiáltanak az ifju csehek.

— Maguk mernek beszélni? Válaszolt vissza **Wrabetz**, gondoljanak csak az adó-reformok tárgyalására.

Milevi: *Az urak zsoldot kaptak sajt akarják megszolgálni.* (Roppant zaj).

Wolf: (az elnökhöz) Zárja be az ülést. *Pfuj, mit csinál a parlamentárizmusból az ön lengyel rablóbandája.*

Az általános verekedés.

Az elnök a leirhatatlan zajban *ismét fel-függeszti az ülést.* Mikor később az ülést újból megnyitják, **Wolf** megragadja az elnöki csengőt s sokáig csönget vele. **Polacsek** megtámadja Wolfot, hogy kicsavarja kezéből a csengőt. **Wolf** erősen védekezik, ez alatt elveszti szemüvegét, lehajlik érte s e pillanatban már leszorították. *Nagy verekedés támad, ütökezik egymást a képviselők.* **Schonklje** udvari tanácsos és **Wilradzki** keztyűgyáros elkeseredve megtámadják és *torkon ragadják Wolfot.*

— *Pfuj!* — kiáltják ekkor a *karzatokról.*

Schönerer Guttenberg hadügyminiszter székét megragadja, hogy ezzel támadjon. Hagenhofer nőmént klerikális Schönererhez rohan s *kézzelel-lábbal üti-rugja őt.* A miniszterszékét Schönerertől elveszik. A láрма egyre nő.

Pferschet a tolongásban egy cseh képviselő *felpofozza, Wrabetz* segítségére siet, de *őt is öklöcsapások érik.* Az ifju cseh, aki **Pferschet** megütötte, *a pad alá rejtőzik.* A mint ezt **Pfersche** észreveszi, odakiált hozzá:

— *Gyáva gazember, először üt, azután a pad alá rejtőzik!*

Pfersche a nagy dulakodásban a kezeit akarja kiszabadítani, *sikerül is egyik kezével zsebéből kést előrántani s magasra emelt kezével hadonázva azt kiáltja:*

— Ha nem szüntök meg az ütlegeléssel, késemmel védem magamat!

— Lám egy német tanár, aki késsel dolgozik! kiált reá egy ifju cseh.

— Kénytelen vagyok magamat védelemzni, hisz minden oldalról ütnek — feleli **Pfersche.**

Novák **Pferschet**ől elveszi a kést és a terembe hajtja. A kés **Geszmann** antiszemita képviselőt *kezén megsebzí.* Ekkor keresztény szocialisták azt ordítják **Pfersche** felé:

— *Agazzsidó késsel dolgozik.*

Vätter jegyző az elnöki emelvényről *felkapja a vizes poharat és egész tartalmát leönti a dulakodókra,* hogy magukhoz térítse őket. **Wolf** aki szintén számos ütlegést kapott, önmagából kikelve, halotthalványan rohan az elnöki emelvényre, s onnan kiáltja le a terembe: *Jövöre revolverekkel jövünk ide.*

Az elnök az ülést megint kénytelen felüggeszteni, s felszólítja a dulakodásban részt vett képviselőket, hogy kövessék az elnöki irodába.

Az ülés után.

Az ülés bezárása után az elnökség irodájában számos képviselő találkozott.

Potozek M. azt vallotta, hogy ő senkit sem ütött meg s őt sem bántotta senki, a dulakodás közben látta csak, hogy **Pfersche** kést rántott és fenyegetődött.

Mileczky konstatálja, hogy **Potozek** senkit sem bántott s ő is látta, amint **Pfersche** késével a jobboldaliakat megfenyegette s *másokat is felszólított, hogy késeiket használják.*

Holanszky elmondja, hogy ő **Pferschet** megragadta a fején, mikor egy ifjucsehet fenyegetett ilyen szavakkal:

— *Leszurom, vagy a hasát vágom fel.*

Schuckelje is látta, amint **Pfersche** fenyegetődött. **Pfersche** azt mondta: „Valakit le kell szurnom, vagy a hasát felhasitanom“.

Pospischil megragadta **Pfersche** kezét, amint egy ifju csehet késével megfenyegetett. **Dr. Lang** azt állítja, hogy ő látta, amint **Noske** és **Hohenburger** **Wolf** segítségére mentek. Ő Schönerert, amint fel akarta emelni a miniszter székét, hogy az elnöki emelvény felé siessen, hátulról megragadta. Schönerer ekkor a széket elengedte.

Uderschall is hallotta **Pfersche** mondatát, hogy valakinek felvágja a hasát. E pillanatban egy kést látott a teremben repülni.

Lebloch képviselő pofon ütötte **Hrayetzet.**

Meronovics is tud arról, hogy **Pfersche** egy ifju csehet *hasának felmetszésével fenyegetett meg.*

Wänger hallotta **Pfersche** szavát, hogy *legközelebb revolverrel jön* és egy német klerikális képviselőt azzal fenyegetett, hogy *ő lesz az első, akit lelő.*

Pfersche kését különben egy szolgál megalálta. Egy kis 12 cm. hosszú zsebkés.

Dr. Engel (csehpárti) azt mondja, hogy ő óvatosságra intette a cseh képviselőket, mert tudta, hogy a baloldali erőszakoskodni fog, az ülés alatt ő is a baloldali **Pfersche** kezében kést látott és amint látta, hogy **Pfersche** egy ifju cseh képviselőt megtámad, odaszólt hozzá:

— Mit tesz ön, térdjen észhez!

E pillanatban látta, amint **Halausky** **Pferschet** megütötte.

Az elnök irodájában elhatározták végül, hogy a legközelebbi ülés holnap délután 1 órakor lesz s erre a képviselőket idejében meghívják.

Az elnök kívánságára megállapodtak abban, hogy a **Schönerer** által érintett *elnöki csengőt többé nem használják.*

Az elnökség védelmére ezentul *parlamentari őrséget állítanak föl.*

A parlamenti bizottság ülése.

A parlamenti bizottság ülésén jelen volt **Badeni**, **Bilinszky** és **Gleispach.** A hozott határozatot még titokban tartják, de holnap a jobb oldal klubjába elé terjesztik s ha itt elfogadják, újból a parlamenti bizottság elé terjesztik.

Hírlik, hogy a verekedésben résztvevett képviselők ellen nyilvános erőszakoskodás miatt a feljelentést megtették.

Sturdza bukása felől Bukarestben erősen meg vannak győződve. **Sturdzának a nemzeti-ségi kérdésben** való magatartása, magyarbarátsága, lesz a bukás oka. **Sturdza** ugyan a mily ravasz politikus, az ellene való nemzeti-ségi hangulatot megteremtendő, most maga is nacionalista színezetben akar tündökölni. Ez azonban — mint bukaresti levelezőnk írja — már nem rehabilitálja **Sturdza** urat, hiába erősítette lapjaiban, hogy sikerült a magyar kormánytól messzemenő reformokat készkötölnie, melyek rövid idő alatt a magyarországi románok helyzetét lényegesen kedvezőbbre fogják fordítani. A kilátásba helyezett reformok nem következvén el, **Sturdza** kénytelen volt maga is az izgatónak kedvezni, hogy magát ideig-óráig fentartsa, az aradi és szeceni Tribunát *ő istápolja, látja el az izgatásra szükséges eszközökkel* és adja egyáltalán a tulzó nemzeti-ségi politikust. **Sturdza** azonban annyira disz-

kreditálva van, hogy ma már mindenki tudja, róla, hogy nem őszinte nacionalista. Az országban elvesztette hitelét, de elvesztette saját pártjában is, mely látja, hogy **Sturdza** előtt ellenszenves minden, ami az állami gépezetnek szerte. Azt lehet állítani, hogy nincs az a liberális polgár sem, aki ne restelné, ha őt **Sturdza** pártjának mondja. Valószínű, hogy a kamara újból való megnyitása után egy hét sem telik le és a **Sturdza kabinet megbukott.** A liberálisok **Aurelianus** körül csoportosulnak, bárha **Sturdza Aurelianus** a maga kabinetje számára akarná megnyerni. **Sturdzával** azonban sem **Aurelianus**, sem társai már szóba sem állanak. **Sturdza** bukásának bekövetkeztével legkevesebb kilátásuk a konzervatívoknak van. A közvélemény **Aureliánust** és **Stóteszát** tartja a helyzet urának.

A Dreyfus-ügy.

Ez az ügy kezd excesszusokba fajulni. Antiszemita hecczek voltak. Párisban, a rue Vaugirardban, a diák negyedben antiszemita-tüntetést rendeztek, úgy látszik legfőbbkép a **Libre Parole** szerkesztősege. **Millevoye** beszédet intézett a tömeghez, hogy az áruló érdekében való felújítása az ügynök német pénzen történt. **Jules Guérin**, az internacionális töképezéseket szidalmazta, akiknek egyik keze Berlinben van, a másik Párisban. Feltűnt egy mulatt szónok is, aki szenvedélyes zsidógyűlölő, tomboló beszédet mondott. Az ezer vagy másfélezer főnyi tömeg azt a határozatot mondta ki, hogy a kormány felhívandó: *tiltssa ki a zsidókat a tisztikarból és az államhivatalokból.*

De nemcsak antiszemita, hanem **Elzász-ellenes** izgatások is folynak. A drága, becézett **Elzász** ellen hangolja a közvéleményt sok szenvedélyes cikk és hang. Ma már ez járja: „**Hanczát minden elzászi**“. **Perse Rochefort** sem vélekedik máskép. „**Az elzásziak kétkulacsosak**“ — mert iparvállalataik a németnek és a francziának is dolgoznak. Aki elzászi ember léteire keveredett a **Dreyfus-ügy** felújításába, az mind gyanus a tömeg ama része előtt, mely a legrövidebb okokkal is megelégszik. Azonban tény, hogy az **Alsacien** nem tartozik ma a hízegő kifejezésekhez. De nemcsak az **Elzász-ellenes** hangulat izgat, hanem egyáltalán az idegenek iránt való gyűlölet igen erős.

Érdekes, hogy **Lombroso** kisasszony, a nagy **Cesare Lombroso**nak a leánya roppant energikusan bizonyítja egy milanoi lapban **Dreyfus ártatlanságát.** Ő tisztán a **Lombroso-féle elméletek** alapján mondja ki, hogy lehetetlenség a **Dreyfus bűnössége.** Az esetnek annyiban van jelentősége, hogy **Lombroso** kisasszony buzgó és elismert művelője az apja által alapított tudománynak.

Néhány mondat **Dreyfus** leveleiből, melyeket feleségéhez intézett:

— Ha csapás ér valami nagy, szép ügynek a szolgálatában, azt elviselném. Azonban úgy szenvedni, a leggyalázatosabb vád súlya alatt!!

— Meghalni sincs jogom, amíg le nem veszem rólatok a becsületes meggyalázásának súlyát.

— Ha visszaadták majd a becsületesemet, visszavonulunk, egészen magunknak élünk. Csak miattad remélem, hogy a közel jövőben meg fognak győződni az emberek, minő kegyetlenséget mivelték rajtunk!

Dreyfusné hősies kitartása férje mellett és energiája amelylyel a küzdelemben résztvesz, általános tisztelet tárgya.

Eddig az az állítás czirkulált, hogy **Dreyfus** degradációjának napján bevallotta volna **Lebrun-Renaud** kapitánynak, kinek az őrizetére volt bízva aznap, hogy csak azért adott el okmányokat, hogy fontosabbakat kapjon értök. **Lebrun-Renaud** most ezt megczafolja, mert **Dreyfus** előtte is ártatlanságát hangoztatja.

Megerősítik azt a felfogást is, hogy ama fekete fátyolos hölgy a **Piquard** ezredes volt szeretője, aki **boszuból** cselekedett. Tudniillik, az **Esterházyhoz** intézett levél „**Esperance**“ aláírással volt ellátva. **Tunisban** pedig telegrammokat fogtak el, amelyek alá „**Speranza**“ volt írva s **Piquard** ezredeshez volczimezvt.

Esterházy-Valsin gróf kiléte felől a homály még mindig nincs eloszlatva, daczára, hogy **Esterházy** fennen hirdette, hogy demontálni fogja az el-

lencze szóló híreket, ami azonban ezidáig elmaradt. Előttek sora ma is csak 1867 óta ismeretes, külföldről jött, az idegen légióban szolgált, később mint naturalizált francia tiszt lett. Franciaországban nem járt iskolába — ami az ő helyesírásán még is látszik. (Tény, hogy a Dreyfusnak tulajdonított levélben is van helyesírási hiba, míg Dreyfus egyéb leveleiben nincs) Állítólag Heidelbergben tanult, de ez nincs még kiderítve.

Eszterházy Miklós Mórész gróf Csákvárról a Fremdeblattban nyilatkozatot tesz közzé, hogy az Eszterházy családnak francia ága a Rodostóban 1782-ben meghalt Eszterházy Antaltól származik, kinek fia Franciaországba telepedett le s ott katonai szolgálatba lépett. Ez az ág azonban kihalt 1876-ban László grófban. Esterházy Valsin őrnagy Esterházy Mária Anna unokája, akinek egy Valsin nevű tiszttel kötöttmorganatikus házasságából való leszármazottja. A három Eszterházy ág az ugynevezett Valsin Esterházyakat Eszterházy grófoknak sohasem ismerte el.

A mai éjszaka kevés újat hozott. Piquard ezredest, aki utban van Páris felé, Mathieu Dreyfust és gróf Valsin-Esterházyt, úgy mondják, szembesítik majd egymással. Ennek a szembesítésnek az eredményét bevárják, s akkor fognak dönteni a pörújítás dolgában. A lapok biztosra veszik, hogy a pör újra felvételét el fogják rendelni. Barthou belügyminiszter tegnap este a hadügyminiszteriumba ment hogy Billot, hadügyminiszterrel tanácskozzék. Piquard ezredesnek Marseilleba való megérkezését holnap reggelre várják.

Egész Páris roppant érdeklődéssel várja Piquard ezredesnek, a francia tudakozó iroda egykori főnökének nyilatkozatát. Még nem tudják, mit fog mondani. Beszélnek azonban arról, hogy a vezértörzskar egy magasrangú tagjának Piquard ezredes, mikor Dreyfus ártatlanságát védelmezte, azt mondta:

— A titkot azonban mégsem viszem magammal a sírba.

Röviddel ezután Piquard ezredes Tunisba helyezték át. Nén fér kétség hozzá, hogy Piquard nagyon terhelő adatokat tud Esterházy őrnagyról. Esterházy ezeket a dolgokat előre tudván, nem is mulasztotta el, hogy megelőzze és Piquardot azzal gyanúsítsa, hogy az árulásban czinkostársa Dreyfusnak.

A Boulevardokon ma egy könyvet árultanak „Az áruló” czimvel. Ebben a könyvben Dreyfus exkapitány arcképe mellett, Esterházy őrnagy arcképe látható.

A „Jour” azt írja, hogy Piquard ezredes, Sandherr ezredes utóda volt, s mint a katonai tudakozó-iroda főnöke a Dreyfus ügyet vezette. Egyszer csak Piquard rendkívüli érdeklődéssel kezdett Esterházy személyével foglalkozni; összehasonlította Esterházy írását a bordereau írásával és rájött arra, hogy Esterházy és nem Dreyfus az írójuk. Piquard e nézetéről annyira meg volt győződve, hogy föllebbvalói előtt is hangsúlyozta Dreyfus ártatlanságát. Piquardot röviddel ezután Tunisba helyezték át.

A Jour azt is mondja, hogy a bordereau hamisítva van és pedig Esterházy hamisította, hogy a miniszterium titkos alapjából pénzt kapjon. Tehát szerinte Esterházy nem követett el árulást, hanem csak csalást.

Piquard ezredes lakásán ma éjjel házkutatást tartottak, s több levelet és okiratot lefoglaltak.

A házkutatás egyik szemtanúja azt mondta, hogy a miniszterium kiküldötte így nyilatkozott: — A házkutatás eredménye kelleltenél jobban megerősíti azt, amit már tudtunk.

A N. Fr. Pr. tudósítója jelenti, hogy dr. Frischauer Emil bécsi ügyvéd a Dreyfus család megbízásából tudakozódott Karlsbad polgármesteri hivatalában, hogy mikor volt Schwarzenkoppen párisi német követségi attasé utódjára ott? Az ügyvéd Karlsbadból azt az értesítést kapta, hogy 1863 óta a fűrdővendégek listájában a Schwarzenkoppen név nem fordult elő. Ez értesítést Dreyfus párisi képviselője a bel- és hadügyminiszternek is megküldötte.

TÁVIRATOK.

A király dicsérete.

Konstantinápoly, nov. 24. Hir szerint 6 felsége Ferencz József császár és király legmagasabb meglegedését fejezte ki Calice báró nagykövetnek a mersinai eset és a keleti vasutak ügyeiben kifejtett sikeres működéséért.

A zászló becsülete.

Konstantinápoly november 24. Az osztrák magyar nagykövetség és Tovfik pasa külügyminiszter megállapították a holnap Mersinában a konzulátus zászlója előtt teljesítendő ünnepies tisztelgés sorrendjét. Az ünnepi aktuson jelen lesznek az összes katonai és polgári hatóságok diszruhában, továbbá a követség kiküldöttjeként szereplő parancsnok, valamint a „Leopard” osztrák-magyar hadihajó tisztikara. Egy török csapat a zenekarral a konzulátusi palota előtt foglal állást. A zászló felvonásának pillanatában a csapat tiszteleg és a zenekar megszólal.

A fiumei postaszekrények.

Fiume, november 24. A postaszekrények bemocskolása tárgyában a következő tényállást derítették ki: Tény, hogy néhány postaszekrény magyar czimerét ismeretlen tettesek fekete lakkfestéssel egy éjjel bemázolták, a rendőrök azonban jókor reggel észrevették s mivel a festék még nedves volt, letörölték. Gaál Tibor dr. kormányzóhelyettes a rendőrséget azonnal a legszigorubbab utasította a nyomozás megindítására. Együttal a királyi ügyész figyelmét is felhívták, hogy a törvényszerű eljárást indítsa meg. Mindeközben a tetteseknek nem sikerült nyomára jönni. Az eljárás folyamatban van.

Pandolfi marquis Orsován.

Bukarest, november 24. A Magyarország ellen való izgatottság alig hogy kissé csillapult, az ellenzék, ismét újabb incidens révén, a legszélsőbb fokra szítja. **Pandolfi** marquis az ismert románbarát olasz szenátort, ki sokszor kikelt már Magyarország ellen, tegnap Bukarestre várták, hogy drámájának a nemzeti színházban való előadásán jelen legyen. Urechia szenátort a liga elnökét értesítette, hogy Vercierován át déli 11 óra 40 perczkor jön még Bukarestbe, a pályaudvaron várakozott s rá a liga embereiből és egyetemi hallgatókból álló társaság, de **Pandolfi nem jött.** Néhány perczel később azonban Urechia táviratot kapott, hogy Pandolfi nem jöhet, mert Orsován a magyar biztos visszatartja. Pandolfi az olasz követséghez is intézett táviratot, hogy az orsovai biztos nem engedte meg neki a Romániába való tovább utazást, mivel utólevéle nincs rendben. A hír itt nagy izgatottságot keltett. A tanulók bizottsága plakátokon tudatta a polgársággal az esetet, mint újabb erőszakoskodást. Nyilvános tiltakozó gyűlést is hívtak össze. Az olasz követ még tegnap Achental báró osztrák-magyar követhez ment, hogy Pandolfi érdekében közbenjárjon.

A kínai követ a királynál.

Pécs, november 24. **Csang-Csu** krétai követet a király kihallgatáson fogadta és átvette megbízó levelét. Ezután a követ kísérelével látogatást tett **Golachovski** külügyminiszternél. A követ ma visszautazott Pétervárra.

Válság Szerbiában.

Belgrád, november 24. A hivatalos jelentések dacára, melyek arról szólnak, hogy a király a mostani kormánynak hosszabb működési időt biztosított, egyes miniszterek kívánják a kabinetből. **Vicskovics** ezredes, hadügyminiszter már legközelebb visszalép, mert nem sikerült neki a metropolisnál, kinek közeli rokona, egy ügyet keresztülvinni. Ez ügyben nemrég Popovics István pénzügyminisztert küldték Karlócára Bojankovics patriárához, aki azonban szintén nem tudott eredményt elérni. **Andonovics** belügyminiszterrel is határozottan mondják,

hogy beadta lemondását, miután több állásra-olyanokat nevezett ki az udvar, kiket a miniszter nem terjesztett elő.

Belgrád, november 24. Az udvar, mely jelenleg Nisben tartózkodik, több személyi kérdést, a miniszterium tanácsa nélkül oldott meg. Általánosan elterjedt az a nézet, hogy a **kabinet le fog mondani.**

Az adakozó csár.

Kanea, nov. 24. Az orosz csár pénzsegítségét küldött a krétai lakosságnak és saját költségén felépített a kaneaia görögkeleti püspök palotáját, valamint a rethymnoi kórházat.

A görög török béke.

Konstantinápoly, nov. 24. A békeszerződést tárgyalók ma nem tartottak ülést. A végleges békeszerződés 11-ik cikkét még nem állapították meg. Remélik, hogy szombatn a tárgyalások befejeződnek.

Földrengés.

Falkenstein, november 24. Tegnap délután négy óraker Falkensteinban hosszantartó földrengés volt, melyet menydörgésszerű földalatti robaj kísért. Éjszaka hó esett.

Vasuti karambolok.

Bécs, november 24. Az északi vasut Angern-Stillfried közötti vonalán egy anyagszállító vonat, beleütközött egy helyi tehervonatba. Két kocsi kicsiklott és megsérült, a forgalmi tiszt jelentéktelenül megsérült.

Tarbes, nov. 24. **Tournay** pályaudvarán ma reggel két óraker egy tehervonat és egy vegyesvonat összeütközött; tíz ember meghalt, sokan megsérültek és számos waggon összetört.

HIREK.

Paraszt-mágnások.

Sok okos ember tőri a fejét a munkások baján és mozgalmán, a miniszter javaslatot nyújtott be, az államférfiak eszé szerte kalandozik példakért, adatokért, orvosságért. Néhány talán (de ilyen okos kevés van) belepillant az életbe is.

Hát ezeknek akarok megvilágítani én is egy kis helyet. Egy igen picziny fénysugárral. Csak olyanul, mintha valaki egy gyufaszálat gyújtana meg egy sötét erdőben.

Hódmező-Vásárhely a leggazdagabb magyar városokból való. Az ember szinte úgy képzei, hogy a házfedelokről zsir esöpög. Hódmező-Vásárhelynek van roppant határa, egy német fejedelemség komotosan elérne rajta; hétvenhatezer hektár.

Lakosa pedig ötvenötezer.

A statisztikával foglalkozó politikus fölkiált: — Ostobáság! Ennyi ember oly darab földön kényelmesen élhet!

Csakhogy az a roppant határ nem egészen kélczer paraszt gazdáé, a többinck pedig nincs egrebe, csak a két tenyerc.

A két tenyér is valami (kivált olyan két tenyér, aminő az övék), de Hódmező-Vásárhelyen semmi. Nincs munka. A paraszt-mágnások csekély személyzettel dolgoztatnak, a maguk háza népé is munkába áll.

Az igényeik még csekélyebbek.

Ezüst gombos mándliban járnak a férfiak, brokát selyem viganóban az asszonyaik, de a mándlik és viganóknak ilyenforma története van:

— Ezt a ezépanyám vette, ebben volt a nagyapám vőfély stb.

Magani látám karácsony ünnepe reggelén egy kétezer holdas gazda menyecske-feleségét, amint jött a mészárszék felé kaczkiasan, egy tulipános cseréptányérral a kezében.

Odaállt a vágószerk elé gögős mozdulattal nyujtván fel a tányért a mészárosnak.

— Mérjen bele egy font húst.

— Igenis Balogné asszonyom.

— De jól megmérje kegyelmed — inté szigorú homlokkal — mert tavaly ilyenkor is itt vattunk.

Balogné asszonyomnak ez a megjegyzése eszembe ragadt és ez az a kis gyufa, amit most meg gyújtottam. Piczike darabkát világít be... de mégis fény a sötétségben.

— **A királyné elutazása Biarritzba.** A királyné ma reggel utazott el Biarritzba, a hol két hónapig fog tartózkodni. Öt perccel kilencz óra előtt két udvari hintó robotott a nyugati pályaudvar indulási oldalára. A belső kocsiban a királyné ült *Maria Valéria* főhercegnővel, a második kocsiban pedig *Ferencz Salvator* főherceggel. A királynén fekete ruha és fekete prêmes utazó kabát volt. A királyi és a főherceg pár azonnal az udvari szalon kocsiba vonultak, a hol a király a legszélyesebb módon bucsuzott el a királynétól és a főhercegpártól. Az elindulás előtt két perccel a király kiszállt a kocsiból s megállt a vagonnak anélkül az ablakánál, ahol a királyné és a főhercegnő kitékintettek. Mikor a vonat elindult a király szalutált. *Mária Valéria* főhercegnő és *Ferencz Salvator* főherceg Amsteiténig kísérik a királynét s onnan Wallseeba utaznak. A királyné Párison keresztül utazik Biarritzba. Kíséretében vannak *Bérviczky* vezérőrnagy, *Sztáray* grófné udvarhölgy s *Klaudy* udvari tanácsos. Azt, hogy a királyné már tegnap utazott el Bécsből tévesen jelentették a bécsi lapok.

— **Személyi hírek.** *József* főherceg ma gyógyhasználatra *Wörishofenbe* érkezett. — *Kosztli Ferencz* a függetlenségi pártelnöke, már egy hét óta betegen fekszik lakásán. A mint értesültünk, állapotában lényeges javulás állott be.

— **A külügyminiszter ebédei.** Gróf *Goluchowski* Agnor közös külügyminiszter, mint nekünk Bécsből telefonon jelentik, szombaton és vasárnap ebédet ad a magyar és osztrák delegációk tisztelőire.

— **Esmarch tanár Budapesten.** *Esmarch* tanár a világhírű tudós orvos holnap délután érkezik Budapestre. A nyugati pályaudvarnál a mentőegyesület igazgatósága és választmánya fogadja a nagy tudóst, aki a Hungáriában száll meg. *Esmarch* tanár a délután folyamán meglátogatja a mentőegyesület központi állomását s megtekint egy-két közintézetet. Holnapután, 26-án délután 5 órakor tartja előadását az új városház közgyűlési termében az „Első segély köréből”, mely iránt az előkelő közönség körében nagy az érdeklődés. Erre az érdekes előadásra meghívók még kaphatók a mentőpalotában. Érdekes az a benső barátságos viszony, a melyben az *Esmarch*-család Vilmos német császárral és családjával van. Valahányszor a császár, vagy a császárné ellátogatnak Kielbe, meglátogatják az *Esmarch* családot, vagy meghívják magukhoz. Emlékezetben van az a szívélyes távirat, melyet Vilmos császár a kiváló tudóshoz intézett, annak ezüst lakodalma alkalmából. Megjegyzendő azonban, hogy *Esmarch* felesége *Augusztia* császárnének a nagynénje. Mikor *Esmarch* ezelőtt vagy tíz évvel egyik orvosi kongresszuson Amerikában járt, utjában mindenfelé nagy óvácziókban részesítették s *Vanderbilt* saját külön szalonkocsiját bocsátotta *Esmarch* rendelkezésére. A nagy tudós, ki az orvosi tudományokat kiváló eredményekkel gazdagította, biztos lehet abban, hogy Budapesten is a legszélyesebb fogadtatásban fog részesülni.

— **Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs védnöke?** A milleniumi évben tudvalevőleg egyesület alakult, amely célul tűzte ki, hogy a kopár országutakat és a községeket befásítja. A bizottság, amely szép tevékenységet fejtett ki, hogy működését még fokozottabb mértékben folytathassa elhatározta, hogy megkéri *József* főherceget, vállalná el az egyesület védnökségét. Az erre vonatkozó folyamodásra ma jött meg a válasz. *Libits* Adolf királyi tanácsos, a főherceg jószágigazgatója, átiratban tudatta a bizottsággal, hogy a fenséges ur, tekintettel nagy elfoglaltságára újabb *semmiféle új társadalmi mozgalom vezetésére nem vállalkozik*. A bizottság mai ülésén mely sajuállattal vette ezt tudomásul, de egyben elhatározta, hogy azért együtt marad és folytatni fogja működését.

— **Kussevics Szvetozár jubileuma.** Egész csendben ülték meg nemrégiben Zágrábban ötven éves jubileumát annak, hogy *Kussevics* Szvetozár Pozsega városa a pozsonyi országgyűlésbe küldötte. Az ünnepelt ebből az alkalomból *Pozsega* polgármesteréhez meglepő hangu levelet írt, tekintélyes összeget mellékelve jótékony célokra. *Pozsega* választotta meg tudniillik először, 1847-ben, hogy

aztán hosszú ötven éven keresztül jelentékeny szerepet vigyen a parlamenti életben. *Blackói Kussevics* Szvetozár 1823-ban született, *Pozsegában*. A papi pályára készült, de aztán elállott szándékától és Győrben, Pozsonyban, majd Bécsben jogi tanulmányokat folytatott. 1847-ben, mint Pozsega város küldötte jelent meg a pozsonyi országgyűlésen, s a következő évben miniszteri fogalmazóvá nevezetett ki. 1850-ben a horvát-szlavon szervező bizottság titkára lett, 1854-ben helytartósági titkár, hét évvel rá tanácsos, miután röviddel Szerém vármegye főispánjára nevezetett ki. 1875-ben országgyűlési képviselő, majd főrendiházi tag lett és több ízben részt vett a delegációban, Pozsega 1848-ban diszpolgárrá választotta. 1852-ben a *Ferencz József*-rend, 1869-ben a *Lipót*-rend lovagkeresztjével, 1880-ban magyar nemességgel tüntette ki ő felsége.

— **A leányrabló spirítiszta.** A napokban történt Párisban a következő szenzációs eset: *Ougen* nevű fazekas mesternek volt két lánya. A nagyobbik, aki igen szép is volt, tizenhatéves, a kisebbik pedig hat esztendő. Az idősebbik leányt az apa elküldte az iskolához, hogy a kis leányt onnét haza kísérje. Az iskolás leányka meg is érkezett, de egyedül, az idősebbiknek pedig nyoma veszett. A kétségbeesett apa azonnal jelentést tett az esetről a rendőrségnek.

Napokon át lázas buzgósággal keresték-kutattak, de minden nyomozás hiába való volt. A szép leányt egyszerűen nyoma veszett.

Két nappal ezelőtt azonban, amivel az egyszerű fazekasmester lahása ajtaja előtt megáll, feléje közelít a szomszédban lakó dús gazdag háziúr, revolvert ránt elő a zsebéből és az elszomorodott szívű apa mellére szegezve, így szól:

— Uram, ha Ön valamikor említést tenne a történetekről, lelövöm.

Ougen ez a kijelentés persze meglepte. Nem tudta, mire vélje a dolgot. Csakhamar azonban eszébe jutott, hogy leányát eltűnése napján, ez az ur az utcán megszólította. Persze most már mindent megértett, és mihelyt a revolveres szomszéd eltávozott, azonnal a rendőrséghez futott. Itt elmondta azt a gyanuját, hogy minden valószínűség szerint R., a dús gazdag háziúr szöktette meg az ő szép leányát.

A vizsgálat megindult. R-t a rendőrség megidézte, ahol a vallató hivatalnok kérdése a következő meglepő választ adta:

— Én a *spirítizmuszsal* foglalkozom. Ez pedig nagyon érdekes és izgató tudomány. Renée-ben — így hívták az eltűnt leányt — egy *kítűnő médiumot találtam*, de vele soha még kísérletet nem tettem.

S bárhogy faggatták, nem akarta sehogy sem elárulni, hogy hol tartogatta a leányt. A vizsgálat azonban kiderítette, hogy R. több nappal ezelőtt egyik bulevári szállodában, szobát bérelt a szép leányt, bezárta a gyermeket és öröket állított melléje, akiknek azután szigorúan meghagyta, hogy a médiumára vigyázzanak. A különös viselkedés, szenvedélyes spirítiszta semmit sem akar elárulni affelől, hogy milyen kísérletet akart elkövetni a leányval.

— **A körmőzbányai pénzverő munkája.** A valutarendezéssel kapcsolatos arany, ezüst és nikkellérmek kiverését befejezték. A körmőzbányai pénzverő ebben az évben kiver: 770.000 huszoronás aranyat, 15.400.000 korona értékben, 200.000 tízkoronás aranyat, 2.000.000 korona értékben, 50.000.000 bronz kötfillérest, 1.000.000 korona értékben és 5.000.000 bronz egyfillérest, 50.000 korona értékben. Összesen tehát 55.970.000 darab ércpénzt vert ki 18.450.000 korona értékben.

— **A békebíró ur.** Nagyszabású kongresszus volt nemrégiben Londonban, *Salisbury* marquis elnöke alatt. A kongresszusra egész Angliából se-reglettek az idegenek s hogy üres idejükben ne unják magukat, az elnökség gondoskodott, hogy igazolvány ellenében ingyenjegyet kapjanak a színházakban. Ilyen igazolvánnyal jelent meg a *Gaitly*-színházban egy frakkos, fehér nyakkendő, tekintélyes kinézésű ur. Az első sorban adtak neki kényelmes szőlőhelyet. Alig kezdődött azonban az előadás, kellemetlenkedésbe fogott a tekintélyes ur. Előbb halán, aztán

fenhangon bírálta a színészeket. Majd füttyölni kezdett. Tekintettel a tiszteletet parancsoló igazolványra, udvariasan szólították fel a tekintélyes urat, hogy mérsékelje magát. De neki eszé ágában sem volt. Sőt. Egyik oldalán éltesebb kisasszony ült, akit sans-géne ölelgetni akart. Még nem érhetek hozzá a szolgálak, hogy minden igazolvány daczára kivessék a tekintélyes urat, mikor szívtart vett elő, a gyufát pedig végighuzta a másik oldalán ülő fiatal leány — *dekolletált hátán!* Pár perc múlva már a rendőrállomáson volt.

— Mi a neve? — kérdi az inspekcziós tiszt.

— *Lionel Barnato.*

— Foglalkozása?

— *Dublina — békebíró!*

A rendőrtiszt szívesen hazaexpediálta volna lakására a kollégát, de hát a becsületében megsértett éltés kisasszony, meg a végighuzott hátú leány erőlyesen követelték megbüntetését. S meg is büntették egy font sterling fizetésére, amely összeg egyetlen békebíró sem fog megakadályozni, hogy ezután is előszeretettel viseltessenek a *dekolletált* — gyufatartók iránt.

— **Az első fecske.** Ez a cím, ha úgy tetszik, évről-évre állva marad az újságyomdák szedései közt. Mert minden szezonnak van valami különlegessége, amelynek beköszöntésére ezt a címet rá lehet huzni. Az első téli kabát s az első fürdőstatisztika, az első tavaszi felöltő, az első korcsolyanap s az első fürdőstatisztika, az első kortesvácsora s az első kabátlopás: az mind „első fecske”, csak épen azt nem mondják az újságok ilyen cím alatt el, amikor csakugyan az első fecske száll vissza. Most is messze van még a farsang, de már beköszöntött szerkesztőségünkbe az első hálai jelentés s mi lehetne ez a jelentés más, mint első fecske? A jelentés különben tudatja, hogy a *protestáns bál* január 24-én lesz a fővárosi vígadó összes termeiben s hogy a bál bizottsága így alakult meg: elnök gróf *Bethlen Balázs*, alelnökök gróf *Vigyázó Ferencz*, dr. *Lehoczky Antal*, dr. *Balassa István* és dr. *Szeleányi Aladár*, jegyző dr. *Pokorny Sándor*, pénztáros dr. *Szedenicz Zoltán*, ellenőr pedig *Győry Lőránt*.

— **Zavargások Grácban.** Tegnap temették el Grácban a *Griesgasse*-ben történt zavargások áldozatát *Mlinarich* Károlyt, a kit tudvalevőleg egy katonaszuronyával leszurt. A temetésen több mint 1500 elvtárs vett részt, de azért minden rendben folyt le. Mint egy távirat jelenti a *Puch* és *Franz*-féle kerékpár gyárak ma nem eresztették a munkába azokat a munkásokat, a kik tegnap résztvettek *Mlinarich* temetésén. A gyárak csupán azt engedték meg, hogy a munkások küldöttséggel vegyenek részt a temetésen. A nevezett kerékpár gyár 700 munkást bocsátott el a szolgálatból.

— **A gondos takarékpénztár.** Megnyugtató érzés az minden olyan halandónak, akinek postatakarékpénztári könyve van, hogy még akkor sem károsodhatik meg, ha a könyvecskéjét ellopták, vagy ha azt elveszít csak. *Posta György* kocsis elvesztette a napokban a könyvecskéjét s egy lóts napszámios meg is találta. De nem tudta, hogy mit csináljon vele s azért oda adta a könyvecskét *Löwy Ignác* szabólegénynek, aki sokáig törte a fejét, hogy miképpen értesítse azt. Nem volt bátorsága hozzá, tehát átadta a könyvet a vele egy műhelyben dolgozó *Nagy Elek* szabólegénynek, aki meghamisítván *Posta György* aláírását, fel akarta venni a pénzt. Rájöttek azonban a csalásra s mind a két szabólegényt elfogták.

— **Az utolsó cseppig.** „..... aki ki nem ieszsa” szökták mondani kocczintgatás közben. Ez a mondás lett halála *Maros András* margita-szigeti iparosnak. Mint mohácsi tudósítónk táviratozza, barátai borozgatás közben össze-vissza szurkálták, mert a poharát sohasem itta ki fenéig s még sem akarta elismerni, hogy ő nem karakteres ember. *Maros András* állapota súlyos, úgy, hogy aligha éli túl ezt a körömpróbát.

— **A rokonok.** *Hext János* és *Jakab József* munkások a múlt hónap egyik zimankós éjszakáján felcsalták egyik távoli rokonukat *Petriczky Mihályt* a *Gellérthegyre* s mivel szakadt az eső, bevonultak egy szűk barlangba. *Hext* rövid idő múlva kijött a oda elé. Alig volt kinn néhány percig, oda bent robbanás történt s *Jakab* és *Petriczky* is megsebesültek *Hext* pedig elmenekült. A két sérültet kórházba vitték, ahol *Petriczky* másnap meghalt, anélkül hogy kihallgathatták volna. *Jakab* úgy adta elő a robbanás történetét, mintha valami balesetről

lett volna szó. Petriczkynél volt a robbanószert s véletlenül elsült. Kihallgatás közben azonban elárulta, hogy nem is ketten, hanem hárman voltak, a harmadik szereplőről azonban mitse mondott. Most jött nyomra a rendőrség; kézre került az ismeretlen férfi Hext János személyében. Az elfogott ember azután bevallotta, hogy Jakabot megakarták ölni, hogy kifosztassák. Ő állott őrt, amíg odabent Petriczky Mihály Jakab Józseffel végez. A veszedelmes anyag azonban rosszul sült el s mikor látta, hogy a barlangban mind a ketten megsebesültek, futásnak eredt. Petriczky azért titkolta kilétét, mert tudta, hogy ha Hext a rendőrség elé jut, ő is börtönbe kerül. Most mind a kettőt fogva tartják.

— **Adventi szentbeszéd.** Az egyetemi templomban advent négy vasárnapján: november 28-án, december 5-én, 12-én és 19-én délután három órakor Kiss János dr. egyetemi magántanár, a Szent-István társulat igazgatója, fogja a szent-beszédeket tartani.

— **Elgázolt vasutasok.** Lippáról táviratozza tudósítónk: **Ackermann** Ferencz fékezett a máriaradnai állomáson a 406-os számú tehervonat elgázolta. A szerencsétlen ember szörnyet halt. — **Kál és Nagy** út közt az őrháznál pedig a vonat ketté szelte **Gál** Sándor vasuti őrt, aki a hajnali ködben nem vette észre a vonat jöttét. A szerencsétlen 22 éves fiatal ember csak nem régen nősült meg.

— **11 forint és 84 krajczár.** **Takács** Zsigmond póstatiszti, tegnapi levelet kapott Fiuméből **Kálmán** nevű fiától, aki a fővárosban kereskedősegéd volt, de szombat este óta nem ment haza. A levél így hangzott:

Kedves apám!

Én szombaton délután egy 11 forint 84 krajczáros számlát behajtottam, ezen a pénzen revolvert vettem és elhatároztam, hogy tovább már nem szenvedek. Még aznap elutaztam Fiumébe, hol kedden este agyonlövöm magam. Számos üdvözléssel

Kálmán.

Az elkeseredett fiu szavának állt. A megrémült aggódó atya ma a táviratilag megkeresett fiuval endőrség értesítette, hogy fia a múlt éjjel a Corso Deakoy revolverrel halántékon lőtte magát. A kórházba szállították, ahol az orvosok a Röntgen sugár segélyével meg fogják kísérelni, hogy a golyót a fejből kivessék. A fiatal ember állapotát különben meglehetősen reménytelen.

— **Tengerészkatonák harca.** **Fiumében**, mint tudósítónk táviratban jelenti, ma éjjel az Angelo korcsmában véres verekezés volt **osztrák-magyar és orosz tengerészkatonák között.** Az orosz tengerészkatonák már másfél hónapja, hogy Fiumében vannak, ahol torpedókat vesznek át az orosz tengerészet számára, közben pedig hevesen udvaroltak az Angelo korcsma pinczárnőinek. A szerelemfűtő osztrák-magyar tengerészkatonák emiatt egy orosz katonát véresre vertek, akit a mentők a kórházba szállítottak, az osztrák-magyar tengerészkatonákat pedig egy erős katonai őrző vette gondjai alá.

— **Halottalról feltámadt.** Megrendítő esetről értesít nagy-mihályi levelezőnk: Grünwald nagy-mihályi kereskedő felesége múlt vasárnap hirtelen meghalt. Kóporsóba is tették és a temetési szertartással is még csak addig akartak várni, míg a táviratilag értesített szülők megérkeznek. Egyszerre **tőmpa nyugós hallatszik a kóporsóból.** Odarohannak, felszakítják a fedelét és örömmel látták, hogy az asszony **nem halt meg**, sőt rövid idő alatt magához is tért. Ekkor érkeztek meg a szülők: Moskovits Eliás szobráncai lakos és a felesége. A beteg állapota láthatóan javul.

— **Házasság.** Ifjabb Báthory István okleveles építész, e hónap 27-én, szombaton délután öt órakor vezetői óltárhoz a Mária-utcai római katolikus templomban **Zanner** Emmike kisasszonyt, özv. Zanner Alajosné leányát.

— **Kasics rendőri felügyelet alatt.** Egy közmotós tudósító jelenti, hogy **Kasics** miniszteri tanácsost állandóan figyelemmel kísérik a detektívek, mert állítólag avval fenyegetőzött, hogy mérényletet készül elkövetni a honvédelmi miniszter ellen.

— **A peczei cukorgyár égése.** Prágából táviratozzák: A Kollin mellett levő peczei cukorgyár teljesen leégett. A gyár részvénytársaságé, melynek részvényei azonban nagyjából a hitelbank hirtokában vannak. Az épületeken kívül még 13 00 métermázsza fionnított cukor is elpusztult. Ezenkívül huss épület égett le, amelyek a gyár kö-

zelében voltak. A gyár 1,250.000 forintva volt biztosítva, a **kár azonban több két millió forintnál.**

— **A Vajdáné halála.** A soroksári utcai cigánytanya gyászba borult. **Rácz** Palinak az egykor oly híres cigány primásnak özvegye **Balázs** Borbála 62 éves korában meghalt. A valamikor szép Borbála leánya volt Balásznak, József nádor híres udvari cigányának, és a negyedik felesége **Rácz** Palinak. Az öreg asszonynak nagy volt a tekintélye a soroksári-utca 33. sz. alatt lévő cigány tanyán s ravatalára valamennyi budapesti zenekar tett koszorút. A cigány temetéseknel szokásos zenekíséretet mostoha fia, ifjabb Rácz Pali szolgáltatotta, kinek a halálos ágyan meghagyta, hogy ha majd temetik, ezt a nótát huzzza, hogy:

Meghalok én nem sokára,
Piros pünkösöd hajnalára,
Keresztet rám ne tegyetek
Viseltem én életemben eleget.

— **Száz láda tojás.** A szegedi ipar és kereskedelmi bankot, mint onnan táviratozzák, csunyán rászédte **Rosenberg** Józsiás szegedi tojás-kereskedő egy hamisított szállító levéllel, amelylyel a bank előtt sikerült igazolnia, hogy egy prágai cégnek száz láda tojást adott fel a vasuton. Minthogy a bank a budapesti Magyar Általános Hitelbanktól a tojás árának kifizetésére már előbb megbízást kapott, kifizette **Rosenberg**nek a száz ládaért járó 3500 forintot s értesítette erről a Magyar Általános hitelbankot. Ettől azonban azt a meglepő értesítést kapta, hogy **Rosenberg** hamisított szállító levéllel vette föl a tojás árát. Minthogy **Rosenberg** eltűnt, a rendőrség országjáró körzethez.

— **Megszökött apáca.** Minden dolognak megjón a maga ideje. Bizony ideje van a cserebogarak kikelésének s bizonyos ideje a télikabátlopásoknak. Más időben vannak a tüzek a vidéken s máskor történnek a vasúti balesetek. Ezek a dolgok rendszeren járványszerűen lépnek fel s azután elmúlnak csendesen. Legújabbán az apácaszökdösésnek jött el az ő ideje. Alig néhány napja, hogy egy apáca **Stájerországban** szerencsésen megszökött s ime ma Prágából érkezik a híre, hogy **Huberta** irgalmas nővér eltűnt a nachoni kórházból és **Braunau**ba menekült. Ott találkozott **Horyna** Wenzel porcellán festővel, a ki néhány nap mulva elveszi feleségül. Érdekes a dologban, hogy **Horynát** mindenfelől megratulálják ezért az istenes cselekedeteért. — A szökevény-leányról egyébként azt jelentik újabbán, hogy nem volt apáca, hanem fogadalmat tett novíciá.

— **A horvát nyelv jubileuma.** Ötven éve, hogy a drávamentő tartományban a horvát lett a hivatalos nyelv. Ebből az alkalmából — mint nekünk írják — fényes ünnepség volt **Varasd**-on, az ottani színházban, s az ünnepélyen **Zichy** Rubidó főispán is megjelent. Előadás után lakoma zárta be a jubileumot.

— **Hajó a zátonyon.** Mohácsi tudósítónk táviratozza: A **Tisza** nevű gőzös ma egy gabonával megrakott hajó vontatása közben Duna-Szekescsónél a vízi malmok mellett zátonyra jutott. Csak a kapitány ügyességének köszönhető, hogy a gőzös neki nem ment a vízi malmoknak, amiből nagy szerencsétlenség keletkezhetett volna.

— **Szegény legények Békés-Csabán.** Még máig is maradt egy kevés a hajdani betyárvilágból. A békés-csabai lőkészhez **Szeberényi** Lajoshoz — úgy telegrafálja tudósítónk — tegnapi este két álorozás szegény legény féle ember állított be s pénzt követeltek. **Szeberényi** Lajos nem vesztette el a lélek-jelenlétét s azt mondta a két legénynek, hogy hoz majd nekik pénzt a másik szobából. Be is ment a szomszédos helyiségbe; de hirtelen bezárta maga mögött az ajtót, majd az utcára nyíló ablakot felrántva, harsányan segítségért kiáltott. Erre a két legény elmenekült.

— **Öreg honvéd halála.** Mészáros Mihály nyugalmazott honvédszázados, a ki a szabadságharcot végig küzdötte, 22-én Keszthelyen elhunyt. A keszthelyi társasélet egy közszeretben álló derék embert s a keszthelyi szegények és jótékony intézetek közü pártfogót veszítettek el benne. Az öreg ur abban találta a legnagyobb örömet, ha meglátogathatta az iskolákat, és megajándékozhatta a szorgalmas tanulókat. Temetése 23-án volt katonai pompával és nagy részvét mellett.

— **Álorozás rabló.** Sátoralja-újhegyi tudósítónk jelenti: 23-án reggel vakmerő rablást követett el néhai **Román** János nyugalmazott királyi járásbíró

gazdag özvegyének **Kossuth-utcai** házában egy hosszú köpenybe burkolt álorozás rabló. A cseléd-szobában megfogta a szobalányt, s azzal a kérdéssel, van-e sok pénz a háznál, revolvert szegzett a mellére. A megrémült leány átadta a rablónak meg-takarított pénzét, mire eltávozott. Még eddig nem fogták el.

— **Halálos esés.** **Szontagh** Miklós, 38 éves napszamos, a Práter-utca 68. szám alatt épülő háznál — munka közben — lezuhant a három emeletnyi magasságból, s a kövezetlen teljesen összeszuszta magát.

— **Macska, mint tolvajfogó.** **Párisi** levelezőnk írja: A rue de la Hachere-en lakik egy dúsgazdag öreg asszony. Valami csavargó megleste a minap, mikor megy el hazulról, és beosonva a lakásba, s kezdte összeszedni, amit csak talált. Egyszerre kiugrott az ágy alól egy rendkívüli nagyságu angora macska, és a tolvajra vetette magát, hatalmasan bekarmolt arczába. A meglepetés és fájdalom következtében felordított a tolvaj, mire összesereglettek a házbeliek és rázárva az ajtót, rendőrökért futottak. Mikor a rendőrök odaértek, a tolvajt egy sarokba húzódva találták, a macska pedig fenyegető állásban, ugrásra készen leste minden mozdulatát.

— **Lezuhant a magasból** két fiatal ember, aki a Bern mellett levő Monte-Salvet akarta megmászni. Az egyik száz lábnyi magas szikláról lezuhant a mélységbe és szörnyet halt, a másik esésében meg tudott kapaszkodni egy bokorban. A mentőcsapat élve szállította haza.

— **Megint villamos összeütközés.** Még föl sem gyógyultak azok, akik minap a soroksári uton történt összeütközésnél megsebesültek s ma már ismét villamos összeütközésről kell beszámolnunk. A külső váci uton a 717. sz. villamos kocsi neki szaladt egy szenes kocsinak. A villamos eleje teljesen összezúzódott. A kocsivezető mellett álló **Gerelyi György** molnárt a szilánkok súlyosan, **Bruchwall Antal** pedig könnyebben megsebesítették. A vizsgálat perze megindult.

— **Elfogott pénzhamisítók.** **Csaban** már régebbi óta nagy mennyiségű hamis huszfilléres és ezüstforintos volt forgalomban. **Varga** István nagy-rakai csendőrszervezetnek végre sikerült a hamisítót **Kurczel** Boncz Károly csatai kovácmester és **Suba** János parasztagyda személyében elfogni. A pénzverőket, kiknél sok hamis pénzt találtak, a lévai királyi járásbírósnak adták át. — **A kassai rendőrség** is elfogott egy pénzverő bandát, amely szintén huszfilléreseket hamisított. A banda feje, **Kolozsvári** cipész beismerte a rendőrségnél, hogy egy **Böszörményi** nevű **miskolci** rendőr készítette az ő lakásán a hamis huszfilléreseket. A vizsgálat folyik.

— **Szerencsétlenség a Vaskapuban.** **Temesvári** tudósítónk táviratozza: A kozla dojkéi záhatagon épült Duna csatornán ma elszakadt a Fátira gőzös horgonyláncza. A gőzös kapitánya a horgony kiemelése négy matrót küldött egy kis esolnakon. A gyenge jármű azonban felborult s a négy matróz a vízbe esett. Háromat nagy nehezen kimentettek, de a negyedik, **Stefanovics** vitorla-mester nyomtalanul eltűnt s még csak a holttestét sem tudták megtalálni.

— **Öngyilkos fiatal asszony.** **Debreczeni** tudósítónk jelenti: **Szekeres** Jánosné született **Balázs** Etelka, gyöngyösi születésű, feltűnően szép fiatal asszony tegnapi pisztolylyal föbe lőtte magát. **Balázs** Etelka ezélt négy évvel otthagya az urát, **Szekeres** Jánost s Debreczenbe jött, a hol egy hivatalnokkal együtt élt. A szép asszony folyvást jó kedvű volt s mi sem mutatott arra, hogy sötét gondolatokat forgat a fejében. Tegnapi délután cselédje durranást hallott urnője szobájából, berobant s ott látta a fiatal asszonyt elterülve a pamlagon. Még a kezében tartotta a gyilkos fegyvert s fejből patakzott a vér. Mire az orvost előhívták, az asszony meghalt. Hogy miért követte el az öngyilkosságot, nem tudják.

— **Kifosztott korcsmáros.** **Lőrinczy** Gyula, lajosmizsei korcsmáros még szeptember hónapban Budapesten időzött, elhatározta, hogy görbe éjszákát csinál. Beállított tehát **Csányi** Sándor és **Barna** Ferencz pajtásaival **Deutach** Mór akácza-utcai pálinkás boltjába, ahol mindjárt hozzálatlak az iváshoz. Azaz hogy csak **Lőrinczy** ivott barátai nagy kárlgatására és csakhamar tökéletesen elázott. A

korcsmáros magatehetetlen állapotát arra használták föl a jó pajtások, egyetértve *Deutsch* Mór pálinkamérővel, hogy kihúzták Lőrinczy tárczáját s a benne talált 480 forintból elloptak 230 forintot olyformán, 90 forintot *Deutsch*nak adtak belőle, 6k maguk pedig a leitatásért 70—70 forintot tartottak meg. Mikor másnap reggel Lőrinczy felébredt, — *Deutsch* jószágos arczzal átnyújtotta neki a megdézsmált tárczát, amelyet — mint mondá — azért vett el tőle, nehogy a barátjai kilopják. Lőrinczy azonban mindjárt észrevette a bugyelláris tartalmának tetemes megfogyatkozását és jelentést tett a rendőrségnél, amely mostanában nyomozta ki és letartóztatja a két cimborát és a pálinkamérőt. Csányi és Barna már beismerték a lopást.

— **A merénylő katona öngyilkossága.** A szövetség-utcai merénylet tettese Fuchs alias Nucs János, aki néhány nap előtt szökött meg Székes-Fehérvárról, ma öngyilkossá lett. A nyul-kaszárnyában levő börtönben nadrágszíjára felakasztotta magát. Mire észre vették, már halott volt.

— **Tűzek a vidéken.** A hontmegyei *Egögen* és a borsmegyei *Vadkerten* eddig ismeretlen okból tűz támadt. *Egögen* öt, *Vadkerten* huszonöt ház pusztult el. — *Tatragon* (Brassó vármegyében) 22-én hajnalban leégett Mikók Istvánné csüre. A kár 400 forint. A tüzet *gyújtogatás* okozta.

Naplrend.

Naptár: Csütörtök, november 25. — Róm. kath. Katalin. — Prot. Katalin. — Görög-orosz (november 13.) Ar. sz. János. — Zsidó: March. 30. — Rosch. Ch. — Nap kel. 7 óra 5 p. — Nyugszik: 3 óra 57 p. — Hold kel. 8 óra 40 perc reggel. — Nyugszik 4 óra 34 perc délután.

A közoktatásügy miniszter fogad délután 4 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad déli 12 órakor. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10 óráig.

A magyar földrajzi társaság felolvasó ülése az akadémiában 5 órakor.

A jászsevárosi függetlenségi polgárok választói ülése 7 órakor a függetlenségi polgárok körében Baross-utca 69.

Patay Berta hangversenye a vigadóban esti fél 8 órakor.

Nomzeti muzeum természetrajzi tár, nyitva 9 órától 1-ig. Többi tárai megtekinthetők 50 kr-ért.

Utóellenőrző szemle a közös hadseregnél a 75—102. ezredkéhez, honvédségnél a 18—22 ik gyalogezredhez tartozó legénységgel.

Iparművészeti muzeum az üllői-úton, megtekinthető díjtalanul 9—1 óráig. A karácsonyi kiállítás 10 órától 4-ig. Belépődíj nincs.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától 1-ig.

Mezőgazdasági muzeum a városligetben zárva.

Természetrajzi gyűjtemények muzeuma (Muzeum-körút 4.) nyitva 8—12 óráig.

Akadémiái könyvtár nyitva 3—8 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.

A budai rablógyilkosság.

Az iv-utcai szegény asszony meggyilkolása ma egész nap foglalkoztatta a rendőrséget. Reggeltől késő estig egymásután kikérdezték a rendőrségen a büntett áldozatának minden ismerősét, munkástársait. Valamennyit kihallgatták s egész sereg detektív járta a várost: a bűnösnek még sem akadtak a nyomára.

A vizsgálat során újabb gyanu is keletkezett. Tegnap még bizonyosra vették, hogy Peitl Karolinát, a szerencsétlen öreg asszonyt a szomszédjánál lakó Zichl Anna katona-szeretője ölte meg és rabolta ki. At is irtak már a katonai hatóságokhoz, hogy a pórtartalékos bakát fogják el és adják át a policziának.

Ma délben azonban kiderült, hogy szombaton este, a gyilkosság előtt ki járt utójára az asszonynál s erre nyomban ebben az új irányban is megindították a nyomozást. Egy falhordó munkásról van szó, aki a közellévő szénkereskedésből tűzre való hozott. Későre járt már az idő, mikor a szén és fál bevitté az öreg asszonyhoz. Láta, hogy pénze van s ekkor valószínűleg megérlelődött benne a gyilkosság szándéka és kirabolta. Hogy azután mi utómódon kerülhetett ki ez az ember a házból, senki sem tudja.

Három titkos rendőr kereste ma délután és leste a gyanuba vett szénese embert, de eddigelő nem jutottak a nyomára. Az iv-utczában és a környéken állandóan czirkáltak, meglesendő, vajjon nem vetődik-e arra, de hasztalan volt mindén. Hogy csakugyan a szénese lehetett a rablógyilkos, abból is következtetik, hogy a halott nyakán talált zsineg szénese zsákról való.

A meggyilkolt öreg asszonyt ma délelőtti don-

tották föl a törvényszék és a főkapitányság képviselőinek jelenlétében.

Hogy valóban gyilkosság történt-e, vagy pedig csak öngyilkosság, nem állapíthatják meg egészen biztosan. A halottnak a vállán találtak néhány sebet s ezenfelül két foga is ki volt ütve, de az orvosok azt tartják, hogy maga is kiütötte esés közben.

Nagy baj, hogy a hurkot a halottszállítók, a kocsirovák elmozdították az eredeti helyéről. Egyik sem emlékszik már a zsineg állására, pedig ebből tudhatnák meg legbiztosabban öngyilkosság történt-e vagy büntett.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **A mama szeme.** A német *Rosen* Gyulának egy ilyen című egyfelvonásos vigjátékát mutatták be ma este a Magyar Színházban. A kis bluettnek az a témája, hogy nézd meg a lányát, vidd el az anyját. Egy öregedő tanár megkéri egy fiatal leány kezét, aki kezdetben nem is utasítja el, mert „a mama szemében” igen jó parthie, de utóbb arra a meggyőződésre jut, hogy soha sem lehetne boldog olyan férfival, aki se nem tánczol, se nem korcsolyázik. Ha a professzor ur annyira tetszik a mamának, hát menjen hozzá a mama, — aki véletlenül fiatal és özvegy! A lánykának annyira megtetszik ez az ölete, hogy nyomban a tanár ur kezébe teszi a mamának még mindig puha kacsóját. Ez az apróság abból az irodalmi világból s abból az időből való, a mikor az unalom még nem volt a tehetségtelenség jele, hanem bizonyos irodalmi jogosultsággal bírt. A kislány, szerepében *Aranyossy* Janka elég temperamentumosan játszott.

* **A csehek.** A cseh vonósnegyes-társulat, amelyet, ahol megfordulnak, minden zenész és zenebarát lelkesültséggel fogad, ma újra ellátogatott Budapestre. Sajnos, a Royal-diszterma nem télt meg egészen, ami a hangverseny-szezonra nézve elég barátságtalan perspektívát nyújt. A csehek ma is csupa fényvel, lepdülettel és inspirációval játszottak. Schumann és Haydn remekei mellett bemutatják *Dvorzak* új vonós-negyesét. Hangulatos és el más részletek vannak a kvartettben is, de egészben véve nem járja át az a meleg páthosz és az a közvetlenség, mely a zeneköltő többi műveit jellemzi. A közönség az előadókát elhalmozta őszinte bámulatának minden jelével.

* **Salvini Pécsent.** Az olasz művész most Pécsent arat zajos sikereket. A „Bánk bán”-ban zsúfolt ház tapsolt neki, ma *Hamlet*et játszotta, holnap pedig a „*Romeo és Juliá*”-ban bucsuzik a közönségtől. Ez egyuttal bucsuja lesz Magyarországtól is, mert szombaton már Velenczében játszik.

* **Humperdinck „Királygyermekei”.** Humperdinck a „Királygyermekek” című operája elé, amelynek idáig csak rövid előjátéka volt, most nagy stílus nyitányt írt. Ezt a londoni filharmonikusok hangversenyén mutatja be először.

* **Elhalasztott premiére.** A Magyar Színházban pénteken kellett volna megtartani Zachariásné Kallós Ilona „*Titok*” című népszínművének első előadását. A bemutatót most elhalasztották a jövő hét péntekjére.

* **Az Iparművészeti muzeum kiállítása.** Az Országos Iparművészeti Muzeum szombaton megnyitja kiállítását eddig 10,000 embernél több ember nézte meg. Megjelent már a katalógus is, mely nagyon megkönyviti a látogat gazdag anyagának megtekintését. A karácsonyi kiállításon, ahol a legtöbb tárgy eladó, már igen sok darab kelt el.

Réjane a „Ma cousine”-ban.

A *Ma cousine* Meilhacnak egy vigjátéka, amelyet mi budapestiek idáig nem ismertünk. Réjane asszony ma este a Vigszínházban eljátszotta. Egészen bátran mondhatjuk, hogy előjátszotta nekünk nemcsak a saját szerepét, hanem az egész darabot.

Riquette, a *Folies Amoureuses* ünnepelt színésznője, áll a darab középpontjában. Egy napon megjelenik nála D'Arnyay la Hutte báróné és bemutatja magát Riquettenek, mint törvénytelen ágon való unokatesztvérenek. A cousinenak nagy bánata van. Férje, Raoul báró megcsalja őt egy bankár feleségével. Ez a bankár, akit Champcourtiernak hívnak, némajátékok szerzett és éppen Riquette-et kérte meg, hogy játsszék a darabjában. A színésznő, aki

segíteni akar cousinjának a baján, azt tanácsolja neki, hogy rendezzen a lakásán színelőadást, és adassa elő Champcourtier darabját. A próbákon természetesen ott lesz mint házigazda a báró és ott a szerző felesége, a csapodár Victorine is. Riquette, hogy nemes tervét megvalósítsa, arra is elhatározza magát, hogy levelet ír Raoul bárónak, amelyben gyöngéd érzelmeiről biztosítja. Sikerül is a rossz férjet Victorine asszonytól elhódítani, de nem a maga, hanem a báróné számára. Victorine is, aki csak Riquettenek köszönheti, hogy férje ott nem érte egy találkozón, megfogadja frangyalának, hogy többé nem lesz hűtlen Champcourtier urhoz.

Feltűnő, hogy ezzel a szellemes és kedves darabbal csak Réjane asszony közvetítésével ismerkedhettünk meg. Mennyire elvesznek sikamlósságai a sok finom részlet és az egész mű frissesége mellett! Ha nem húzódtok a Vigszínházban annak idején a *Helyettes*-től, amelynek brutalitását aligha lehet többé fokozni, nyugodtan szíre hozhatják az Institut tagjának vigjátékát is. A könnyűvérti Riquette, aki visszaadja két családnak a nyugalalmát, egyik legelőkelőbb kompozíciója egy előkelő szellemnek.

Réjane a legnagyobb virtuósággal elevenítette meg ezt az — ismételtük — finoman koncepiált alakot. Öletességébe belevonja orgánumának minden természetadta árnyalatát, ruhájának minden ránczát, selyem topánjának egész csábját. Egy művésznő, aki nem teremt, de mindent megragad és semmit el nem ejt. Ez Réjane.

A második felvonásban, midőn Raoul bárót csábítja, humora és mozgékonyasága eléri tetőpontját. A próba-jelenetben vakmerő tánczot lejt, amelyvel annak idején, midőn a „*Ma cousine*”-nak a bemutatója volt, furotót csinált, mert egy párisi híres tánczosnőt utánozott benne. A Vigszínház telistele nézőtörien is lelkesültek, ma este a tánczért, jóllehet azt a ballerínát sohasem láttuk. Réjane tehát nagyon kitűnően tánczol is.

Réjane a francia nemzet ama képviselői közül való, akik, mint Judic a dalaival és Forain a rajzaival, hálából, hogy ez a nagy nemzet beléjük lehelt szellemét, megédesítik a francia polgártárs napjait. És a színésznőhöz, aki annyi sok szépen, nagyon szépen elszavalt pikantériával mulattatta a polgártársat és gyönyörködötté őt ruhatárának minden darabjával, a legintimebbjeivel is, valamelyik napon beállit egy fekete frakkos ur és ezt mondja:

— Asszonyom, a francia köztársaság elnöke nevében van szerencsém önnek átnyujtani a becsületrend keresztjét.

m. g.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

** **Adomány az akadémiának.** A tavasszal az akadémia *Mechwart* Andrásnak, a Ganz-gyár igazgatójának, a magyar ipar előmozdításáért odaitéte a Wahrmann-díjat. *Mechwart* most 3000 forintot ajándékozott az akadémiának.

** **A Kisfaludy-társaság ülése.** A Kisfaludy-társaság a magyar tudós akadémia épületének első emeleti termében ma délután felolvasó ülést tartott, melyen nagyszánu hallgatóság jelent meg. Különösen sokan érdeklődtek *Rákosi* Viktor székfoglalója iránt; ki *Szoborügy Felső-Árpáson* címmel sikerült felolvasást tartott. A közönséget folytonos derűtségben tartotta a népszerű felolvasó és végül zajosan megéljenzte. *Rákosi* Viktornak ezután *Gyulai* Pál a következő szavak kíséretében nyújtotta át a tagsági oklevelet.

Alapszabályaink huszadik szakasza értelmében van szerencsém önnek átnyujtani tagsági oklevélét, Társaságunk önt a vig elbeszélések terén kifejtett ólénk munkásságáért választottá tagjának. A jókedv, humor, komikum drága kincs az életben s művészetben egyaránt. Azonban a művészet lényegében mindig komoly, s minél komolyabban fogja föl az író hivatását, annál több és nemesebb derűtséget áraszt olvasóira. Bizonyára ön is erre törekszik s adja Isten, hogy a siker minél magasabb fokára emelkedjék. Még egyszer üdvözlöm önt társaságunk nevében s kérem munkás részvétét ügyeinkben.

Rákosi Viktor így felelt: Midőn köszönetet mondok a társaságnak, hogy engem tagjai sorába választott, ígérem, hogy

irodalmi munkássággal a jövőben arra fogok törekedni, hogy a társasághoz méltóvá tegyem magam.*

Ezután *Kozma* Andor olvasta fel *Zichy* Géza grófnak három hangulatos költeményét, melyek szintén tetszést arattak. *Radó* Antal rendes tag pedig Budai János „mester” című elbeszélő költeményét olvasta fel. Hőse egy *Ammanati* nevű flórenczi faműves, ki honfitársai gunyolódása elől *Ozora* Pippónak, a híres temesi bannak meghívására Magyarországra vándorolt s élete fogtyáig itt maradt és a „Budai János mester” nevet vette fel. A költemény nagy tetszést aratott és szerzőjét megtapsolták. Utolsónak *Baksay* Sándor mutatta be „*Mosé katonái*” című hosszabb történelmi beszélyét, mely komoly tárgya mellett is olykor jóízű humorral van fűszerezve. A felolvasó ülés után a tagok zárt ülést tartottak.

FŐVÁROS.

(A községi választások.) A bíráló választmány tegnap délután *Márkus* József főpolgármester elnökelete alatt ülést tartott, a bizottsági tagok közül jelen voltak: Kléh István, Szász László, dr. Nyíry Lajos, Steiger Gyula, Országh Sándor. Előadó: Rényi Dezső tanácsjegyző volt.

Az elnök tudatta, hogy *Mérő* János különvéleményt jelentett be az ellen a határozat ellen, amelynek fogva a választmány nem járult hozzá az elnök indítványához, hogy a IV., VI. és VII. kerületekben kétszeres számú szavazatszedő küldöttségi tagok legyenek s ezek két szakaszra oszolva szedjék be a szavazatokat, Jelenítette az elnök, hogy ezenkívül még főlebbeszékek is érkeztek be; így az egyikben azt kéri, hogy a belvárosban a választás ne a régi városháza tanácstermében, hanem az új városháza sokkal tágasabb valamely helyiségében legyen. Az előadó bemutatta *Schlesinger* Pál és társainak főlebbeszéket az ellen, hogy az igazoló választmány az V-ik kerületben Hüttl Tivadart tette meg a szavazatszedő küldöttség elnökévé. Ezeket kívül Nagy Sándor, Alpár Ignác és társai hasonló tárgyu főlebbeszéket vittek tárgyalás alá. A bíráló választmány *Szász László* és *Steiger Gyula* felszólalása után a felebbeszéket egyhangú határozattal elutasította.

(Nemzetközi gyermekvédő kongresszus.) A Flórenczben tartott első nemzetközi gyermekvédő kongresszus abban állapodott meg, hogy legközelebbi második gyűlését *Budapestre* hívja össze. A konferencia még jó messze van, de a készülődés már megkezdődött. A bizottság ehhez mindenképp ezer korona költséget kér, ezenkívül egy köztörvényhatósági vagy tanácsai tagot, aki a gyűléseken a fővárost képviselje. A tanács nagyon örül annak, hogy a nemzetközi gyűlés Budapesten lesz, hanem pénztlenségére nem ad. Bizottsági tagot azonban készséggel.

(A főváros vevői.) Budán, egy szeretház alapjára hagyott főri házat, a napokban elárverezték. A főváros ugyanis nem használhatja sem a telket, sem az épületet, mert kicsiny, s a tanács úgy tervezte, hogy értékeit készpénzben gyümölcsözteti. 30160 forint volt a kikiáltási ár. Három vevő jelentkezett. A főváros rendes árverezői ezek, akik mindenütt ott vannak. Az egyik 25, a másik 28 ezer, a harmadik 28 ezer 5 frtot ajánlott. A tanács keveselte az összeget, s azt mondotta, hogy majd eladja az összeget később, amikor a bombatéri vásárcsarnok s a budai vígadó felszólítottai a telek árát. Másnap ott járt mind a három vásárló az illetékes tanácsai ügyosztályban. Az első 31,600, a második 35,000, a harmadik 35,600 forintot ígért a telekért. Két nap alatt elégséges változás!

(A belváros jelöltjei.) A belvárosi szabadelvűek már megállapodtak a városi képviselőjelöltek listájára nézve. A névsor a következő:

Agoston József, Jurgi István, Plosz Sándor, Bánhegyi József, Zitterbarth Károly, Sztojanovits István, Krajcsich Ferencz, Fodor József, Bunczel Alfréd, Rakovszky Géza, Grünbaum Miksa, Szkapit József, Kuncz Jenő, Sacellary Mihály, Kolláris Jenő, Hubenay József, Böke Gyula, Mandl János, Bossányi Iván, Papp József, Horváth János, Steindl Imre, Gerő Izor, Székely Ferencz, Strauss Lajos, Herzfeld Zsigmond, Ernyei Gyula, Pelláty Béla, Püspöky Emil, Néger Antal.

(Fáy András-utca.) Steiger Gyula irásos indítványt adott ma be a végett, hogy a Zöldfa-utcát Fáy Andrásról nevezzék el. Az indítványt a jövő köz ülést tárgyalja.

VIDÉK.

* (Lelkész választás.) A *Kovácsnai* református hitközség egyházi gyűlése *Ignác* László, péterfalvi lelkészt választotta meg a hitközség papjának.

* (Pénzügyigazgatóság Ipolyságon.) Immár befejezett tény — írja levelezőnk — hogy *Ipolyság* visszakapja évek előtt Lévára vitt pénzügyigazgatóságát. A miniszter már leült e tárgyan a lévai pénzügyigazgatósághoz, hogy 1898. évi augusztus 1-ig — a mikor a pénzügyigazgatóság működését Ipolyságon megkezdi — 30 magánlakás és megfelelő hivatali helyiség rendelkezésre álljon.

* (Új városháza Egerben.) Régen, már négy vagy öt ére, hogy elhatározták az egeri új városháza felépítését; meg is kezdtek az építést fel is építették a nyugati oldalt, de kiadták bérbe és maradtak a hivatalok a régi rossz, szűk, kis lyukakban. Végre a közgyűlés elhatározta, hogy a nyugati oldalt is kiépíteli egész modern stílusban, nagy díszteremmel, karzattal és erkélyvel.

* (Szeged a pénzügyminiszternél.) Most vasárnapra — sürgönyzi tudósítónk — nagy deputáció érkezik Szegedről Budapestre és ott megjelenik a pénzügyminiszternél az állami fogyasztási és italmérségi adók bérlete ügyében panaszszal és kéréssel. A panasza, hogy eddig is erősen ráfizetett a bérletre, melyhez csupán azért költi magát, hogy idegen vállalkozók által zaklatásának a város közönsége kitéve ne legyen — és most a kincstár az eddigi bérösszegeknél is többet kér, évi 330,000 forint helyett — 365,000 forintot. Szeged már az utóbbi három év alatt fizetett 330,000 forintot és tetemes ráfizetéssel győzte és már a harmadik év közepén fölmondta a bérletet. Most pedig elhatározta, hogy semmi körülmények között nem ad többet a bérletért 300,000 forintnál és ha a kincstár ennyiért nem adja: menjen idegen vállalkozó kezébe. Ma volt a kifűzött árverés harmadik napja és csak Szeged város jelent meg a 300,000 forintos ajánlatával. Erről jelentést tesz a pénzügyigazgatóság a miniszternek, mire a szegedi deputáció odaér.

* (Millenniumi iskola-avatás.) Nyitiról táviratoznak nekünk: Alsó-Köröskényben ma nyitották meg a millennium emlékére állított népiskolát nagy közönség jelenlétében. Ott volt *Thuróczy* Vilmos főispán és *Thuróczy* Károly megyei főorvos is, kiket az új iskola létesítésével érdekében kifejtett buzgalomkért *Libertiny* Gusztáv tanfelügyelő lelkes beszédében üdvözölt. Miután *Selley* János jegyző fejtegette az iskola jelentőségét, *Libertiny* tanfelügyelő átadta az iskolát rendeltetésének, *Thuróczy* főorvos pedig az ünnepély emlékére millenniumi ezüstkoronákat osztott szét a tanulók között.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Megrágalmazott miniszterek. *Izenberg* Lipót hessen-nassauai herceg „pillanatnyi” pénz zavarában fűhöz-fához és azonkívül még egy *Mautnek* nevű budapesti ügyvédhez is fordult, hogy szerezzen neki hitvány százezer forintot. Az ügynök megszerezte a pénzt két hónap alatt, a herceg elverte azt egy hónap alatt, aztán sietett följelenteni az ügynököt zszora vétsége miatt. Nezszt vette e bűnpörnek *Ammer* István nyugalmazott jószágigazgató s levélben azt az ajánlatot tette a herceg gondnokának, hogy szerez neki olyan három tanut, akik a herceg javára fognak vallani. Meg is nevezte levelében a három tanut, s mindegyiknek kétezer forint jutalmat kért. Megjegyezte a levélben azt is, hogy ne csodálkozzék azon, ha a tanuk pénzt követelnek a vallomásukért, mert Magyarországon még a miniszterek is fogadnak el per nefas jutalmat.

Spindler dr. a herceg gondnoka a levelet elküldte a budapesti büntetőtörvényszékhez, amely becsületsértésért 400 forint pénzbüntetésre ítélte Ammert. A kir. ítéletábla ma Szabó János dr. táblai bíró előadása alapján helybenhagyta az elsőbíróság ítéletét.

— A Dunagőzhajózási társaság című tegnapi közleményünkre vonatkozólag fölkerék bennünket annak kijelentésére, hogy a „*Hableány*” nevű csavargózós, amelyről *Agorasz*tó ügyvéd a Dunába esett, nem a Duna-gőzhajózási társaságé, hanem a „*Csavargózós-vállalat*” tulajdona.

— Letartóztatott gyáros. Az okirathamisításra való felbujtás és csalás miatt letartóztatott *Marfon* József védője a vizsgálati fogságot elrendelő végzés ellen főlebbeszéket adott be, a törvényszék vádpancsa azonban a vizsgálóbíró intézkedését helybenhagyta, s így *Marfon* továbbra is fogságban marad.

— A gellérthegy rablógyilkossági bűnpert december 2-án tárgyalja a budapesti törvényszék. A végtárgyalás iránt mindenfelől nagy az érdeklődés; úgy hogy csak belépő-jegyekkel lehet majd a terembe jutni. A kis számban kiadott jegyeket e hó 28-tól december 1-ig adja ki *Czárán* István kir. táblai bíró, aki a végtárgyaláson elnökölni fog.

— *Salamoni* ítélet. *Sághy* József szénkereskedőt egy házmaster beperelte Budapest egyik előjáróságánál 11 forintos követelése erejéig. A kereskedő azzal védekezett, hogy nem tartozik, mire az előjáróság marasztaló ítéletet hozott és ítéletét főveikézőleg okolta meg: „*Ha alperes nem tartozna a felperesnek, a felperes bizonyára nem perelte volna be.*” Ez aztán megokolás!

— Párviadal vétsége miatt vonta felelősségre az ipolysági törvényszék e hó 19-én *Ivánka* Oszkár országgyűlési képviselőt és *Schiller* Antal ipolysági közjegyzőt. A párbajra *Schiller* Antalnak, mint a szabadelvű párt elnökének egy kortes beszéde adott okot. A törvényszék *Ivánka* Oszkár *hat napi*, *Schiller* Antalt *három napi államfogházra* ítélte.

— *Odescalchi* herceg válópöre. *Odescalchi* Arthur herceg két évvel ezelőtt hosszabb külföldi utjáról hazatérve, a sziczói kastélyban ott találta a feleségét legjobb barátjával, *Bethlen* Gergely gróffal. A neje féltékeny herceg erre olyan indulatba jött, hogy a gróft kiutasította házából, a feleségét pedig egy szobába zárta, amelynek ajtaja elő fegyveres őrköt állított. A járás szolgabirójának kellett közbelépnie, hogy a hercegné fogságából kiszabaduljon. A herceg és a gróf párbajt vittek, de egyikük sem sérült meg. Az akkoriban nagy szenzációt keltett eset folytatása most az a válópör, a melyet *Odescalchi* hercegné indított a férje ellen, követelve egyúttal, hogy a herceg tartásdíjat fizessen neki, amíg a válópör el nem dől. A kir. kuria annak idején meg is állapított havi 200 forint tartásdíjat. A herceg azóta újabb érvekkel igazolta e tartásdíj fizetésének jogosulatlanságát, s a kir. kuria ma *Ádám* András bíró előadása alapján ki is mondotta, hogy a nótartás kötelezettségét a mai naptól fogva megszünteti; a gyermekek tartása és nevelése dplgában pedig az alsóbb bíróságok intézkedésének mellőzésével megállapította a kuria, hogy a gyermekekről a gyámhatóság van hivatva gondoskodni, s ezért az iratokat átteszi az árvaszékhez,

— A szjenicsáki vérengzés tárgyában tegnap folytatták a végtárgyalást. Több tanut hallgattak ki. *Vuicsics-Relya* Markó tanu vallja, hogy a vádlottak rokonai őt azzal fenyegették, hogy felgyújtják a házat, ha ellenük vall. De ő megmondja az igazat. *Mrkály* Pál és *Manojlovics* Száva voltak azok, akik felszólították a falubelieket, hogy őrizzék a templomot, nehogy kitűzzék rá a magyar zászlót. *Spanovics* György tanu szerint maga a *lelkész* izgatta az embereket; sőt a községi tanító az iskolában is felszólította a gyermekeket, hogy menjenek a templom elé. *Sztípics* Pál tanu látta, amint *Loncsár* Márta vádlott kapával ütötte *Brozovics* szolgabíró. *Nikolics* Katalin pedig arról tanuszkodik, hogy a haldokló *Djakovics* mérnök vizet kért *Loncsár* Mártától, mire ez egy kapával addig ütötte a szerencsétlent, amíg az meghalt. Azt is hallotta kiáltozni, hogy minden magyar embert agyon kell ütni. A végtárgyalást holnap folytatják.

— Az első nőügyvéd. Párisból jelentik, hogy az első nőügyvéd madmoiselle *Chauvin* ma jelent először meg a törvényszék előtt, még pedig a saját ügyében igazságot keresni. A nőfiskálist ugyanis nem ahtarták az ügyvédnek jegyzékébe bevenni és neki az ügyvéddé való felavatását megengedni.

— Szerencsétlenség a gőzsziklón. Mult év nyarán történt, hogy báró *Bánffy* Dezső miniszterelnök fényes estélyt adott az ezredéves kiállítás alkalmából fővárosunkban időzött külföldi hírlapírók tiszteletére. Az estély 11 óra után véget ért, s akkor a vendégek egy része a gőzsziklóra ült, noha az csak

11 óráig közlekedik, a Nagy Mihály gépész már oda is hagyta a műhelyt. Az utasok kívánságára Tápai György fűtő indította meg a kocsit, amelyben ott volt többek között Prileszky Károly udvari titkár is. Egynéhány pillanattal az indulás után a felső kocsi iszonyu robajjal lezuhant a vizivárosi állomásba, az alsó kocsi pedig szédtű gyorsasággal fölröpült a várba. Az utasok közül heten sebesültek meg, a legsúlyosabban Prileszky Károly, aki összetört lábszárcsontokkal, eszméletlenül feküdt a kocsiában. A katasztrófát nagyban elősegítette az a körülmény, hogy a fölülről induló kocsiában körülbelül tizennégyen voltak, míg az alsó kocsiában csak egy utas ült. Megindították a vizsgálatot, s annak befejeztével ma terjesztette be indítványát a vádhatóság a törvényszék elé. Vádat emel Tápai György fűtő, Frisch Ignác, Szávost Ferencz, Huszár Károly és Oroszlán Gyula kalauzok ellen a 488. szakaszában körülvet közveszélyű cselekmény vétsége miatt, míg Nagy Mihály gépész irányában a további eljárás megszüntetését indítványozza, minthogy nem volt jelen a szerencsétlenség színhelyén. A vádindítvány fölött a jövő hét folyamán határoz a törvényszék.

Czigányfurfang.

A szolgabíró: Jer csak közelebb, facskám, és felelj a kérdéseimre, De csakis az igazat mondd, mert az első hazug szónál vasra verettek!

A cigány: Csak bizza rám a tekintetes ur! Sohasz hazudok én, ha nem muszáj. Előbb azonban tessék megmondani, hogy vádlott vagyok-e vagy panaszos?

A szolgabíró: Talán bizony faggatni akarsz?

A cigány: Ismerem én a törvényt! Ha vádlott vagyok, jogom van hazudni, ha pedig panaszos vagyok, a szolgabíró urnak nincs jussa ahhoz, hogy gorombáskodjék velem. De nincs ám!

A szolgabíró: Ejnye ördögadta cigány! Hát természetesen, hogy vádlott vagy. Nem is leszlek te panaszos soha!

A cigány: Vagy ki tudja! Sokat megér az ember.

A szolgabíró: Jól van hát: beszéljünk szépen. Akasztófára való vagy! Mondhatom, alaposan becsaptad azt a szegény ördögöt,

A cigány: Tagadom. Ugy történt a dolog, instálom, hogy elpatkolt a kesely lovam, és elmentem a monori vásárra, hogy egy másikat vegyek. Végig jártam a piacot, de csak nem találtam kedvemre valót. Mert tetszik tudni: vak lovat kerestem, akit bele lehet hajtani a tűzbe is.

Egyszerre csak megakad a szemem Péntek Matyi uram két eladó lován. Vak volt mind a kettő; csak hogy az egyiknek kiszögellett a hordája a nagy soványságtól, a másik meg nagyon is elhízott.

— Adjon isten, gazduram! Mondok.

— Vigyen a szél! Volt az a felelete.

— Dejzen, ha én kendnek volnék, ki nem állnék ilyen gebék mellé. Mondom én.

— Húszzen el is kotródhatik, ha nincsen inyére.

— Ejha! Be magasan hordja az orrát, Péntek uram. Pedig hát én is vevő volnék ám, vagy mi a fránya!

— Van is kendnek pize!

Erre kinyitottam a bugyellárisomat. Bele pislantott az öreg és mikor meglátta a ropogós tizeseket, megszelidült az orcája.

— Aztán hogy vesztegeti a szegény párákat?

— Ha komoly a szándéka, potom áron juthat hozzájuk. A kövéret száz forintért, a soványt ötvenért adom.

Sokáig alkudoztam, de a jó ember egy garast sem akart engedni a lovak úrúrból. Mit tehettem egyebet? Megvettem a soványt ötven forintokért. Ki is fizettem tüstént és elvezettem a gabát.

Amint ballagunk egymás mellett — én, meg az a sovány jószág, egyszerre nagyot gondoltam. Visszakerültem Péntek Matyóhoz.

— Gazduram, mondok, nagyon bus képe van ennek az állatnak. Szeretném kicserélni.

— Jussa vagyon hozzá.

— Adtam kigyelmednek ötven forintot, ugy-e?
— Beste volnék, ha letagadnám.
— Ehun ez a sovány pára. Ez is megér ötven forintot, ugy-e?

— De megér ám!

— No látja! Ötven forintot már adtam, ötven forintot ér ez a ló, amit most visszaadok. Ötven meg ötven: az száz, ugy-e?

— Annyi biz' az isten és ember előtt.

— Már pedig ha kigyelmednél hagyom a sovány lovat is, meg az ötven forintot is, kérek száz forintot adtam.

— Húszzen igaza van. Ötven meg ötven: az száz. Vigye el lát a kövéret.

A szolgabíró: És elvitte?

A cigány: Már hogyne vittem volna el, mikor Péntek Matyi uram megengedte. Azóta már tul is adtam rajta husz forint nyereséggel.

A szolgabíró: Hát Péntek uram, van-e valami megjegyzése?

Péntek Matyi: Amondó volnék, hogy hazudik a cigány. Mikor elvezette a lovat, utána kiállottam, hogy

— Hozza csak vissza azt a lovat! Tévedés van a dologban.

De biz' ö ritm se hoderített. Tessék csak lecsukadni.

A szolgabíró: Majd átteszem az ügyet a pestridéki törvényszékhez. Elmehetnek. **Gutlus.**

SPORT.

— A „Kincsem“ lovasa meghalt. **Madden** jockey halálát jelentik Bécsből. Az elhunyt már az első osztrák Derbyben lovagolt, akkor „Vieux Garçon“ (a harmadik) nyergében ült, utoljára meg 1881-ben szerepelt. Ismert lovak közül Altonát, Adonist, La Gondolat, Viennát, Cambusiert, Eecnyt és Hirnököt vitte győzelemre. De mondhatni világhírűvé lett azzal, hogy „Kincsem“ nyergében ült, amelylyel kétszer megnyerte a baden-badeni nagydíjat: 1879-ben közvetlenül a verseny előtt az hírelt, hogy megvesztegették s ennélfogva Busby lovagolt. Ez az affaire annak idején nagy fellűnést keltett. A baden-badeni nagydíjjal ezenfelül még elvitte „Hochstappler“-rel, a Derbyt háromszor Adámszszal, Bauernfűgerral és Künsderinnel. Az Union-díjat hatszor szerezte meg gazdájának.

— A Budapesti Torna-Egylet díszturnája. A Budapesti (budai) Torna-Egylet december 7-én díszturnázást rendez, a melynek sorrendje a következő: Bevonulás után közös gyakorlatok vashattal. Erre csapatturnázás öt csoportban és pedig: bakon, rohanódeszkán, ugró számonlyon, magas korláton és magas ugrás. Azután iskolatornázás lesz lovon és mintacsapat buzogánnyal, erre versenyek következnek lovon szélteben és nyujtón. Ebben a három versenyben az első győztes nagy ezüst érmét, a második kis ezüst érmét kap. A díszturnázás után a tornacsarnokban társasvacsorát tálalnak. Ugy az egyleti tagok, mint a vendégek csak belépő-jegygyel becsatlatnak a csarnokba. A díszturnázás este 6 1/2 órakor kezdődik.

— A városligeti korcsolyapálya. A városligeti tóvizét nem régebben leeresztették s ha most befűgyná, aligha korcsolyázhatnának rajta. A napokban újból megtöltik a tavat, annyira, hogy legalább 5 centiméter vastag jégkéreg képződik.

Kutyakiállítás Bécsben.

A nemzetközi kutyakiállítást, a sportkörök élénk érdeklődése mellett, most a napokban tartották meg az osztrák fővárosban. 311 darab különféle fajú és minőségű vadászkutyát állítottak ki.

A bécsi állatkert nagy kiállítási csarnokba zsúfolásig megtelt előkelő érdeklődő közönséggel, hozzájárult ehhez a kettős ünnep, mely csak az osztrákoknak kettős, amennyiben a vasárnapot követő hétfőn Alsó-Ausztria védszentjének, szent Lipótnak volt a nevenapja.

Ez alkalommal a következő fajú vadászebek állították ki.

I. csoport: Hannoveri vörebek.

II. csoport: Osztrák kopók.

III. csoport: sportírozó és csaholó kutyák; itt Tield spaniel és Cocker spanielek voltak kiállítva.

A spanielek nálunk majdnem ismeretlenek. Apró kutyák ezek, melyek a legjobb sportírozók, vízből a vizálé uszva is kihozták a lőtt vadat, színük

fehér-barna foltos, hosszuszőrűek, fülök különösen szép, göndör szőreztű. A Cocker spaniel fekete szőre hosszú, állítólag a legjobb hajtókutyák. Mind a két fajt angolok tenyésztik.

IV. csoport: Vizslák.

Német és angol vizslák itt igen szép számban voltak kiállítva, melyek között két csoportban Fónagy József öt darab remek pointerje és öt setterje is ott volt.

Magyarországról több kutyát nem is jelentettek be.

A Fónagy-féle kutyák összesen 18 első, 3 második és 3 tiszteletdíjat hoztak haza.

V. csoportban voltak a borzebék és foxterierek minden fajai kiállítva.

A kiállítás mindkét napján nagyszabású borzebék és foxterier verseny volt. Nálunk ha nem is ösmertelen, de még ilyenféle verseny nem volt.

A jövő év tavaszára borzebék és foxterier verseny rendezésével nagy kiállítást terveznek Budapestre. Ugy az osztrák, mint a német vadászok nagy örömdiket fejezték ki e terv hallatára.

Ugy a kiállítást, mint a versenyeket nagy érdeklődéssel nézték Péter és József Salvator főherczogek; sőt Péter főherczeg „Hexi“ nevű borzebe versenyezett is; látható nagy örömdöt szerezve fenszöges gazdájának a megnyert első díjjal.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A király Seemayer Béla verscezi járásbírói albirót a magyar-csöki járásbírosághoz járásbíróvá, Bajor Antal nagyváradi ítéletlához berendelt bírósági aljegyzőt a szerhalmi járásbírosághoz albiróvá, a miniszter Zombor sz. kir. város, mint anyakönyvi kerületbe 2-ik anyakönyvvezető-helyettesé Láng Gyulát, Kolozsvármegyében az apahidai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető-helyettesé Diabik Istvánt nevezte ki.

Athelyesések. A király megengedte Dósa Kálmán csik-szentmártoni királyi járásbírónak a csikszederdai királyi törvényszékhez bírói minőségben való áthelyesését; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Jakab József retlegi állami elemi iskolai rendes tanítót a felsősófalvi állami elemi iskolához; Szedlárik László gal-teljai és Gyenis Antal möriczöldi állami elemi iskolai rendes tanítókat kölcsönösen; Nagy József medvési állami elemi iskolai rendes tanítót a magyar-sülyei állami elemi iskolához; Greguss Ilona tur-terebesi állami elemi iskolai rendes tanítónőt az igazfalvi állami iskolához; öv. Nagyné-Szilágyi Róza kalotaszenti királyi állami elemi iskolai rendes tanítónőt a zámí állami elemi iskolához; Medveczky Aranka gyalui állam elemi iskolai tanítónőt a királyházi állami elemi iskolához helyezte át.

Névváltoztatások. Ungvár: kiskoru Rosenberg Sámuel Sándor vezetéknevének Rónára; Kolozsvár: Géruz Adám vezetéknevének Nagyrá; Budapest: Holländer Mór, valamint Holländer Manó és Vilmos vezetéknevének Hollóra; Bécs: kiskoru Karpeles Béla, Jenő és Gusztáv vezetéknevének József-re; Budapest: Klein Bernát, valamint kiskoru gyermekei Jolán, Eugenia, Kornélia és Jakab János vezetéknevének Keményre kért átváltoztatását belügyminiszteri rendelettel megengedték.

Athelyesések. Az igazságügyminiszter dr. Sirchich György szegvárdi aljegyzőt a trencsényi kir. ügyészséghez, Baló Odún hátszegi kir. járásbírosági aljegyzőt a közdivásárhelyi kir. törvényszékhez és Bíró Lajos zalae-gerszegi kir. törvényszéki aljegyzőt a veszprémi kir. járásbírosághoz; a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Úrhegyi János alsó-leadvai állami polgári iskolai rendes tanítót és Szenes Adolf resicza-bányai állami polgári iskolai rendes tanítót a nagybecskereki állami polgári és felső kereskedelmi iskolához helyezte át.

Pályázatok. A csaszai törvényhatóságnál utmesteri, a csoprogai és felső-pulyai magyar királyi adóhivataloknál 400 forint segélydíjjal javadalmazott gyakorlatnokai, az ó-radnai járásbíroságnál írnokei, a szegvárdi királyi törvényszéknél bírói, az ó-becsei járásbíroságnál aljegyzői, a lugosi pénzügyigazgatóság területén adó-tárnoki, a fumei kir. törvényszéknél III. osztályu hivatal-szolgai, a temesvári posta- és táviró igazgatóság területén postamesteri, a pécsi kir. itélő tábla területében több joggyakornoki, az aradi állami posta igazgatóságnál számliszi, a szolnoki pénzügyigazgatóságnál számvizsgálói, a szeredi járásbíroságnál aljegyzői, az egrí járásbíroságnál végrehajtói, a márnaros-szigeti pénzügyigazgatóságnál végrehajtó, a györi pénzügyigazgatóságnál fogalmazó gyakornoki, a pécsi kir. adóhivatalnál gyakornoki, a segesvári pénzügyigazgatóságnál fogalmazó gyakornoki, a nagybecskereki pénzügyigazgatóságnál pénzügy szemlési, a nagyenyedi kir. adóhivatalnál adószüzi, a temesvári törvényszéknél III. oszt. hivatal-szolgai állás van üresedésben.

NYILTÉR.

Hölgyek,

kiik feltűnő, olcsó és szép

ruhászövet, bársony és selymeket óhajtanak (már karácsonyi ajándékoknak is) vásárolni, kérjük levelezőlapon az ország legnagyobb divatruházának legújabb mintagyűjteményét, (a mely meglepő olcsó-orkkkokat tartalmaz s melyet ingyen és bérmentve küld meg.

Weiner Mátvás Sport, Andrássy-ut 3. sz.

—55.25 frt, kicsinyben 56.50—56.75 frt. Készítő-szesz nagyban 56.—56.50 frt, kicsinyben 56.50—57.— frt. Nyersszesz adózva nagyban 55.—55.25 frt, kicsinyben 55.30—55.5/8 frt. Nyersszesz adózatlan (szőlő) 14.—14.50 frt. Denaturált szesz nagyban 19.—19.25 frt, kicsinyben 19.50—19.75 frt. Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapesti, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, nov. 24. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 19.20—19.40 frton kelt el, zárlat 19.20—19.30 frt, decemberre 18 frt.

Páris, nov. 24. Adózott tripló-szesz nagyban 53%—54.— frton kelt el. Adózatlan szesz azonnali szállításra 17.50—17.75 frt.

Triest, nov. 24. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenként nagyban 10 frt, román áru 9% frt.

Berlin, nov. 24. Szesz helyben 38.— márka = 22.59 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenként 10,000 litereszállék, átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Stettin, nov. 24. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 36.70 márka = 21.59 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.30 frt.

Boroszló, nov. 24. Szesz (50-es) pr. november 55.50 márka = 32.64 frt; szesz (70-es) pr. november 36.— márka = 21.17 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, nov. 24. Szesz nov.—decz. 20.60 márka = 12.12 frt; decz.—jan. 20.60 márka = 11.12 frt; jan.—febr. 50.10 márka = 11.92 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 forint.

Páris, nov. 24. Szesz folyó óra 45.— frk = 23.72 frt; decemberre 44.75 frk = 23.58 frt; négy első óra 44.25 frk = 23.33 frt; májustól 4 óra 44.— frk = 23.19 frt. Az árak 10,000 liter-szállékanként 1/4% leszámítással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55.

Cukor.

Páris, nov. 24. Nyerscukor 88% cukortartalom alapján franco Aussig azonnali szállításra 12.20 frt. decemberi szállításra 12.25 frt.

Hamburg, nov. 24. Nyerscukor f. o. b. Hamburg azonnali szállításra 8.99 márka, decemberi szállításra 8.925 márka, januári szállításra 9.025 márka, májusi szállításra 9.30 márka. Irányzat: gyenge. A külföldi (nyugoti) tőzsdék befolyása alatt cukorárak tovább hanyatlanak.

Páris, nov. 24. Nyerscukor (88 fok) kész áru 27.25—27.50 frk, fehércukor novemberre 29.7/8 frk, decemberre 30.1/8 frk, 4 első óra 30.50 frk, 4 óra májustól 31.— frk. Finomított készáru 98.50—99.— frk.

London, nov. 23. Jávaczukor 10.75 shilling. Ártartó.

Petroleum.

Hamburg, nov. 24. Petroleum helyben 4.70 márka = 2.76 frt.

Antwerpen, nov. 24. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.01 frt. Nyugodt.

Bréma, nov. 24. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.91 frt.

Newyork, nov. 24. Petroleum fin. 70 Abel Test. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphian 5.35 cents; United Pipe Line Certificated decemberre 65; Nyers petroleum decemberre 5.95.

Olajok.

Páris, nov. 24. Repceolaj folyó óra 59.75 frk (= 23.12 frt); januárra 59.25 frk (= 27.89 frt); négy első óra 59.50 frk (= 23.01 frt); négy óra májustól 58.35 frk (= 27.42 frt). Árak 100 kilonként értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, nov. 24. Repceolaj helyben 60 márka (= 35.28 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Köln, nov. 24. Repceolaj májusra (hordóval) 61.— márka (= 35.87 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, nov. 24. Effektiv gabonából főleg orosz áruban volt forgalom. A legtöbb czikk ára nem változott, csak tengeri ára emelkedett mintegy 5 kajczárral. A határidő piacosa a szilárdabb külföldi jegyzések dacára kedvetlenség uralkodott és az irányzat gyengült. Kötetett: buza tavaszra 11-98—11.96 frton, rozs tavaszra 9.89 frton, tengeri máj-jun. 5.79 frton.

Hivatalosan jegyeztetett:

Table with 2 columns: item and price. buza tavaszra 11.95—11.97, rozs tavaszra 8.88—8.90, tengeri novemb. 5.60—5.65, máj.—jun. 5.78—5.80, zab tavaszra 6.85—6.87, Repceze jan.-febr. 14.05—14.15 frton.

Boroszló, nov. 24. Buza helyben 18.80 márka = 11.05 frt) sárga, Buza helyben 18.70 márka (= 10.99 frt), Rozs helyben 15.10 márka (= 8.88 frt.) Zab helyben 13.80 márka (= 8.11 frt.) Tengeri

helyben —. márka (= —. frt.) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt. Hamburg, nov. 24. Buza holsteini 178—189 márka (= 10.47—11.11 frt), Rozs meklenburgi 150—150 márka (= 8.23—8.82 frt), Rozs orosz 109—110 márka (= 6.41—6.47 frt) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Páris, nov. 24. (Megnyitás.) Buza folyó óra 30.25 frank (= 14.38 frt), Buza decemberre 30.— frank (= 14.26 frt), Buza 4 első óra 29.80 frank (= 14.16 frt), Buza 4 óra májustól 29.75 frank (= 14.14 frt), Rozs folyó óra 18.25 frank (= 8.68 frt), Rozs decemberre 18.30 frank (= 8.71 frt), Rozs 4 első óra 18.30 frank (= 8.71 frt), Rozs 4 óra májustól 18.75 frank (= 8.91 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, nov. 24. (Zárlat.) Buza folyó óra 30.10 frank (= 14.31 frt.), Buza decemberre 29.90 frank (= 14.21 frt), Buza 4 első óra 29.60 frank (= 14.11 frt), Buza 4 óra májustól 29.40 frank (= 14.02 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, november 24. Az értéktőzsde ma is csendes irányzattal indult és úgy a kultuszában, mint a korlátban csak egyes kötések fordultak elő. A peceki czukorgyár égéséről érkezett hírek az osztrák hitel árfolyamára gyakoroltak nyomást, de az effectív vásárlások csakhamar javították az árfolyamot. Járadékokban nem volt üzlet. Az ultimo prolongáció ma vette kezdetét és nem okozott nehézséget. A kulisszában is ugyanazon tételek voltak érvényben mint a bankokra. A déli tőzsdén csak Länderbank részvényekben volt élénkebb üzlet emelkedő árakon, mivel híre járt, hogy a bank egy előnyös birtokeladási üzletet kötött.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 354.75—355.50. Anglobank 163.— Magyarjelző bank 282.— Osztrák magyar államvasut 336.—336.25 Alpezi bánya 132.10—132.50, Osztrák villamossági 300.25. török sorsj. 62—62.10. német márka 58.92. Länderbank 221.75—222.25. Bushtiehradi vasut hit. bank 570—571. Grühoflachi vasut 290.50. Duna-gőzhajózás 450—452. Török dohány részv. 155—155.52. Nemzetközi villamossági 328.25 frton kötötett.

Délutáni 11 órákor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 355.25. Magyar hitelrészvény 388.50. Anglobank 163.— Unionbank 293.— Länderbank 222.25. Osztrák magyar államvasut 336.25. Déli vasut 79.75. Alpezi bánya 132.25. Rimamurányi 251. Májusi járadék 102.45. Török sorsjegye 62.—

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 355.— Magyar hitelrészvény 388.50. Länderbank 222.25. Unionbank 293. Angol bank 163.— Bankverein 254.— Osztrák magyar államvasut 336.25. Déli vasut 79.50. Elbavölgyi vasut 260.— Északnyugoti vasut 247.50. Alpezi bánya 132.25. Rimamurányi 251.— Prágai vasipar 695.— Májusi járadék 102.45. Magyar koronajáradék 100.10. Török sorsjegye 62.— Nemet márka 58.91 frton kötötett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjádék 122.35. Magyar koronajáradék 100.10. Tiszai kölcsönsorsjegye 139.50. Magyar földtehermentesítési kötvény 97.85. Magyar hitelrészvény 387.50. Magyar nyereségykölcsön sorsjegye 152.50. Kassa-oderbergi vasut 190.25. Magyar kereskedelmi bank 1441.— Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.85. Magyar keleti vasut államkötvények 120.55. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 253.— Rimamurányi vasrészvénytársaság 249.25. 4.2%-os papírjádék 102.35. 4.2%-os ezüstjádék 10402.. Osztrák aranyjádék 122.80. Osztrák koronajáradék 102.15. 1860. évi sorsjegyek 143.60. 1864. évi sorsjegyek 191.75. Osztrák hitelsorsjegyek 200.50. Osztrák hitelrészvény 355.— Angol-osztrákbank 162.75. Unionbank 293.50. Bécsi bankverein 253.50. Osztrák Länderbank 223.50. Osztrák-Magyar bank 947.— Osztrák-Magyar államvasut 336.25. Déli vasut 79.50. Elbavölgyi vasut 259.75. Dunagőzhajózási részvények 448.— Alpezi bányarészvény 132.10. Dohányrészvény 154.— 20 frankos 9.54 1/2. Cs. kir. vert. arany 5.68. Londoni váltóár 119.95. Nemet bankváltó 58.93. Az irányzat gyengébb.

Berlin, nov. 24. (Zárlat) 4.2% ezüstjádék 102.20, 4% osztrák aranyjádék 104.40, 4% magy. aranyj. 103.70, osztrák hitelrészvény 222.30, déli vasut 34.80, osztr.-magyar államvasut 143.10, Károly-Lajos-vasut 107.20, kassa-oderbergi vasut 95.50, orosz bankjegye 217.40, bécsi váltóár 169.60, 4% új orosz kölcsön 66.50, Magyar beruházási kölcsön 102.60, olasz járadék 94.40. Az irányzat szilárd.

Berlin, nov. 24. (Utótőzsde.) Osztrák hitelrészvény 222.20, déli vasut 34.70, osztr.-magyar államvasut 143.— Az irányzat csendes.

Frankfurt, nov. 23. (Zárlat) 4.2% papírjádék 86.75, 4.2% ezüstjádék 86.65, 4% osztrák aranyjádék 104.25, 4% magyar aranyjádék 103.60, magyar korona járadék 100.40, osztrák hitelrészvény 300.37, osztrák-magyar bank 806.—, osztrák-magyar

államvasut 233.75, déli vasut 71.—, északnyugoti vasut 208.20, elbavölgyi vasut 224.50, bécsi váltóár 169.70, londoni váltóár 203.45, párisi váltóár 80.75, bécsi Bankverein 217.—, villamos részvény 139.80, alpezi bányarészvény 111.—, 3% magy. aranykölcsön 92.60. Az irányzat csendes.

Frankfurt, nov. 24. (Utótőzsde.) Osztr. hitelrészvény 300.12, osztrák-magyar államvasut 233.75, Déli vasut 71.—.

Hamburg, nov. 24. (Zárlat. 4.2% ezüstjádék 87.—, osztr. hitelrészv. 300.50.) osztr.-magyar államvasut 709.50, déli vasut 168.—, olasz járadék 94.25, 4% osztr. aranyj. 104.—, 4%-os magy. aranyj. 104.—. Az irányzat csendes.

Páris, nov. 24. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.70, 3 1/2% francia jár. 106.62, olasz járadék 95.55, osztr. földhitelrészvény 1263.—, osztr. m. államv. 727.—, Franc. törl. jár. 102.42, 4% osztr. aranyjádék 104.10, ottomanbank 591.50, dohány részv. 320.—, párisi bankrészv. 867.—, osztr. Länderbank 489.—, alpezi bányarészvény 287.—. Az irányzat tartótl.

London, nov. 24. (Zárlat.) Angol consolok 113.25, déli vasut 7.25, spanyol járadék 60.25, olasz járadék 94.3/8, 4% magyar aranyjádék 103.76, 4 1/4 osztr. járadék —, 4% rupia 62.7/8, canada pacificvasut 82.1/8, leszámítolási kamatláb 2 1/8, ezüst 27.1/8, bécsi váltóár 12.13. Az irányzat nyugodt.

New-York, nov. 24. ezüst 57.75.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. november 24-én reggel 7 órákor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás, Hőmérséklet, Felhőzet. Lists various weather stations and their readings.

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, * = hó, ** = köd, † = zivatar.

A depresszió ismét Közép-Európaországba vonult és keleten erősen súlyosította a barometert. A mapas nyomás azáltal mindjohban nyugatra toldott.

Csapadékok jelentenek főképpen Oroszországból és Németországból. Déli- és Nyugati-Európában az ide száraz. A hőmérséklet a Keleti-tenger vidékén már esőkönében van.

Hazánkban csupán az északi feltelegyében volt kevés eső, illet. hó. Az Alföldön az ide ma reggel még derült, egyként a borultság van növekedőben. A hőmérséklet északon magasabb mint délen, de itt sem megy az éjjeli lehűlés — 4—5° alá.

Többnyire felhős, enyhe idő és keleten némi csapadék várható, morskelt nyugoti szelek mellett.

VIZÁLLÁS.

— November 24-én. —

Table with columns: Folyó, Vizmérséklet, Vizállás, Áradás. Lists river levels and measurements.

Jelk magyarázata: * = Jéges víz; + = 0 felett; — = 0 alatt; < = áradt; > = apadt; y = kétséges.

Felelős szerkesztő: Liposy Ádám.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1897. november 24-én.

Main table containing market data for various securities, organized into sections: I. Államadósság, II. Más közközlösönök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ részv., VIII. Gőzmalom részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különteke váll. részv., XIII. Közleked. váll. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénznemek, XVI. Váltak árfolyam (látra), XVII. Határidőre kötött értékp.

A felmunkált értékpapírokra, melyek a 24-én nem esik le az utolsó ártól visszavonásig...

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajozár, vastagabb betűkből szedve 4 krajozár.

Fiók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Előre szetendők készpénzben, levélbélyegekből vagy postautalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

Ha a hirdetés címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajozár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Célszerű az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Szegzárd 1896. Lázam, miről írtam, nem trázis volt, isten...

Nem bánja meg. Levelek van a kiadóhivatalban. 41-1

Kérem azon fiatal széke hölgyet, akit tegnap este a Vigaszínházban...

Édes doktorka! Receptje halott. Már sokkal jobban érzem magam...

Kérem azon urat, kivel ez év nyarán azt hiszem július hónapban...

Hölgyeim, fővárosi vállalat előkelő tisztviselője vagyok. Vig kedélyt...

Szépek is vagyunk, jók is vagyunk és barnák is vagyunk; sőt mi több...

Szellemes hölgygyel óhajtanék levelezni. Leveleket "Tárnajelölt"...

Egy kék szemű kislány egy fekete szemű ur barátságát óhajtja. Leveleket...

HÁZASSÁG.

Mielőbbi házasság céljából, esetleg a szülők útján, oly szép keresztény, házias...

Nősnői óhaj 32 éves, 7 év óta önálló kereskedő. Hozomány nem szükséges...

Házassági ajánlat. 28 éves bankhivatalnok (keresztény) széke kis leány...

Évi fix fizetésem 1200.- forint hivatalom után; megfelelő hozománymal bíró...

ÁLLAST KERES.

Jó bizonyítványokkal rendelkező könyvelő, ki az iródi munkálatokban...

Nevelő több évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal sörpáns állást keres.

Ügyvéd jelölt, ki iródiakban juttat iróvezető volt alkalmazva, ilyen minőségben...

Irodai alkalmazást keres intelligens fiatal hölgy, ki négy polgári osztályt...

Árva leány, ki magyarul és németül beszél és már volt tisztelettel...

Jó bizonyítványokkal rendelkező szolid házaspár, házmesteri állást keres.

Középkorú férfi 5000 forint biztosítással pénztárnoki vagy pénzbeszedői állást keres.

Házgondnoknak ajánlunk egy előkelő fővárosi vállalat tisztviselője, szorgalmas...

Fa-szakma E szakmában jártas és a vevőközönségnél jól bevett...

Kellemes külsejű csinos özvegy asszony, gazdasági vagy házassági helyettesítő állást keres.

Irodai foglalkozást keres egy előkelő fővárosi vállalat tisztviselője, szorgalmas...

Nagy úri háználhoz gyermek mellé ajánlok egy intelligens, kitűnően...

Bank főkönyvezető általános foglalkozást keres; beszél magyarul, német és román nyelven.

ÁLLAST KAPHAT.

Intelligens fiatal emberek helyi képviselőként alkalmazhatnók. Czim a kiadóhivatalban.

Szerkesztő kerestök egy iródi laphoz. Ajánlatok az eddigi működés megjelölésével "Jóvedelem" cím alatt e lap kiadóhivatalába...

Gazdaasszonynak kerestök egy szép fiatal leány. Ajánlatokat "Földművelők" címen a kiadóhivatalba küldendők.

Nevelőnő kerestök vidékre 8 gyermek mellé, azok akik a női munkában és a fővárosban jártasak, előnyben részesülnek. Ajánlatok "Vidék" jellegű alatt bizonyítványmásolatokkal a kiadóhivatalba küldendők.

Művészes leány, a ki vidéki jobb háznál volt alkalmazva és még nem rogn van a fővárosban, azonnal alkalmazhatók. Vidékről jövőknak és a fővárosban is örökös öltöny...

Intelligens hölgy ajánlunk üzletbe mint pénztárnoknő. Ajánlatok "Szorgalmas" címen kerek a kiadóhivatalba.

Francia bonne egy kis lány mellé felvettük. Leveleket "Jó házból" jellegű alatt a kiadóhivatalba fogadjátok.

Angol és francia nyelvmesternő alkalmazást nyer. Ajánlatokat "Született angol" jellegű alatt a kiadóhivatalba küldjétek.

Ügyes lapkihordók felvettük. Czim a kiadóhivatalban.

Jó fizetéssel állandó foglalkozást nyar egy derék szabónő. Leveleket a kiadóhivatalba küldjétek "Állandó" jellegű alatt.

OKTATÁS.

Zongora művész, ki már tíz év óta működik mint ilyen, zongora órákat óhajt adni, egy lakásban, mint háznál is elvállalja azt. Czim a kiadóhivatalban.

Jelesen végzett joghallgató előkészít érettségire. Leveleket "biztos siker" jellegű alatt e lap kiadóhivatalába fogadjátok.

Alapos hegedűoktatást mérésekkel díjazás mellett adok. Ajánlatok "Hegedűoktatás" címen e lap kiadóhivatalába küldjétek.

Czimbalmozni tanít egy helyi legjobb módszer szerint kottából. Czim a kiadóhivatalban.

Okleveles gyermek-keresztény, még néhány szabad órával rendelkezik. Czim a kiadóhivatalban.

Correpetitóri állást keres egy VIII. reáliskolai tanuló. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kéreknek. "Correpetitör" jellegű alatt, hol az illető czime is megadható.

Kezdőknek a francia nyelvű oktatást adok heti 5 órával, havi 6 forint. Szíves megkereséseket "Szorgalom" jellegű alatt e lap kiadóhivatalába kéreknek.

Oktatás. Je cherche une jeune française qui m'instruirait la langue française, par conversation agréable. Lettres sous "Médecin" à l'expédition de ce journal.

BIRTOK ELADÁS.

Bérbeadó birtok. Borsodmegyében egy 2000 holdon felelő birtok, melyből a szántóteret 1000 hold az 1888-ik évtől kezdve 12, esetleg 15 évre bérbe adatik. Evi bérösszeg 7000 forint. A feltételek a megbízottal tudhatók meg. Czim a kiadóhivatalban.

Birtok 12500 hold területű nagy vadászterülettel, 6 soróval, melyben mindennemű vad lakálható, ritka szép emeletes kastélyval teljesen behatározva, iparvállalattal, 650.000 forint eladó. Venni szándékozók "Vadászterület" címen küldjék be ajánlatukat e lap kiadóhivatalába.

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Körút közelében egy 3 emeletes bérház még 12 évig adómentes, kedvező feltételek mellett eladó. Szükséges tőke 40.000 forint. Ajánlatokat "1000" jellegű alatt a kiadóhivatalba küldjétek.

Eladó ház, Kolozsvárt a belvárosban eladó egy földszintes, teljesen jó kárpán levő ház keres telehrrel. Ajánlatokat "Eladó ház" jellegű alatt a kiadóhivatalba küldjétek.

Gyönyörű bérház. Az Andrássy-úton központi közelében, nagy kerttel és tepsivel ellátva, elsőrendű építkezés, bérbevétele 15.000 forint. Terület 11.000 forint 5% ártéssel együtt. Ár 210.000 forint. Eladó címét megmondja a kiadóhivatal.

ELADÁS.

Eladó zongora. Alig használt, teljesen jó karban levő S. Wundhofer-féle hat és fél oktávós, 80 billentyűs zongorát a lehető legjutányosabb ártért eladom. Czim a kiadóhivatalban.

Jó forgalmu fűszerüzlet a főváros legnépesebb utcájában, hiteles és tisztított eladó. Leveleket "Fűszerüzlet" jellegű alatt e lap kiadóhivatalába küldjétek.

Gyógyszerár. Kezifogyó gyógyszerár nagy vidéki városban, melynek közelében 30000 forint felmúlt tki forgalommal 90000 forint eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Eladó fűszerüzlet. Fűszerüzlet a Kerespesi ut közelében, sarokházban, családi körülmények miatt eladó és azonnal átvehető. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kávéház. Az Andrássy-úton kitűnő forgalomban levő kávéház 18000 forintért eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

VÉTEL.

Megvételre keresek egy jó állapotban levő fedeles kocsi. Ajánlatokat "Kocsi 100" jellegű alatt a kiadóhivatalba küldjétek.

Keresek egy jó karban levő kerékpárt megvételre. Ajánlatok "Pneumatik" jellegű alatt a kiadóhivatalba küldjétek.

Ruhaszekrény 3-4 ajtó, előszobába sörpáns kerestök megvételre. Leveleket "Ruhaszekrény" jellegű alatt a kiadóhivatalba küldjétek.

Égészszesz oszillár 5 karos megvételre kerestök. Ajánlatokat "Égészszesz" jellegű alatt a kiadóhivatalba küldjétek.

Üvegfal, 5-6 méter h., megvételre kerestök. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldjétek "Üvegfal 292-19" szám alatt.

Mester cellót kerestök megvételre. Ajánlatokat a kiadóhivatalba küldjétek "Celló" jellegű alatt.

Czimbalom kerestök megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével "Padlásos czimbalom" sz. a. a. kiadóhivatalba küldjétek.

Dunlop kerékpárt keresek megvételre lehető olcsó áron. Ajánlatokat a kiadóhivatalba küldjétek "Kerékpár" címen.

Pianinó megvételre kerestök. Ajánlatok "Pianinó" jellegű alatt küldjétek a kiadóhivatalba.

KIADÓ SZOBÁK.

6-ik ker., a Teréz-körúton egy gyönyörű erkélyes szoba kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Elegáns butorozott szoba egy utcán szoba az Erzsébet-körúton, a New-York palota közelében egészen külön bejárattal azonnal kiadó. Lift és telefon a házban. Czim a kiadóhivatalban.

A népszínházhoz közel egy külön bejárattal 2 ablakos utcán kiadó. Utánoltt esetleg jó magyar házioktatást is kapható. Levelek a kiadóhivatalba küldjétek "Olcsó szoba" címen.

Butorozott szoba kényelmes és oszentes (udvari) különbejárattal december 1-re kiadó. Levelek küldjétek "Butorozott szoba" cz. a.

Szoba butorral vagy anélkül, gyermektelen családnál a belvárosban azonnal kiadó. Levelek küldjétek "Két ablakos utcán szobám" alatt.

LAKÁS KERESTETIK.

Nagy urasági lakást keresek, lehetőleg a képviselőház közelében. Nagy utca, esetleg 2-3 udvari, cseléd és fürdő-szoba és a többi mellék helyiségekben van szükséges. Levélbeli értesítéseket kérek "Képviselő" címen a kiadóhivatalba.

SZOBA KERESTETIK.

Tiszta butorozott szobát keresek, lehetőleg külön bejárattal. Ajánlatokat a hely és az ár megjelölésével "Butorozott szoba" alatt a kiadóhivatalba küldjétek.

Az Erzsébetvárosban egy magános úrnőnél december 15-re külön bejárattal szobát keresek. Leveleket "Fialalomb" jellegű alatt a kiadóhivatalba küldjétek.

Butorozott hónapos szobát keres egy fiatal ember lépcsőházra vagy kapu alá nyúló ajtóval a József-körút és a József-utca közelében havi 18-18 forint. Ajánlatokat a kiadóhivatalba fogadjátok "Lakás" címen alatt.

Egy intelligens barátságos családnál teljes ellátást keres egy hivatalnok az illó-ut közelében. Szíves ajánlatok "Nem ütezhől" jellegű alatt az ár megjelölésével a kiadóhivatalba küldjétek.

KIADÓ LAKÁSOK.

1-ső kerület, Karácsony-utca, egy 8 utcazi szobás földszinti lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

1-ső kerület, Rózmál-dűlő, a János-kövhez közelében 2 nagy szoba, veranda, fürdőszoba, konyha (vízvezetőkkel), élektamara, pinco és padlástól álló lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

2-ik kerület, a Bimbó-utczában egy I. emeleti lakás kiadó, mely all 4 nagy, 1 kis szoba, elő-, fürdő-, cselédszoba, veranda, konyha stb., azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

5-ik kerület, Sas-utca egy 4 utcazi, 8 udvari szobából álló lakás, mellék helyiségekkel kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

5-ik ker., Nádor-utczában egy másodemeleti lakás, mely all 5 utcazi szobából, amelyek közül az egyik nagy terem, továbbá 5 udvari, elő-, fürdő-, cselédszoba azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

5-ik kerület, a Kálmán-utczában a III-ik emeleten 3 udvari, elő-, fürdő-, cselédszoba, konyha, élektamara stb., közbejött akadályok miatt kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

5-ik kerület, Kálmán-utca, három udvari, előszoba, konyha, fürdő, kamra, stb.-ből álló lakás a III-ik emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

5-ik kerület, Bátyán-utca, két udvari szoba, konyha és mellék helyiségekkel kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

5-ik kerület, a Nagykorona-utczában az I. emeleten egy elegáns lakás kiadó, mely all 4 utcazi, 4 udvari, elő-, fürdő-, cselédszoba, élektamara stb. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatalban.

6-ik ker., Andrássy-ut közelében 1 utcazi, 1 udvari és előszobával, két fürdő, konyha mellé lakás, iróasztal vagy garconlakásnak alkalmas, azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

6-ik ker., Vörösmarty-utczában egy II-od emeleti, 2 udvari, előszoba, konyha stb.-ből álló lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

7-ik ker., az István-úton, a liget közelében, egy udvari kis szoba kiadó, csakis intelligens, korán hajazáró lakókör aspiráló. Czim a kiadóhivatalban.

7-ik ker., az István-úton egy I. emeleti lakás azonnal kiadó, mely all 2 kerli szobából, konyha, kamra stb. Bővebb címek megadható a kiadóhivatalban.

8-ik ker., a Népszínház közelében, Berzsony-utca, egy II-od emeleti udvari lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

8-ik ker., a Baross-utczában 2 udvari szoba, konyha, élektamara kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

HITEL-PÉNZ.

Törlesztéses kölcsön földbirtokra és budapesti házakra 5%-ra, ugyszabban II. esetleg III-ik helyre 6 és 6 1/2%-ra. Birtoknál csupán teleknyev és katasteri ív küldendő be. Előleg nem fogadjatik el. Bővebbet a kiadóban 142-14

Járs kerestetik. 500-1000 forint egy minden téren nélkülözhetetlenül kiadható. Czim a kiadóban.

Videki urak (ügyvédek, közhivatalnokok, gazdászok stb.) földbirtokokkal karöltve jutó ügyfelek révén előszobát fővárosi czög által évi 2-3000 forint "mellékjövödelemre" toholnok szert. Levelek "Series" jellegű alatt a kiadóhivatalba.

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Nagy sarokbolthelyiség a József-körúton azonnal kiadó. Evi bér 1800 forint. Czim a kiadóhivatalban.

Kis bolthelyiség a József-körúton azonnal kiadó. Evi bér 400 forint. Czim megadható a kiadóhivatalban.

KÜLÖNFÉLE.

Szállodák, a társasági közlekedés fenntartására motoros kocsikat fogyan alkalmazni, az eddig használt nagyobb és kisebb létezős kiállítás és legjobban szerkesztett bíró társaságok (Önnibusz) juttányos áron adják. A kocsik megtekinthetők a Gólyvadász Erzsébet Királyné-utca 66. Székesfővárosi Közlekedési Vállalat.

Intelligens családnál egy helyi teljes ellátást és lakást kaphat. Czim a kiadóhivatalban.

Majd ha fagy, csak egy kevés fagyvízkezelőseget őröz, a Raditz-féle fagyvédő. Ezen ismert és évek óta bevált szor minden fagyos testrezt leggyövidebb idő múlva gyógyít, friss baji már 2 nap múlva. Egy üveg 1 koronát. Fű és szétküldési ráktár "Raditz" stb. Apóstol-gyógyászok, Budapest József-körút 64.

Fényképfelvételeket eszközölök, teljesen díjtalanul, csupán a hozzávaló megjelölésével. Levelek küldjétek e lap kiadóhivatalába "Amateur" sz. a. a.

Modelleket kerestök. Levelek fényképpel e lap kiadóhivatalába küldjétek "Modell" jellegű alatt.

Teljes ellátást ad egy a főváros közepén lakó polgári család. Ugyanott szíves és jó házi koszt kapható. Czim a kiadóhivatalban.

Reális üzlethez társul keresek. Ajánlatokat "Sürgös" címen e lap kiadóhivatalába küldjétek.

Csak fiatal embereket érdekelhet tudni azt, hogy a Párisi Dr. Boiton-féle Injeccio Orientalis már néhány napi használat után elmulasztja a legújabb és legelőnyösebb bejöttét is. Főlegesen tehát Santal-olaj vagy copain-bazsalma-kisérlettel, melyek csak a gyomorot tisztítják, de a hajt nem gyógyítják meg. Magyarországi fűrtakar: Zoltán-féle gyógy-szertár Budapest, Nagykorona-utca 23, Szechenyi-tér sarokán. 1 üveg ára 1 forint.

A közönséghez.

Az „Országos Hírlap” pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, céloktól független, szabadelvű politikai napilap.

Eros, de nem durva hang; bátor, de nem személyeskedő kritika; minden irányban való tisztesség a mi újságírásunk sarkalatos hitágazata.

Az „Országos Hírlap” rendületlen híve a szabadelvűségnek, mert ez a legbiztosabb módja a magyarság faji erősödésének.

Az „Országos Hírlap” jól értesültségéről, magas irodalmi színvonaláról tanuskodják napról-napra maga a lap.

Mikszáth Kálmán főszerkesztő a lap minden számában fog valamely rovatban írni.

Az „Országos Hírlap” sűrűn fogja közölni „A t. házból” című országgyűlési karczolatokat, természetesen régi mesterük, Mikszáth Kálmán tollából. Nemkülönböztetve megjelölni koronkint a léha képviselő Kathángy Menyhért is, nevéhez írott vidám leveleivel.

„A Rókautat”, Sudermann költői szép regényét, mely az újabb romantika igaz gyöngyei közé tartozik, nyomon fogja követni Mikszáth Kálmánnak

„Az új Zrinyiász”

című hosszabb szatirikus politikai rajza.

Az „Országos Hírlap” a rendelkezésére álló összes, jelentékeny szellemi és anyagi erőt arra fogja felhasználni, hogy becsületes, komoly, értékes munkával, minden ízében kifogástalan, jó magyar lappal halálja meg azt a példátlan s igazán megható érdeklődést, melyet, nagylelkűen előlegezett bizalom gyanánt, a magyar közönség iránta, tulajdonképeni megjelenése előtt is már hatalmasan tanusított.

Az „Országos Hírlap” előfizetési ára:

egy évre: 14 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr.

félévre: 7 frt, egy hónapra: 1 frt 20 kr.

Az „Országos Hírlap” szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII., József-körút 66. szám.

Üdvözet!

— Nyílt levél a főszerkesztőhöz. —

Olvassom: Az *Országos Hírlap* pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, céloktól független, szabadelvű politikai napilap.

Olvassom tovább: Az *Országos Hírlap* rendületlen híve a szabadelvűségnek, mert az a legbiztosabb módja a magyarság faji erősödésének.

Leteszem a lapot: agyamon, szivemen keresztül nyilallik e dallamos szózat.

Vélném, ősök erényéről, magyarok régi dicsőségéről szól egy lelkesítő ének... egy fénysugar tör utat az érdekhajhászat ködös atmoszféráján, egy villám cikázik szemeim előtt, mely bevilágosítja a szürke levegőt.

Ugy-e naiv vagyok én, akit egy program, egy jelszó annyira fellelkesít, hogy mindjárt Árpád, Hadur jutnak róla eszembe, de hát az én agyam aként van megalkotva, hogy benne a szó, az írás, nem hang, nem betű, de mindjárt testet öltött képzet alakjában rajzolódik le; ez az eleven képzet, amely beszél, bölcselkedik, jövendöl, tervez és imhol visszaváraszolja a multnak képeit.

Elismerem, hogy ez nem szabályszerű dolog, fiziológia- és pszichológiával ellentétes, valamint a hatodik érzék, amelynek létezése a köztudatba még nem ment át, (pedig ebben is hiszek...) s ezért nem is bánt engem az a bizonyos szánakozó mosoly, az ideált, a lelkesedést perszifáló gögös mimika.

Ki ne ösmerné e mosolyt?

Olyan az a többi mosolyok között, mint a torokhang a többi hangok között; nem a sziv de az agy reflex-működése szüli — diszharmónikus.

Különbözik a XIX. század termelte, talán a gözzel jött divatja — s a villamosság általánosította.

Nem bánt hát, mert mit resteljem bevalani, sőt kérkedem vele, hogy én még most is nagyüstökü, csapott faru magyar mokány lovon

járok, sallangos szerszámun; az is elvisz oda, ahol az én céloim, az édes hazában. Az igaz, hogy messze földre nem győz el a lába... meghorokan az idegen határon.

Épen azért; nem kell nekem az idegenből vett hajtóerő, hogy elragadjon öncélomtól; elérem én a magam becsületes józan szándékát, lassan bár, de biztosan a magam emberségéből, a magam lovával. Mit bánom én ha mondják, hogy maradi vagyok.

Haj! ha a nagyapám megmaradt volna a szepapám köntöse mellett, s darus-pántlikás kalap helyet nem nyom angol köcsögöt a kocsisa fejébe, tizezer hold enyém lenne valahol a somlyódi határban.

Hát igaz, az a bizonyos tizezer hold, most is meg van a somlyódi határban, s egy nagy államférfiu bölcs mondása szerint a hazának nincsen ebből kára, mert mindössze csak az „adózó alany” változott.

Ámde az én naiv felfogásom szerint rendkívül fontos nemzeti érdekből, s a magyarság faji erősödésének szempontjából az adózó alany kvalitása.

Gondolkodtam, hogy mi lehet oka ennek a két különböző felfogás között levő eltérésnek. Rájöttem.

Az államférfiúnak a kis ujjában van a nemzetgazdaságtan és pénzügytan tudománya, ahol is meg vagyunk irva, hogy az államháztartás milyen adónemekből tartatik fenn, hogy mi az igazságos, igazságtalan, méltányos, méltánytalan — progresszív, egyenlétlen adó.

Ezekből a tételekből aztán levonta az államférfiu a maga igazát.

Én ellenben az adónemeket a történelemből tanulom, ami tudvalevőleg nem arra való tudomány, mert nincsenek az adónemekre vonatkozólag teoriái — fix tételei.

Ámde, akinek van mélyebb politikai érzéke, ösztöne — hogy úgy mondjam, — le tud szűrni a történelem empirikus tudományából egy fenséges megdönthetetlen teoriát, az az adónemekre vonatkozólag az eseményekből definíciókat dedukál, amely definíciók ellent nem mondanak a pénzügytani meghatározásoknak, sőt felveszik azokból a maguk teljes egészében, mint egy speciális adócsoporthoz, csak-hogy esszenciális értéket ezeknek nem tulajdonítanak.

Ime a két adónem, amelyekre a történelem tanít.

Először: A közvetlen vagy kényszeradó, mindazok az adók, amelyek a pénzügytan tudományában fejtegetvék, vagyis ama vagyoni jogi szolgáltatások, amelyek az államháztartást látják el a szükségesekkel.

Ez adók viszonszolgáltatással járnak, kapni érték-jog- és vagyonszolgáltatást, utakat, polgári tisztiségeket, sok adóért esetleg keresztet csillaggal vagy anélkül, még több adóért báróságot, sőt grófságot, főrendiházi tagsággal vagy anélkül.

Ezeket az adókat be lehet hajtani karhatalommal, ha adós marad velök az adózó alany; lehet újakat szabni, változtatásokat, cifrákat, mint a bunda; arra sem kell nagyon ügyelni, hogy az adózó rókának csupán egy bőre legyen; meg lehet próbálni, hátha mégis kettő van rajta.

Másodsor: A közvetett vagy önkénytelen felajánlott adók; ezek sorába tartoznak a fajszeretet, hazafiság, közügyek iránt való lelkesedés, a polgári becsület s a sziv vére... ha kell.

Ezek az adók anyagi előnyöket biztosító viszonszolgáltatásokkal nem járnak; ott fakadnak, ahol a vallás, erkölcs és lelkiismeret fogantak — a szivben — amiért is végre nem hajthatók, mert emberi erővel és tudománytal a szivet megoperálni, annak verét lecsapolni a vérkeringés megszüntetése nélkül nem lehet.

Ime a véleményeltérés oka.

Az államférfiu a történelemből megkoncipiált adónemeket nem ösmerte — azért volt neki közönyös az adózó alany — s igen sok államférfiúnál az a fő hiba, hogy nem a történelemből dedukál, hanem abszrakt, lelketlen tudományok száraz tétéleit veszi kész bölcseségnek, reájuk kaptáztván az állam javítást igénylő intézményeit.

Hej! Hiszen adózó alanyt találok én eleget; muszka, sváb, tót, ugye lehet mind kényelmesebb adózók, mint a magyar ember, csak-hogy ezek az országot legfeljebb egy jól szervezett adókerületé teszik. Ámde olyan alanyt, amely amaz önkénytelen adókat szolgáltatja, hon-szerető lelkes polgárt nem találok minden borkorban, olyat nem nevel csak évszázadok keserves küzködése, vérről áztatott anyaföld, török emleke, — régiak dicsősége.

Pedig ezek teszik az országot hazává... édes hazává...

És csak hazából lehet hatalom! Egy ország, amely csak adókerület: lélek nélküli, fejlődésképtelen, hanyatló organizmus.

Amit itt leirtam, benne van e két szóban: faji erősödés... Csakhogy még több van benne: egy nagy könyvet betöltő állambölcsészet.

Ugy-e ennek a propagálására lett az *Országos Hírlap* alapítva?

Ugy-e csakugyan e nagy eszmét fogja szolgálni, nem a pártot és a kormányt csupán?

Ugy-e kérem, nem naiv az én örömöm, a midőn nem veszem üres jelszónak a zászló feliratát, az igazi liberalizmust klikk és protekció nélkül?

Becsés választát kérem, mélyen tisztelt főszerkesztő Ur, hazám koszorus írója, Mikszáth Kálmán!

De mielőtt a dolog érdemében válaszolna, egy szerény kéréssem lenne Önhez.

Nem tudom ugyanis, hogy ez az irkafirka milyen állapotában jut a kezeihez... Fején lesz-e a nemzet koszorusa, avagy hajadonfő házsártoskodik a belső tagokkal; az volna alázatos kéréssem, hogy utóbbi esetben, vegye ki azt a babérfüzért az amerikai íróasztal fiából és tegye a fejére, úgy adja meg a választ.

És egyáltalában, ha kritikus momentumok előtt fog állni, sohase mulassza el feltenni a koszorut...

A nemzetek ingyen azt még a geniéknek sem adják...

Szemere György.

(Közöljük az érzéssel irt levelet, mely arra látszik fölhívni, hogy részletesen szóljunk programunkról. Semmi sem könnyebb, mint felsorolni mindazon teendőket, feladatokat és vágyakat, melyek azon pillanatban, mikor a program készül, szükségesek és elérhetőeknek látszanak. De az állami élet tarka és változatos; a tavalyi hangulatokat elfújják az ideiek és az ideieket a jövő évié. Így van a nemzeti szükségletekkel is. Az idő új helyzeteket hoz s új helyzetek új szükségleteket. A ki hosszú időre ad részletes programot és azt be is akarja tartani, nehezíti helyzetét, hogy az élő politikában mozoghasson.

Azért tartottuk elégnak megjelölni a háttérvonalat, melyek közt mozgunk és amelyek közt megmaradunk. Különbözik sem osztjuk, hogy egy frázis-cikk kidomboríthassa egy lapnak az irányát, lelkét, phisiognomiáját a közönség előtt. Valjon kinek imponálhat egy szép bizonyítvány, amit az illető maga állít ki? Hanem igen is imponálhat a lap magatartása. Ez fogja bizonyítani a jövőben, valóban függetlenek vagyunk-e kormánytól, pártoktól és hogy jól szolgáljuk-e az országot.

Ami a levélnek azt a keserű részét illeti mely arról szól, „mindegy-e ki az adózó alany”, — „megvagyunk győződve, hogy azt az illető államférfiu sem úgy értette, mint a t. levélíró veszi. Ember, akit magyar anya szoptatott, nem gondolkozhatik ilyen siváran. És bizonyára senki sincs, aki például az anhalti hercegre magyar birtokain vagy a nemzetiségi vidékeken nem látná örömeztőbb magyar nemzetes és tekintetes urak kuriáit — de viszont különbséget tenni a magyar és a

magát magyarnak érző magyar lakosság közt, pláne osztályok szerint, bármily tiszteletré méltó legyen is valamely osztály és bármilyen emlékek aranyozzák be, lehet egyéni elfoglaltság, rokonszenv, lehet poezis dolga, de okos magyar politika nem lehet. *Szerkesztőség.)*

A mezei munkások törvénye.

A képviselőház mai ülésén terjesztette elő dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslatot.

A javaslat lényeges rendelkezései a következők:

Az első fejezet, mely a munkás-igazolványokról szól, megállapítja, hogy annak, a ki nem családtagként, igazolvánnyal kell bírnia, a melyet a munkás állandó lakhelyének községi előjárósága állít ki. Az igazolvány egy munkástól sem tagadható meg, kiállításáért az előjáróság díjat nem szedhet és csak az elvesztett vagy megsemmisült igazolvány másodlatának kiadásáért fizetendő a községi segélyalap javára 1 korona díj.

A második fejezet a gazdasági munkaszerződések megkötéséről szól. E szerint a szerződési feltételek megállapítása a felek szabad egyezkedésének tárgya. A szerződő feleknek a törvényben foglaltakkal ellenkező, vagy a szerződési okirathoz nem veti megállapításai a közigazgatási hatóság előtt nem érvényesíthetők. Közös munkára ugyanazon szerződés által elszegődött munkások egyetemesen kötelezettnek tekintetnek. Aratást, hordást, nyomtatást, cséplést s általában bármely gazdasági munkát nem családtagként megkötött szerződésben a learatandó termények neve, a terület megjelölésével mindenkor kitüntető, ha pedig a munkaadó az aratás egy részét hozzátartozójának, cselédjével, alkalmazottaival vagy napszámosokkal kívánja végeztetni, ezen felül megjelölendő azon vetéstáblák, melyek learatására munkások felfogadtattak.

Amennyiben a szerződő felek az aratási, hordási, cséplési vagy nyomtatási munkabért, a remélt termés bizonyos hányadrészeben állapítják meg, akkor a szerződésben a munkabér készpénzben is megállapítandó, vagy a minőség megállapításával suly szerint meghatározandó azon legkisebb terménymennyiség, melyet a munkaadó a munkásnak az esetben is tartozik kiszolgáltatni, ha a szerződésben meghatározott hányadrész szerint a terményből munkabérül annyit nem is esnek. Ha a szerződésben a munkaadó arra kötelezi magát, hogy a munkásokat maga élelmezze, a szerződésben megállapítandó a napi élelmezés pénzürtéke is. A foglaló vagy előleg a munkabérbe beszámítandó. A szerződési aláírás előtt köteles a községi jegyző az előjáróság egy tagja, a munkaadó vagy megbízottja és a munkások jelenlétében felolvasni, a felek jogait és köteleseit a felek anyanyelvén megmagyarázni s a feleket a szerződésesség törvényes következményeire figyelmeztetni.

A szerződés aláírása után köteles a jegyző, előjáró társával együtt, a szerződési okirat mindkét példányára rávezetendő záradékban a felolvasás és megmagyarázás megtörténtét bizonyítani, az aláírásokat hitelesíteni. Egy-egy szerződési okirat megmagyarázásáért, felolvasásáért és hitelesítéséért a jegyző a szerződő felek számára való tekintet nélkül, összesen 1 korona díjat szedhet. Ha a felek másként egyeztek meg, a szerződés kötségeit a munkaadó fizeti. A jegyzőnek a szerződés kötségeit közreműködnie tilos, ha a szerződés kötsége céljából megjelent munkások igazolványával nem bírnak, vagy ha már ugyanazon munkára más munkaadóval, tudomás szerint szerződést kötöttek. A földmívelésügyi miniszter a helyigminiszterrel egyetértőleg egyes törvényhatóságokra nézve kivételképp megengedheti, hogy a területükön létrejött gazdasági munkaszerződéseknek az előjáróság előtt való megkötése mellőztesse. A szerződéseket köteles a munkaadó azon községi előjáróságnak, melyben a szerződés létrejött, látamozás végett bemutatni; köteles továbbá a munkaadó ily szerződések megkötését a szerződött munkások igazolványába bejegyezni, s a szerződési okirat egyik példányát a munkásoknak átadni. A megkötött munkaszerződés egyoldalulag jogosan fel nem bontható, hanem a törvényes következmények terhére alatt mindkét fél által teljesítendő. A gazdasági munkaszerződések bélyeg- és illetékmentesek.

A harmadik fejezet a szerződés felbontásának esetét tárgyalja. A munkaadó jogosult a munkaszerződést azon munkással szemben felbontani, aki a szerződés megkötése utáni időben: a) a munkaadót, családtagját, megbízottját, vagy bántalmazta, becsületében sértette; b) a munkaadónak, családtagjának, megbízottjának tulajdonában szándékosan kárt okozott; c) büntetett vagy nyereségvágyból eredő vétség miatt elítéltetett, vagy ellene az eljárás folyamatba tetetett; d) ezen törvénybe ütköző kihágás miatt elítéltetett vagy ellene az eljárás folyamatba tetetett; e) a munka teljesítésének megkezdése után a munka teljesítésére betegség miatt képtelenné vált. Köteles azonban a munkaadó ebbeli elhatározását a felbontás okáról felhozott eset tudomására való jutása után 24 óra alatt a munkással szóval vagy ezen időn belül feladott ajánlott levélben közölni.

Viszont a szerződött munkás az esetben jogosult a szerződés felbontására: a) ha a szerződés megkötése után a munkaadó, családtagja, tisztje vagy cselédje által élete, biztonsága s testi épsége, vagy vagyoná veszélyeztetett; b) ha a munkaadónál a szerződés megkötése és a teljesítés megkezdése közötti időben mint cseléd vagy napszámos szolgált s ezen szolgálata után járó bért vagy járandóságot a munkaadó jogtalanul visszatartotta; c) ha a szerződés megkötése után az elvállalt munka teljesítésére betegség miatt képtelenné vált; d) ha azon időre, melyben a szerződést teljesítenie kellene, katonai szolgálatra behívték. De a munkás is köteles ebbeli elhatározását a munkaadóval a felbontás okáról felhozott eset bekövetkezése után 24 óra alatt szóval vagy ezen időn belül feladott ajánlott levélben közölni. A munkaadó köteles a szerződés felbontását az ok megjelölése nélkül a munkás igazolványába bejegyezni. Az a szerződő fél, a ki a szerződés felbontását jogtalanul tartja, panaszát a hatóságnál a felbontás közlése után 18 óra alatt jelentheti be.

A negyedik fejezet a szerződés teljesítéséről gondoskodik. Köteles a munkaadó, ha a munka megkezdésének időpontja a szerződésben meg nem határozott, a munkásokat a munka teljesítésére lehetőleg 24 órával előbb felhívni, a munkásokat elfogadni, a bért pontosan megfizetni, a járandóságot a kötelezett mennyiségben és egészséges minőségben pontosan kiszolgáltatni.

A munkások munkabérét, élelmezési járandóságát szeszes italokkal, vagy árucikkkel egészben vagy részben megváltani, bármilyen ujalványval fizetni, a munkásokat arra kötelezni, hogy élelmi, élvezeti, ruházati cikkeiket, eszközeiket a munkaadónál, vagy az általa kijelölt egyénnél vásárolják, a munkásoknak adott előleg után kamatot szedni, az előleg értékéről váltót venni, a termék biztosítást díját a munkások béréből lévőnnyi tilos. Köteles a munkaadó a munkahelyen megbetegült idegen községi munkás gyógykezeléséről nyolcz napig gondoskodni s ha a betegség nyolcz napnál tovább tart, a községi előjáróságot értesíteni.

A szerződött munkások a szerződésben meghatározott időpontban, vagy a munkaadónak felhívására kötelesek a munkaadó által megjelölt helyen és időben s ha arra szerződés szerint köteleztek, munka eszközeikkel, segédmunkásaikkal (marokverő, kötöző) megjelenni, a munkát megkezdeni, azt a munkaadó utasításai szerint pontosan teljesíteni, a munkaadó által gazdaságára nézve megállapított rendet betartani, s általában szerződés szerinti kötelezettségeiket teljesíteni.

Ha az elvállalt munka az időjárás miatt meg nem kezdhető vagy megakad, a munkások el nem távoznak s ha a szerződésben magukat erre kötelezték, tartoznak más gazdasági munkát teljesíteni; viszont pedig a munkaadó, ha a szerződésben az élelmezés, vagy élelmezési járandóság kikötöttet, köteles a munkások élelmezési járandóságát vagy élelmezését a munka szünetelése esetére is kiszolgáltatni. Ha a munkások a munka helyén meg nem jelennek, vagy a munkahelyről eltávoznak, s a jogtalan eltávozást a községi előjáróság meg nem akadályozhatta volna, az elsőfokú hatóság a munkaadónak kérelmére, köteles a munkásoknak a munkahelyre karhatalommal való kivezetését elrendelni és rögtön fogantatítani. A munkások kivezetésére vonatkozó határozat ellen felebbezésnek helye nincsen.

Ha a munkások a munka megkezdését vagy folytatását, a szerződés jogos felbontásának esetein kívül megtagadják, ellenük az eljárás azonnal megindítandó.

Ha a munkások a szerződési megállapodás dacára munkaeszközeik vagy segédmunkásaik nélkül jelennek meg, vagy ha a munkát szándékosan rosszul teljesítik, szerződésességük tekintendő.

Ha a szerződött munkások a munkahelyen meg nem jelennek, továbbá, — ha a munkások vagy közülök egy vagy több munka megkezdését vagy folytatását megtagadják, a munkaadó a szerződés folyó munkások helyébe jogosítva van azonnal más munkásokat szerződöttetni. A munkaadó a munkások által okozott kárának értékére a munkások munkabérét, egyéb járandóságát, biztosítékát, ingóságát visszatarthatja, köteles azonban kárkövetelésének megállapítása végett az eljárás az illetékes hatóság előtt, a visszatartás után 3 napon belül megindítani. Más jogcímen fennálló követelésének fedezésére a munkaadó a munkásokkal szemben visszatartási jog nem illeti meg. Ha az ingatlan tulajdonosának vagy birtokosának

(bírlalójának) személyében a munka teljesítésének megkezdését legfőlegb nyolcz héttel megelőzőleg, bármily okból változás áll be, a jogutód a jogelődjé által kötött munkaszerződéseket a községi előjáróság útján kártérítési kötelezettség nélkül felbonthatja. Hasonlóképpen a munkások is jogosultak a munkaadó személyében történt változás okából a szerződést, de ugyancsak legfőlegb a munka teljesítésére megszabott időpontot nyolcz héttel megelőzőleg, kártérítési igény nélkül felbontani. Ha a jogutód vagy a munkások a felbontás e jogával nem élnek, a jogelőd által megkötött munkaszerződés a feleket egész terjedelmében kötelezi.

Az ötödik fejezet a gazdasági napszámosokról rendelkezik. A munkaadó és a napszámos között a szerződés szóval is megköthető. A feltételek megállapítása a felek szabad egyezkedésének tárgya. A törvénnyel ellenkező megállapodások azonban érvénytelenek. Napszámost a munkaadó alkalmazottja által is szerződöttethet. A napszámos megbízottja által is köthet szerződést. A napszámos, a felfogadaskor köteles munkásigazolványát átadni. A munkaadó köteles az átvett igazolványt megőrizni s a munka befejeztével azt a munkásnak visszaadni. Ha a munka tartamára nézve más világosan ki nem kötöttet, mindig egy napi munka értendő.

A napszámos munkanapja, ha az iránt a felek között más megállapodás nem létesült, napkeltétől napnyugtáig számítatik, mely időre a napszámosnak délben egy egész órai, április 15-től szeptember 30-ig pedig reggel és délután is egy-egy félórát szünet számítottatik.

A munkaadó köteles a szerződöttetett napszámost elfogadni, annak munkabérét és járandóságát pontosan kiszolgáltatni.

A napszámos köteles a munkát, a melynek teljesítésére felfogadtatott, vagy ha ez a munka bármely akadályozó körülmény miatt nem folytatható, a munkaadó által meghatározott más gazdasági munkát teljesíteni.

Ha a napszámos meg nem jelen, vagy a munkát abban hagyva eltávozik, a községi előjáróság által a munkaadó kérelmére, előleges tárgyalás nélkül a munkahelyre, kényszereszközök alkalmazásával kivezetenőd. A napszámos a kárért, melyet a munkaadónak okozott, felelős. Köteles azonban a munkaadó kárkövetelésének megállapítása végett az illetékes hatóságnál az eljárást három napon belül megindítani. Ha a felek között a kifizeteskör a napi bér nagysága tekintetében vita merül föl, a hatóság a napi bért oly összegben állapítja meg, a melytől azon időben és helyen vagy annak legközelebbi vidékén hasonló munkáért rendszerint fizetnek.

A hatodik fejezet a büntető határozatokat tartalmazza. Amennyiben e törvény ellenkező intézkedések nem tartalmaz, a kihágási büntető törvénykönyv általános határozatai a jelen törvény által megállapított kihágási ügyekben is alkalmazandók. Kihágást követ el és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó, aki a munkás vagy napszámos kivezetését törvényes alap nélkül kéri, aki — igazolvánnyal bíró munkással szemben a munkaadó köteleseire vonatkozólag a törvényes rendelkezéseket, tilalmakat megszegi. Kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkás vagy napszámos, aki egyidőre két munkaadóhoz szegődik el. Kihágást követ el és 60 napig terjedhető elzárással büntetendő az a munkás vagy napszámos, aki a munkahelyen önként meg nem jelen, avagy kivezettetvén, a munkát meg nem kezdi, szakadatlanul nem folytatja, vagy szándékosan rosszul teljesíti. Kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki más által elszegődött munkát vagy napszámost e körülményt tudva, felfogad vagy előnyösebb ígéretek által munkaadójától elcsábítani törekszik;

b) aki munkásigazolványt zálogba vesz, vagy arra hitelez. Nem bírnak hatálylyal sem azon összebeszélések, melyekkel a munkások azt célozzák, hogy közös munkaszünetelés által a munkaadókat magasabb bér megadására kényszerítsék s általában tőlük előnyöket csikarjanak ki sem azon egyezmények, a melyek által azoknak, a kik az érintett összebeszélések mellett megmaradnak, támogatása, azoknak pedig, a kik az összebeszéléssel szakítanak, megkárosítása célozotatik. Kihágást követ el s 60 napig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, a ki:

a) az ily összebeszélések, egyezmények létesítése, terjesztése vagy foganatosítása céljából a munkásokat, napszámosokat, cselédeket szabad akaratuk érvényesítésébe fenyegetés vagy tiltogató bántalmazás által akadályozza vagy akadályozni törekszik;

b) ily összebeszélések, egyezmények létesítése, terjesztése, vagy foganatosítása céljából a szerződött munkások között álhírkelt terjeszt, pénzt gyűjt, a szerződött munkásokkal összejevetelt tart, ily összejevetelt céljaira helyiségét átengedi, s ily összejevetelben részt vesz.

Végül a hatodik fejezet a hatóságokról (és az eljárásról) intézkedik.

Mindazon ügyekre nézve, amelyek a jelen törvény szerint hatósági intézkedést igényelnek, valamint az egyenként száz koronát meg nem haladó kárkövetések elbírálására.

1. elsőfoku hatóság:

a) vármegyékben a főszolgabíró;

b) törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács kijelölt tagja; r. t. városokban a polgármester;

c) Budapesten a kerületi előjáró;

2. másodfoku hatóság: a közigazgatási bizottságnak az 1879. XXXI. t. cz. 120. §-ában megjelölt módoó alakított külön albizottsága.

3. harmadfoku hatóság: a földművelésügyi miniszter.

Két értelmében egybehangzó határozat ellen fellebbezésnek helye nincsen. A száz koronát meghaladó kártérítés iránti ügyek, továbbá az alakszerűségek betartása nélkül kötött szerződésekből eredő minden vitás kérdések elbírálására a rendes bíróságok illetékesek.

A törvény indoklásában a miniszter utal arra, hogy az 1876. évi XIII. törvényzikknel a mezőgazdasági munkásokra és a munkaadók jogos viszonyaira vonatkozó rendelkezései nem felelnek meg miert is szükségessé vált, ezeket a viszonyokat egy külön álló újabb törvényvel szabályozni. Ami a most beterjesztett javaslatot illeti, ez bárha a munkaadó s a munkás érdekét egyaránt figyelembe veszi, s egyoldalú intézkedések helyett mindkét félre nézve egyaránt megszabja a jogokat s kötelezéseket, rendelkezéseivel közvetlenül nem hatol be a jogviszonyoknak tisztán a szerződés feleket érintő s anyagi jelentőségű részleteibe, hanem csak annyiban s ott kíván intézkedni, amennyiben, ahol s amily mérvben arra közérdekből, jelesen gazdasági, közrendészeti s közegészségügyi szempontokból feltétlen szükség van s így a helyett, hogy a szerződés felek között a munkabér képződés tekintetében, bármely fél előnyére részrehajló bíró kívánna lenni, csak megszabja azon keretet, melyben a munkabér képződés természetes törvényei, mindkét fél érdekének egyenlő méltatása mellett, érvényesülnek.

Azt a több oldalról hangoztatott kívánságot, hogy a munkabérek minimuma és maximuma vidékenintt állapíttassék meg, a miniszter úgy a mezőgazdasági viszonyok, mint a munkásmozgalom szempontjából, mellőzendőnek tartotta, sőt az ugynevezett diszkreczió ingyemmunka tilálmazása tekintetében sem vett fel a javaslatba közvetlenül tiltó intézkedéseket.

Az ily munka csak a szerződésben lévén köthető: a munkások beleegyezése nélkül azt a munkaadó nem biztosíthatja magának, a munkások zöme pedig ilyen, diszkrecziós munka mellett szerződéseket köt, ott, ahol az ilyen kikötések az életvitelre okot adtak, immár általában nem hajlandó. Az u. n. diszkrecziós munkát maguknak a munkások versengése teremtette meg és most ugyancsak a munkások magatartása szünteti azt meg illetőleg korlátozza.

Az pedig, hogy bármely munkaadó a munkások megszorultságát titkon kihasználhassa, kizártnak tekinthető, mert a munkaszerződés e javaslat szerint a községi előjáróság előtt vagy tudtával kötve, meg s csak az okiratba foglalt megállapodások lévén érvényesíthetők, a munkások szinte a jó gazdák közvéleményének oltalma alá helyeztetnek.

A törvényjavaslat intézkedései nem elvont elméletekből származtattak le, hanem az érdekelt körök kifejezésre jutott s éveken át gondosan megfigyelt nézeteinek kellő mérlegelésével a gyakorlati életben a tapasztalás szerint szabályozást igénylő viszonyaira, esetekre vonatkoznak.

A javaslat intézkedései egyengetni óhajtják a társadalmi fejlődés útjait, s akkor, a mikor megvédik a munkaadót a munkás szerződészegése, erőszakoskodása ellen s megvédik a munkást a munkaadó esetleges tulkapása ellen s szigorral büntetik azt, aki a kiegyenlíthető ellentéteket szántszándékkal a végletekig kiélesíteni igyekszik: megjelölik amaz irányt, melyben a társadalomnak s abban az érdekelt feleknek az erőszakos rázkódások megelőzése végett, egymást megértve, haladniok kell.

A törvényjavaslat előkészítésénél a miniszter figyelembe vette mindazt, ami az 1876. XIII. törvényzikk életbelépte óta a törvényhozási tárgyalásokban, a törvényhatóságok, a gazdasági egyesületek fölrataiban, emlékirataiban, a gazdasági és munkáskongresszusok tanácskozásaiiban, határozataiban, a szaklapokban, az irodalomban, e kérdésre vonatkozólag kifejezésre jutott — figyelembe vette továbbá a Tallian-féle tervezetet s a gazdasági egyesületeknek ezen tervezet véleményezése alkalmából nyilvánosságra hozott nézeteit; — meghallgatta a törvényhatósági tisztviselők véleményét; e javaslat előadói tervezetnek tárgyalása végett pedig értekezletet tartott, a melyen kiváló gyakorlati szakemberek véleményét kérte ki s ezenkívül vélemény-

adás végett, számos gazdával és közigazgatási szakemberrel is közölte az előadói tervezetet.

Azt hiszi ennél fogva a miniszter, hogy az ily módon előkészített javaslat ezen jogviszonyok szabályozása tekintetében az ország minden vidékének megfelelő intézkedéseket tartalmaz.

MINDENFÉLE.

Spiritisták a tizenhetedik században. Az orientalisták legutóbbi nemzetközi kongresszusán egyik kiváló francia tudós érdekes előadást tartott, honfitársának *Bellanger de Lespinay*-nek hátrahagyott munkáiról. *Bellanger* megírta, hogy 1674-ben a *Pondichery* nevű francia gyarmaton élt. Egy alkalommal nagyon elfogta a honvágy és felette kíváncsi is volt, hogy barátainak és jó ismerőseinek, miként szolgál az egészség és a jó szerencse. Fogta tehát magát és elhatározta, hogy megkérdezi az indus jósokat. Az indus spiritisták azonban — amint *Bellanger* leírásából igen jól kiviláglik — már a középkorban is nagyon jól értették a mesterségüket. Még a szeánsz megkezdése előtt egész sorozatát költötték ki az elmulaszthatatlan feltételeknek. Egyik indus jós ugyanis kijelentette neki, hogy a jövődélés csakis akkor fog sikerre vezetni, ha a szeánsznál egy fiú, vagy egy leányka jelen lesz. Hozzá is fogtak rögtön a kereséshez. Találtak is leányt még pedig szépét és fiatalat. Egy második feltétel volt, hogy a jósolást csakis éjjel, valamely elhagyott, magányos helyen lehet megkísérteni. Ebbe is beleegyezett *Bellanger*. Így is történt. A megbeszélés szerint össze is jöttünk — írja a francia igazbíró — éjjel, egy csendesen elhagyott parkban. A jós a háttérben szépen megvonult, felállított egy asztalt, leterített eléje egy csinos szőnyeget; odaállított az asztal mellé két nagy veresrézből készült csillogó fazekat, nagy csomag rizskását, tömjént és égő faszénnel megtöltött füstölőt. Ezután egyik fazekat feltette az asztalra és valami fekete színtű, fénylő olajjal jól bemázolta. A szép kis leány az edény elé állott és mereven ránézett a csillámló fazekra. Mögötte állott két igazmondó, akik szintén erősen fikszirozták a fényes tazekeket. Innét két lépéssnyire távolban pedig egy hosszú, fehér szakállu aggasztán álldogált, aki halk hangon érthetetlen szavakat mormogott a szakállába időnként pedig egy-egy marék rizskását majd a levegőbe, majd pedig a földre dobott és közben-közben a szomszédságában állókat tömjénnel jól megfüstölte. *Bellanger* a legnagyobb bizonyossággal állítja, hogy ezek után a manipulációk után a következő megfigyeléseket tette: „Láttam — írja teljes komolysággal — hogy egyik tengeri hajónk, amelyen *Baron* nevű ismerősöm, egy francia főigazgató, utazik, éppen most hagyja el a *Surat* nevű kikötőt. Egy pillanattal később már határozottan láttam, hogy ugyancsak ez a hajó beérkezik a *bombay-i* kikötőbe. A parton angol matrózok járnak-kelnek, akik türelmetlenül várják a francia hajó megérkezését. A kiszálló utasok közt nem egy jó barátomat ismertem fel. Mindezeket a jelenségeket teljes egymásutánban észleltem, úgy mintha mindent szememmel a valóságban láttam volna. *Bellanger* kívánságára az indus spiritisták elővarázsolták vendégüknek *San Thome* östromát is. „A vicze-király — írja *Bellanger* — ott állott kivont karddal, fejedelmi pózban katonái között, akik között nem egy jó barátomat ismertem fel.” *Bellanger* később a történeteket elbeszélte *Baron* főigazgatónak, akit rendkívül meglepett barátjának ez a látomány és legott kinyilatkoztatta előtte, hogy ez csakis úgy lehetséges, hogy *Bellanger* az ürdögökkel cimborál. Ez az eset az orientalisták kongresszusán élénk megbeszélés tárgya volt. A hozzászólók kimutatták, hogy ilyen szeánszok ebben a korban már nemcsak az indusoknál, de az araboknál, a régi görögöknel, sőt még a négeréknél is divatba voltak. Az indusoknál egyébként még ma is javában folynak a spiritisztikus mutatványok. Különösen a fakírok nagyon ebben, akiket különben mi is jól ismerünk még az ezredéves kiállítás idejéből.

Hogy lesz az ember miniszter? Ere a kérdésre, mely, úgy hisszük, szélesebb körök érdeklődésére számíthat, megfelel *Tiedemann*, a német birodalmi iroda volt főnöke. Miniszterségre vágyó embertársaink érdekében azonban ószintén sajnáljuk, hogy *Tiedemann* nem szolgál általános recepttel,

hanem csak egy bizonyos esetet mond el. A *Brombergi* történelmi társulat ülésén beszélt el a következőket: *Midon Camphausen* otthagya a miniszteri széket, nem találtak helyébe alkalmas utódott *Bismarck* eleinte *Stephanra* gondolt.

— De mit is töröm a fejemet! mondá a herczeg tréfásan *Tiedemann*-nak. — Törje ön. Miért tartanék magamnak előadót, ha még egy minisztert sem tud nékem szerezni? Kérem, kerítsen nekem ma estig egy minisztert!

Tiedemann borongos gondolatokkal ment el a klubba, ahol számos politikai és irodalmi előkelőség volt együtt. Köztük volt *Hobrecht* főpolgármester is.

— Mi baja önnek? Arcza oly komor! Szólt *Hobrecht* *Tiedemann*-hoz fordulva.

Ugyan abban a pillanatban eszébe jutott *Tiedemann*-nak, hogy hát ha *Hobrecht* lenne az alkalmas ember! Nemsokára aztán *Bismarck* kocsin *Tiedemann*-ért küldött. Éjfél után egy óra volt és a herczeg már lefeküdni készült.

— *Stephan* nem fogadja el a miniszterséget. Már most mit csináljunk? E szavakkal fogadta *Bismarck* a birodalmi iroda főnökét. Ez meg erre *Hobrecht*-et ajánlotta.

— Keresse föl rögtön és hozza el a választ. szólt *Bismarck*.

Tiedemann éjnek idején elment *Hobrecht* lakására. A főpolgármester nem volt odahaza. *Tiedemann* türelmesen várt és kevés idő múlva *Hobrecht* vidáman füttyürészve és mit sem sejtve hazajött. Nagy nehezen sikerült vele megértetni, hogy jól kell figyelnie, mert komoly dologról van szó. Arról, hogy akar-e pénzügyminiszter lenni? *Hobrecht* erre a következő klasszikus kijelentést tette:

— Ha holnap, mire kitisztul a fejem, ugyanígy gondolkozom majd, mint ma éjszaka becsipett állapotban, akkor igent mondom!

Tiedemann még az éjjel *Bismarck*-hoz sietett és szórul szórva elmondta neki *Hobrecht* választát.

— Lássá, ez praktikus ember! jegyezte meg *Bismarck* mosolyogva. Másnap reggel *Hobrecht* megjelent a herczegnél, estére megegyeztek és harmadnapra *Hobrecht* miniszter volt.

A kétlábú kutya. Nem hiába tartja a közmondás: ebcsont összeforr, ezt bizonyítja a *Nature* című francia tudományos folyóirat: Mult júniusban egy szép, tarka juhászkutya valamely vágógép alá került és a kések mindkét jobb felől eső lábát iszonyu módon megcsontkították. Különösen a hátulsó jobb lába sérült meg nagyon, az eltört csontok csak úgy lógtak a nagy sebből. A szegény állat közel volt a halálhoz. Gazdája azonban nem akarta engedni, hogy hű társa elpusztuljon, szekéren hazavitte és gondosan ápolgatta. A kutya két-három hét alatt annyira javult, hogy nagynehezen már vándorozni tudott, ha a csonka első lábára támaszkodott. Most pedig már kutya baja sincsen. Gazdája minden nap kikíséri a levegőre. A három kilométernyi utat két lábon járja meg. A hátulsó lábának egyáltalán nem bírja hasznát venni, az elsőre is csak ritkán támaszkodik. A járása ilyenformán esik: az állat hirtelen felugrik, a csonka jobb első lábát átveti a balra, a két bal lábán balanszíroz, akkor gyorsan előre ugrik olyanformán mint egy madár. A kétlábú eb már most is elég gyorsan tud szaladni és vigan őrzi a rábizott juhokat.

Offenbach és *Sardou*. Most, hogy a francia akadémia a hatvannyolcz esztendő *Bonnefois* kisasszonynak adta a kétezeröttszáz frankos erénydíjat és *Claretie Gyula* szép beszéddel magasztalta az erényt, a francia újságok nagyon érdekes visszaemlékezést közölnek. Esztendővel ezelőtt ugyanis az akadémia megbízásából *Sardou*-nak jutott az a szerep, hogy az erénydíjat magasztaló beszéd kíséretében nyújtsa át a jutalmazottnak. *Sardou* akkor olyan csodaszép szavakkal dícsőítette az erényt, hogy *Offenbach* másnap meglátogatta *Sardou*-t és engedelmet kért, hogy azt a beszédet megzenésítse. S hogy ez nem csak excentrikus ajánlat volt, azt legjobban bizonyítja a *Sardou* birtokában levő eredeti kézirat: az akkori beszéd, megzenésítve és teljesen hangszerelve.

A RÓKAUT

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(6)

Szégyenlősen mosolygott, azután így folytatta:

— Egész nyugodt lehetsz kedves Boleszláv. Semmi az egész. — Tudod, mióta tengerész akar lenni, fejébe szállt a hazaszeretet.

— De mi közöm nekem az ő hazaszeretetéhez? — kérdezte Boleszláv. — Ép úgy gyűlölöm ezt a vérebet, ezt a Bonapartét, mint ő.

Helene hallgatott, s a köpönyegét simogatta, melyet a jöges teli szél koskeny csipőjéhez csapkodott.

— En bennem bizhatsz, mondta aztán nagy várta, — én nem haragszom rád érte. — Az Isten szerelmére — miért?

Erre aztán kipattant a dolog.

— Ne vedd nagyon a szívedre, édes jó Boleszláv. — Tudod a faluban lenni azt beszélik a népek, hogy az apád a francziákat éjnek éjszakáján a rókauton keresztül a poroszok hátába vezette, — tudod, — aztán a barna Regina, az asztalosleány, tudod az a kicsi, göndörhajú, aki velünk járt iskolába, az vallotta be, mert ő volt a francziavezető. S most azt mondják a faluban, hogy apád bazaráló, nem akarnak neki dolgozni, s fel akarják gyújtani a kastélyát.

Hát ez volt. Ez volt az a pillanat, amikor életkedve úgy lészakadt róla, mint májusban a virág a viharozott fáról.

El veletek. — el néma kinok szomorú képei! — el veletek, el, tempa büntudat és emésztő szegény emlékei.

Sokáig tartott, a míg a gyanu hire átszivárgott Königsbergbe. Hónapok múltak el, míg az első vészjósló jelek érezhetőkké váltak. Elegendők voltak arra, hogy Boleszláv lelkét teljesen felforgassák. Emberkerülő lett és ügyetlen, bizonytalan a nézése, hirtelen változó a színe; mindig a sarokba húzódott, s összeréz-

zent minden szóra, melyet váratlanul hozzá intéztek. Azután elkövetkezett az idő, mikor a tanítói észre se vettek, s a pajtásai elhúzódtak mellőle, — az idő, mikor a néni eltöltötte a reggeli üdvözlést, mert nagyon gyengélkedő, — az az idő, mikor csukott ajtók mögött családi tanácsot tartottak, az inasok nem hallották meg a kívánságait, s egyszer-másszor valaki elmenőben az ajtójára köpött.

Látta feléje csuszni azt a hideg, ragadós férget, amely egyre közeledett, hogy megbilincselje a kezét, ereiben megfagyassza a vért. Hallotta a gyűrűinek karikázását, a szisszenést, amelyvel közelébe tolta magát — és védteletlenül meghívólván, megkövesülten bántult rá, és nem volt bátorsága egy kérdésre, egy kiáltásra, egy fohászodásra.

Helent is elvesztette. — Nem az ő hibájából, világért se. Ő továbbra is türe, csak úgy, mint eddig, hogy minden pénteken megluzta az intézet esengelyűjét, barátságosan beszélgetett vele, megpróbálta, hogy jókedvű legyen és gyengéd tréfálkozással szórakoztassa; de akár ő maga változott meg nagyon, s mint mindenki más, a kedvet is szegényből és aggodalomból szőtt fátyolon át nézte, vagy a lány igazán csak a kímélő szánalom hangján beszélt vele azóta. — elég az hozzá, mindig gyámoltalanabb lett a közelében, s már alig mert róla föltekinteni.

Egyszer aztán a fiatal leány helyett a vén agszűz fogadta. Hajlongott és mosolygott, mint mindig, legalázatosabb szolgálójának vallotta magát, mint mindig, de amit mondott, az váliást jelentett. Szeretett öccse, a tiszteletes ur, azt nyögte ki akadozva, illetlen dolognak tartja, hogy leánya a méltóságos báró urfival érintkezzék s emélfogva elrendelte, hogy a leány mentől előbb utazzék el Königsbergből.

Kék peesétes levélke, ez volt a bucsuzója.

Édes, kedves Boleszláv!

Az apám azt parancsolja, hogy kerüljék téged s nekem engedelmességekem kell. Isten veled. Mindig, de mindig szeretni foglak.

Erre esküszik

Helenád.

Hat sietve írott sor, nagyon sovány utra-
való egy vágygyl és lemondással tele életre.
De kívánhatott-e többet? Hát nem unos-untig
elegendő szeretet és hűség-e, hogy ragaszko-
dást ígér most is, mikor mindenki, de mindenki
elhagyta őt, a becselent?

Ezentul csak mint egy tulvilági szentre,
ugy gondolt rá. Képe összefolyt emlékében
szent szűz Mária képével, melyet a székesgy-
házban látott, s ha reá gondolt, csak dicsőfényvel
tudta elképzelni, liliumok és bazsarózsa között.

Ha nem lett volna olyan igen nagyon
fiatal, önzés és erély leküzdtek volna a bá-
gyasztó bánatát, de a gyerekes tisztelet, amely
még mindig hénitőan nehezedett reá, még azt
se engedte meg, hogy az apjától bizonyosat
megtudjon, nem hogy még kérdőre is vonja.

Csak mikor egyszerre megjelent nála, akkor
támadt föl benne az ellenállás.

Még csak tizenhét esztendő volt, s már
néhány hónap múlva az egyetemre mehetett
volna, ha ismételtelen nem adták volna értésére,
hogy nagyon kívánatos volna az intézetből való
kilépése. Még a jószágos néni is, aki eddig ag-
godalmasan kerülte a borzasztó hír említését,
amely neki is mondhatatlan kint szerzett, még
a néni is szóba hozta, hogy milyen kívánatos
volna a távozása.

Más körülmények között buzgósága és
becsületérzése fellázadt volyan ilyen óhajítások
hallatára, de most nem volt más érzése, csak
mondhatatlan keserűség, nem volt más vágya,
csak szegényében meghuzódni valahol, ahol
emberfia nem láthatja.

Ilyen lelki állapotban került egyszerre
szembe az apjával.

Azért jött, hogy lázongó parasztjai ellen
igazságot keressen, de minden ajtó zárva ma-
radt előtte. Tajtékzott dühében, s egész lénye két-
ségbeesett daczra vált. Az alacsony, tagbaszakadt,
bikanyanyaku alak láttára, mikor villogó sze-
mébe, és vörös, duzzadt képére nézett, még
egyszer elfogta a régi gyerekfélelem. Minden
erejét összeszedte; de a végzetes kérdés mégis
alig jött az ajkára.

(Folytatása következik.)

A legrégibb, legdiszesebb magyar élcslap az,

ÜSTÖKÖS.

Megjelenik minden héten temérdek képpel.

Tartalma: Szatirák, humoreszkek, krónikás adomák, Mujkos-
kalandok, politikai karrikaturák, illusztrált adomák, tréfás versek stb.

Előfizetési ára: **negyedévre 2 frt.**

Kiadóhivatal: V. ker., Kálmán-utca 2. szám, „Pallas”-nyomda.

➡ Mutatványszámok kívánatra ingyen küldetnek. ➡

SZÍNHÁZAK.

Budapest, csütörtök, 1897. november 25-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 200. Havi bérlet 20.

A Pont-Biquet család.

Bőhözát 3 felvonásban. Irtá: Bissacq. Fordította: Náday F.

Személyek:

- I. a Reynette, Jacques Dubois, Pont-Biquet, Toupance, Dagobert, Trupeau, Pouzu, Pinczer, Mathilda, Pont Pipuctó, Dunacsalinó, Godardou, Gabriella, Julia, Náday, Ozsó, Ujházi, Latabár, Vízvári, Kőrösmezzei, Gabányi, Faludi, Gerő L., Hákosai Sz., Bour H., Muszlényi, Palotai P., Kezenci

Kezdeté 7 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kuktakisasszony.

Enekes bőhözát 3 felvonásban. Irtá Márkos József. — Zenejét szerzette Szabados Béla.

Személyek:

- Krisztafóró, Liana, Liza grófnő, Miss O'Neil, Azon gróf, Buk Leobáld, Piki gróf, Dienes grófnő, Paludinszki bároné, Misi, Nina, Böske, Teres, Vera, Németh, Z. Dárdai G., Náday Luna, M. Csátai Zs., Szalmi, Kassai, Gázi M., Vidorné, Bartlái M., Tollagi, Bán M., Vedres G., S. Haznadi, Makos E.

Kezdeté 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

523. szám. 520. szám.

A valóni nász.

Főműű 4 felvonásban. Irták Gagnhofer L. és Brocivor M. Fordította Kertész E.

Személyek:

- Fortunát Demeter, Adél, neje, Jemel, fiuk, Notara Arisztid, Bogdán Mihály, Zse, neje, I. a, leányuk, Gózi, Csudu Pantasi, Adema, Lydia, neje, Netti, képviselő, Olescu, Orinspecht, bankár, Szanda, Gál, Hunyadi M., Háthuyi, Gyongyi, Góti, R. Hostagni, Molnár R., Mátrai, Fonyvosi, Hónaszéki, Cséka J., Berci, Tapuczai, Hegyvidi, L. Fül Sz.

Kezdeté fel 8 órákor.

Színházi műsorok a 22. oldalon.

Zessék megrendelni Karácsonyi ajándékai megválasztása előtt

Révai Katalógust

melyet ingyen küld mindenkinek Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság könyvkereskedése Budapest, Váci-u. 1. sz.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Djamileh.

Regényes opera egy felvonásban. Szövegöt írta Galet Lajos. Ford. Abrányi Emil. — Zenejét szerzette Bizet György.

Személyek:

- Djamileh, Harun, Splendiano, Rabazolnakereskedő, Egy almó, Arakkal, Kaczér M., Arányi, Dalnoki, Kósa, Balogh Sz., Zolnay

A piros cipő.

Tánczlogoda 4 képben. Regő H-tól. Choreográfáját Hassreiter, zenéjét Mader K. szerzette.

Személyek:

- Fedor, Darinka, Gregor, Onogin, Rokkant katona, Öreg parasztlaszonny, 1-ső), 2-ik), szemfényvesztő, Csodadoktor, Ennek segédjei, A büntető angyal, A megváltó angyal, Vincze, Barbieri, Carbono, Smaraldi, Pini, Zsuzsanits, Kósa, Zolnay, Jasmiger, Royero V., Hajdu M., Hajdu A.

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Császárezredése.

Számű 6 képben. Irtá: Ohnet Gy. Fordította: Pál J. Réta.

Személyek:

- Roquebrune, Henri de Rimbert, Moirville gróf, Do Réval markízó, Enillemo, Torz, Verandias, D'Escogis, Do Villoramée, Randal, Rouquin, I. Napoleon, Fouché, Savary, Molnár L., Balta K., Szilágyi V., Borovszky, Helyoy A., Szurassy I., Furedi B., Balázs Zs., Adám I., Tóth L., Mátrai J., Sziklay K., Ody Z.

Kezdeté 7 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nagy bérlet 22. Havi bérlet 10.

Borus szerelem.

Számű 3 felvonásban. Irtá: Giuseppe Giacosa. Fordította: Radó Antal.

Személyek:

- Giulio Scardi, Emma, Gamma, Ettore Arcieri, Fabrizio Arcieri, Hunetti, Mártha, Gyenes, Fogvési M., Rudi E., Borosónyi, Mihályfi, Császár, Györgyné

Kezdeté 7 órákor.

Előnyös fizetési feltételek mellett... SÖR-COGNAC... Pece-Szöllősn... (Nagyvárad mellett). Irmét-eladók jutalékban részesülnek. Képviselek keresztetnek.

Kerékpár-szalonunk és iskolánk, melyre a t. ez. közönséget tisztelettel meghívjuk (75) Fodor Károly és Társa az amer. 'Columbia' és 'Meteor' kerékpár-gyárak vezérképviseleje.

Mindenki, a kijo minőségű és jól készített téli kabátot vagy öltönyt legelőssőbb szabott áron és pedig egy téli kabátot 13 frttól, egy öltönyt 12 frttól feljebb venni akar, kerjük látogassa meg az ur- és fiuruha szakmában legnagyobb üzicet az 'Angol szabóhoz' Kohn Heilmann és Fiai, Károly-körút 12. (11)

Előnyös fizetési feltételek mellett... Optikai műszer, lát- és tábori látószó, légpulymerő, rajzeszköz, amateur-fényképező gép felszerelve és magyar nyomtatott utasítással, villamos sürgőnyűz-távbeszélő és villámhárító, villamos villágláti berendezések. Emberi műszerek. Árjegyzék ingyen. Hatschek Béla, VII., Erzsébet-körút 5. (a Newyork-körút mellett.)

ÉRDEKES KÖNYVEK ÁRLESZÁLLÍTÁSA. Aubert Oh. A szép Luciole. (1.-) — 30 kr. Bartalus István. A kővencnek. Humoros regény (1.-) — 40 kr. Beior A. A szép asszony alkai. (1.-) — 30 kr. Birtak, a míg lehetett. (1.-) — 10 kr. Leposóttel szerelmesek. (1.-) — 10 kr. Bocoocio 100 víg elbeszélés. új remek fordításban hozzáálló 100 pikáns képpel csak 1 frt. Gyönyörű pikáns képi vázonszámokban 1.50. Dr. Albrecht, fordította és átdolgozta dr. Nadas Mihály. Az ember és a néme, egyedül jó kiadás (1.) 50 kr. Dumas S. Gróf Monte Christo, 7 frt 50 kr. h. 3 frt 80 kr. — A világ ura, 6 frt 25 h. 2. frt. Gárdonyi Géza. A világhíru angol. Vig regény, 20 képpel képpel (1.-) — 50 kr. Gárdonyi Géza. A lámpás. Erdekes regény. (1.-) — 50 kr. Jézik. 1.- Dr. Gerlach: fordította és átdolgozta dr. Nadas Mihály. A gyönyörűen szerelm. (1.-) 50 kr. A szűzesség egészség-tana. Erdekes (1.-) — 50 kr. — A megoldott probéma: Lük vagy leányok felszós szerint való nézés (1.-) — 50 kr. Az önmegóvás. Képpel. Erdekes. (1.-) — 50 kr. Az öregegy. Orvosi tanulmányok. Bortalan képpel (1.-) — 50 kr. Koch Pál, Ném fia (szép éneképpel). (1.-) — 35 kr. Márkus J. (Salaullo) Kulcsák mögött, rppant érdekes pikantéria (1.-) — 30 kr. Monolog 34-féle vig és komoly magánjelzet szavaltára mulatságon. a legelőklőbb írótól Gabányi, Gárdonyi sőt-től költője csak — 10 kr. A 34 egyszerre csak frt 2.70. Ohnet Gy. A vasgyáros. (A humoros). a leg-szebb regények egyiké, teljes fordítás (2.-) — 60 kr. Diszkótéban 1 frt. Ohnet György. Srge Panin. (Az élet harcza). 2 frt h. 60 kr. Szellő díszk. 1 frt. Pompadour marquisé élet és jellemrajza; írta Proron A. dr. Roppant érdekes, ára 1 frt helyett — 60 kr., díszkítésben 1 frt. Sudermann, A halotti ének (50 kr.) — 10 kr. Stanley és Zina szerelmi kalandjai Afrikában. (1.-) — 15 kr. Strauss E. Harcsólegyi ándomó (1.-) 20 kr. Strauss A. A Balkán-félsziget. Remek utazási műt szem-mes képpel. Porpás ajándékkötésben (2.-) — 2.50. Uram-bátyám. Teljes, 1892, 93, 94, 95, 96, és 97. évre, a tisztá humor tárháza (2.-) — 2.50. Vénusz-könyvtár 10 kötet ára 1.80. Pikáns novellák gyűjtőmennyét költője 20 kr. Dr. Yang A. Ö. A örök szallán nyugalmozott báremorvosa által írt: A szerelem titka. Képpel díszített 3-ik kiadás. (1.-) 50 kr. Thew-rowk István. Mincesnek többé lányok! Humoros éb. (1.-) — 60 kr., díszk. 1.- Corvin Popok tükre. Szűzesség-leleplező-ek (1.-) — 30 kr. Egy ballerina emlékiratái. Pikáns! (1.-) 30 kr. Erotikus novények. Pikáns történetek (1.-) — 30 kr. Thalia pongyolában. Képpel. (1.-) 30 kr. — A legújabb legteljesebb nagy házi-cukraszát 200 képpel írta: Kugler G. 450 oldalon, 2200 recipóval, Tárll-muzza a legteljesebb orokrásszatot, a legelőklőbb társzák könyvét, gyűmölcsök befőzését, fagyllókat, italokat stb. Szép kötésben ára 3 frt. — A legjobb, legteljesebb nagy MAGYAR SAKKÖNYV, melyet a világhíru Bilmer és Morphy nyomán Akantiss és Rozsnyai szerkesztettek 800 ábrával, 160 problémával és 250 mestertárszámával, a budapesti millénárius mestertárszámot. Magánfoglalásra legelőklőbb. Ára 2 forint. Szép vázonszámokban ára 3 frt 50 kr. — Részletes szövegszámú árjegyzék ingyen és bérmentve. 5 frtos megrendelések a pénz előlegei beküldésé esetén bérmentve. ROZSNYAI KÁROLY könyvkiadónál, BUDAPEST, IV., Muzoum-körút 16. szám. Bárki által hirdett könyv vagy zenemű ugyanazon az áron, sokszor jóval olcsóbban megrendelhető. (83)

Belégzési Intézet újonnan átalakítva és nagyobbitva. (72) Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fürdőorvos vezetése alatt. József-körút 10. szám. Szósz szövegszámú külön Tálkákban. Fényűfé-belégzés és pneu-matikus kurák. Mell, gége, garat, orrbetegségek. Nyílva egész nap.

Csillogó karácsonyfa-disz, alkalmi ajándéktárgyak, mikulások, korcsolyák, siki és egyéb téli sportozikkek, mulattató társas-játékok és tombolatárgyak. Inkásfelszerelési ozikkek és új gyermekjátékok stb. felöl; képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld, KERTÉSZ TÓDOR Kristóf-tér.

BUTOROK részletfizetésre legutányosabb áron kaphatók, Ehrentreu és Fuchs Testvéreknél Budapest, VI., Teréz-körút 8.

Az őszi könyvpiacz újonságai! Flammarion Camille. A csillag-világ osodái. Nőpszerű csillagászatlan és az elhözoltan egy-temes leírása. Teljes kiadás. Fordította Zeupanti P. Gyula. 2 díszes kiállítású vasos kötet több mint 50 ívnyi terjedelemben. Művészi kivitelű ábrákkal, csillagászati térképpel stb. stb. Ára 1 frt 50 kr. Díszes kötésben. 13 frt 50 kr. A 'Fővárosi Lapok' hívalata e műről kivonatban: A csillag-világ osodái (Nőpszerű csillagászatlan) cím alatt, a magyar könyvpiacz és a magyar olvasó közt Flammarion Camille-nak, a francia költő csillagásznak legelőklőbb munkájához, melynek első kiadása teljesen elfogyott, ismét kiadását Vass József könyvtároskezelésű (Budapestben, VII. ker., Erzsébet-körút 38.) íbeli a díszes, hogy a nagyszabású és a világhírodalomban páratlanul álló művet mindenki által hozzáférhetővé teszi, mert a két kötetes, remek illusztrációkkal díszített műnek írt oly olcsóra szabta, hogy Flammarion e könyve most igazán közközzé válhatik. Külön díszes kötetes a könyvre pazarolom. Flammarion nevet jól ismeri közönségünk. Tudományos költemények ezek, melyek lelkiinkre, szívünkre és elménkre egyformán hatnak. Gyönyörű regények, melyeknek olvasásánál ábrándokba merülünk, elgondolkozunk az ismeretlen világokon, amelyeknek rejtelmeibe a francia tudós bevezet és képviseltünk szárnyain elszállunk oda, ahová a véges ember soha el nem juthat. A csodák világa, a csillagok világa, a teremtes nagy műve nyílik meg előlünk végtelenségben, minden szépséggel és ragyogással. A fordítás, a legújabb francia kiadás nyomán, Zeupanti P. Gyula végezte, ki ugyane szerzőnek Urania című művét is átlátó kiadalmunkba. A fordítónak régimórt jó nyev keszség arra is, hogy az eredetinek minden teljességét megtaláljuk a fordításban. A két kötet ára 1 frt 50 kr. Gutius humoros érengyészeti karcolatai, Előadás kiállítású kötet, sikortú művészi ábrákkal. Ára 1 frt. Heltai Jenő. A hét sodány esztendő. Hegény. A 'Káló' genialis szerzőjének legelőss regénye, mely az egész magyar olvasóközség kíváncsiságát felkeltette és nagy érdeklődéssel fogadtatott. A regény meséje olyan erőtök és az írói elbeszélő tehetség oly finomság jut aranyra a kedvelt költő azon első, de igazán mestert regényében, hogy teljesen megőhódította a nagyközséget. A könyv csalmáját Márk Lajos remek rajza díszíti, Ára 1 frt. Az összeg előleges beküldése mellett. — Kimerítő árjegyzéket leszállított áru könyvekről bérmentve küldök.

Az APFEL-féle régi jó hírnevű fogműterem mely, addig a Váci-körút és Doák-tér sarkán létezett, Erzsébet-körút 12. sz. alá (a New-York palotával szemben) helyezettett át.

Heckenast Gusztáv zongora termei. (74) Budapest, IV., Kigyó-utca 7. sz. Legnagyobb választék. Elsőrendű gyártmányok. Árjegyzék ingyen. Alapítva 1865-ben.

PICK ÉS WINTERSTEIN gummi- és asbest-árak, szijak, tömitések, emelő-gépek, olajak stb. BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

Nehéz álm.

— Nagy az én bajom, doktor ur! Egészséges vagyok, mint a makk, nem bánanak semmiféle komolyabb gondok és mégsem tudok aludni.

— Ugyan?!

— Lefekszem és alig hunyom le szememet, ténczra kerekednek előttem a különböző sakkbábok. A kengyfutó derékon ragadja a királynét és végig keringőzik vele a sakktáblán; a parasztok fölkapnak a lovakra s akadályokat ugratnak velők; a királyt mindenfelől megtámadják ravaszul ravaszabb gambitokkal. En pedig meg akarom védeni szegényt, s tépelődöm órákon át, de hasztalan. Nem értem a gambit-játékot. Mondja, doktor ur: mit tegyek?

— Istenem! Hát tanulja meg a gambit-játékot. Ha megtanulta, könnyű szorrel megvédi azt a szegény királyt, és nyugodtan elalszik.

— Igaza van, doktor ur! De hogyan tanulhatom meg a különböző csoljatszínákat?

— Nagyon könnyen. Vegye meg *Rozsnyai Károly muzium-körút 15. sz. a. levő könyvkereskedésében* a sakkjáték legújabb nagy kézikönyvét, melyet Akantisz Viktor és Rozsnyai Károly úrtak világhírű mesterek munkái nyomán. Csak nemrég jelent meg és máris két kiadást ért el.

— Köszönöm. Doktor ur! Ön igazán hálára kötelezett.

05. Kiadás
az ÖNSEGÉLY

gyakorlati tanácsadó mindazok számára, kik ifjúkori bajlódások következtében az ideg és omló szervek betegségeiben szenvednek.

Olvassa el mindenképpen, ki szomoru következményekben u. u. szorongásban az idegek fekdultságában éseméztési zavarokban szenved; gazdag tartalma tanítvának

évente ezrek köszönhetik teljes gyógyulásukat. Ára 1 ft. Kapható Bezsika Árnakönyvkereskedésében Budapest, Muzium-körút 3. sz. (120)

Alapítva 1879-ben.
Csak 3 forint
a legszebb és legértékesebb **Karácsonyi ajándék.**

(Emlék az elhunytakról.)

Arczképek életnagyságban.

Bármely beküldött fénykép után. Szállítási idő 10 nap. A jól használati kezesség váltallatik. A fénykép sérüléstől marad. Alkalmi ajándékul szint megrendel. előbb küldendők be.

BODASCHER SIEGFRIED

jutalmazott műterme. (66)

Wien, II., Praterstr. 61.

Külföldre az ezredéves orsz. kiállításra jó munkáért.
SCHUBERTH JÁNOS, késes.
Csaklő IV. kerület, Granátos-utca 3. szám.

KÉSEK, OLLÓK, BRÉTVÁK, legolcsóbb gyári áron.
Javítások, kocsorítások és vidéki megrendelések lelkiismeretesen teljesíthetők. *Körösolyás javíttatnak és újjákezelnek.* (40)

A Dr. BUDAI-féle
Kola pastilla,
egy bizonyos ható házi szer.
Főtájás, migrán, idegesség, idegesség, idegesség. A szervezet nagyobb energiára, nagyobb munka elviselésére készíti.
1 doboz ára 1 forint.
Kapható Budaposten a **Városi gyógyszerárban,**
Városház-tér.

Ajándéknak különösen alkalmas is.
A HÁZTARTÁS
a magyar háziasszonyok egyetlen, kitűnő és minden rendes háztartásban nélkülözhetetlen közlönye, mely újkor már a IV. évfolyamába lért.
Szerkeszti: Kürthy Emilné
a legkiválóbb szakírók és az ország legtapasztaltabb gazdasszonyainak szíves közreműködése mellett.
A Háztartás főbb rovatai:
Aszalás. — Aquarium. — Aratás. — Baromfi-udvar. — Befőzés. — Bevásárlás. — Családi rovatok. — Cselédcink. — Diskert. — Divat. — I. Jisznö. — Ételek. — Egészség. — Egyéni élet. — Ékszer. — Élés kamra. — Értlapok. — Ételek. (Levesek, levesbevalók, előételek, főzelékek, készletek, mártások, halak, sülték, sütemények, torták, krémek, fagyaltok.) **Évenként ezernél több recept.** — Foltosítás. — Fűdőzés. — Fűtés és világítás. — Gondolatok. — Gyermekszoba. — Gyümölcsös. — Halászat. — Hálószoba. — Hasznos tudnivalók. — Házi ipar és művészet. — Házi szerek. — Házi vegytan. — Háztartás. — Humor. — Husvét. — Irány-érkek. — Iróasztal. — Irodalom. — Italok. — Jótékony. — Karácsony. — Kártyakony állatok. — Kedvenczeink. — Kenyértés. — Képzőművészet. — Kertészet. — Kézimunka. — Konyha. — Konyhakert. — Konyhanyelvészet. — Lábbeli. — Lakás. — Lakomák. — Lovaink. — Maradékok felhasználása. — Méhes. — Mezőgazdaság. — Mosás és vasalás. — Nevelés. — A nők joga és munkaköre. — Nőkről a nőknek. — Nép. — Pecséltisztítás. — Pincze. — Rejtvények. — Selvenytervésztés. — Sertőseink. — Sport. — Szabás és varrás. — Szappanfőzés. — Szarvasmarhák. — Szépirodalom. — Szépség ápolása. — Színészet. — Szobakerészet. — Szőlőművelés. — Társasélet. — Tejgazdaság. — Vidéki különlegességek. — Zene.
A Háztartás szépirodalmi részében érdekes regényfolytatásokat és elbeszéléseket közöl.
A Háztartás 16 oldalon, elegáns rózsaszínborítékban minden hó 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg.
A Háztartás apró hírdetéseit **minden előfizető ingyen** veheti igénybe. (87)
A HÁZTARTÁS előfizetési ára:
Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.
A HÁZTARTÁS kiadóhivatala:
Budapest, VIII., József-utca 45.
Mutatósámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal!
A Háztartás díszes és tartalmas karácsonyi albumát a decemberben belépő új előfizetők is megkapják.

Sinhart Vilmos
festő-műintézte,
Budapest, Hunyadi-utca 27. sz.
Készit:
nemesi és családi czimereket, reklámokat színházi függönyökre, festményeket művészi kivitelben.
Fest:
arczképeket fénykép és természet után, oltár és szentképeket csinos kivitelben.
Telefon. Telefon.
(146)

A Ravissante és a csalédkérdés.

Sainhely: Egy elegans jouron.

A.—né. Mondhatom nektek, hogy ez a helyzet a mai csalédekkel egyszerűen tarthatatlan. Képzétek a szobalányom ma kerekén felmondott!

B.—né. }
C.—né. } (egyszerre) Hogy hogy? a minta szobalány, a mustra csufság?
D.—né. }

A.—né. Igen a minta szobalány, de nem a mustra csufság. Mert hihetetlenül megváltozott az a volt bibircsokos képi csufnyaság. — Jól tudjátok, hogy évek hosszú során át nem tudtam egy jóvaló szobalányt kapni, míg végre hozzám került az a szeplős bibircses arcú Zsuzsi. Eleinte a csufnyasága miatt nem volt kedvem hozzá, de annyira ügyesnek mutatkozott, hogy később már szinte megremültem attól a gondolattól, hogy egyszer csak itt hagy. De ő maga vigasztalt mindég. — Ugyan nagysága, miért hagynám itt a Nagyságát, a ki oly jól bánik velem. Férjhez nem megyek, mert ilyen csuf arccsal nem keliek senkinek. — Ez a nyilatkozat jól esett, de annál jobban bántott az a felfedezés, hogy a *Ravissante* üvegemből, melyet arcbőröm ápolása végett használtam, rohamosan fogyott a tartalom. Minden hétvenj üvegkellett, anig végre egy napon feltűnt nekem, hogy az én csuf Zsuzsim arczáról elűntek a szeplők és a bibircsek s a csuf lány arca meglepően megcsinosodott. Képzétek a nyomorult, titokban az én *Ravissante* arckenőcsömet használta s mondhatom bámulatos eredménnyel!

Mind (kiváncsian) Hogy, hogy?

A.—né. Hát csak úgy, hogy a minap bemutatta a völegényét egy fess tüzoltót, a ki most már hogy megszépült elveszi feleségül.

B.—né. }
C.—né. } (kiváncsian) Azután hol veszed te azt a *Ravissante*-ot?
D.—né. }

A.—né. (gyanútlanul) Hát *Török Józsefnél* a Király-utcai patikában, de azt ajánlom mindennyiteknek, hogy szobalányaitok elől zárjátok el az üveget, ha úgy nem akartok jární mint én.

A m. kir. állanvaentaktól eredő teljesen használható jó karban levő

tizedes-mérlegek
súlyokkal együtt, minden nagyságban, ugyszinte

vaggon hőmérlegek,
továbbá

távirdái sodrony
bekerítési, csatlakozási, valamint harsnált (60)

„Wernld” fegyverek
felette olcsó áron kaphatók

Kóhn A. M.
vas- és fémnyakkereskedő,
Budapesten, Mozsár-utca 9.

A legjobb és legolcsóbb ásványviz

a szántói savanyuviz,

mely számos kütüntetésben részesült, legutóbb a kiállítási érmet kapta, megrendelhető a forrás kezelőségénél, posta Hont-Szántó.

1 rekesz 25 palaczk 1.30 literes 4 frt — kr.

1 „ 25 „ 0.70 „ 3 „ 50 „

1 „ 50 „ 0.70 „ 6 „ 50 „

Ujra töltésnél, ha a palaczkok hürmentve vissza küldetnek, egy töltés öt krajezar; az ide-oda fuvarozás költségeivel együtt **Szakálos állomáson feladva.**

Országos engedélyezett szilvórium fűzde Horvátországban.

Eredeti szilvórium, különlegesség gyánánt ajánható a

Gróf Khuen-Héderváry jegyű termés.
Főraktár egyedül a

HERMANN-féle
Horvátországi szilvórium osarnok, (25)

Budapest, V., Erzsébet-tér 18. (Fürdő-u. mentén.)
Kiváló fűz aszalt szilva 5 és 10 kiló csomag. Kútója 45 fr.
Arjegyzék kívánatra hürmentve.

Türtént visszaélések folytan a címre ügyelni tessék.

Prof. Nothnagel azt mondja: Különbön hat az ariz. köszvény, zsába és más hasonló rheumatikus fájdalmaknál a *Gaultheria*-olajok helysége a *Gaultheria*-szesz kölsége. Hatásu feltétlenül biztos. Ára mindégylitnek 1—2 forint. A *Cocain* pastillából néhány darab megszünteti a garat- és gégehurutot, köhögést és rekedtséget. Ára 1 doboznak 75 kr. Kapható *Hazstinasziry* Sándor-téri gyógyszerüzében Bpeston.

Specialista sörvkötőkben

Cs. és kir. osztr. magy. és belga, kir. szabad.

Kütünt. Brüsszel 1893. arany érem és díszokmánygyal.

KELETI-féle cs. és kir. szabadalm. sörvkötő,

orvosi tekintélyek véleménye szerint a *legkütületesebb* ezen nemben; nem csuszik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja czelszerű szerkezeténél fogva az eddigi sörvkötők hiányait.

Ára: egyoldalu 6 frt, kétoldalu 12 frt.

Gyáramban készölnek ezenkütül műlábak, műkezek, műleges fűzák, egyenestartók, járú- és nyújtogépek, gummi görcsriasztók, valódi francia gummi kütütelgességek eredeti csomagolásban stb. Megrendeléseket pontosan eszközöl:

KELETI J.
kütüszerezés és orvosi sebészeti műszerecs BUDAPESTEN.

Fűzlet: IV., Koronaherczeg-u. 17.
Gyár: IV., Kóstály-utca 16. sz.
Nagy képes árjegyzék ingyen, zárt borítba.

A Himalaya lejtőin Punjabban az öt fölvam országában apatott

Kangra-Valley-tea-fajok a legkedveltebbek és legelkerjedtöbök.

Eredeti csomagokban közvetlen behozatal. Csak viszontelárusítók kaphatják az importeuröknél;

Törzsház: Bombayban.

Zellery S. J. és Társa
Budapest, VII., István-ut 26. sz. (44)

Fióktelepek: Calcutta, Delhi Simla, London és New-York.

Arak angol fontonként forintokban:	1/2 és 3/4 font	1 font	10 font
Csomagokban			
Flowery Pekoe Golden Tip	6.—	5.60	3.20
Finest Orange Pekoe	5.—	4.60	4.20
Essoe Souchong	4.—	3.20	3.20
Phoenixold Mixture	3.—	2.60	2.60

BUDAPESTI TAKARÉKPÉNZTÁR
ÉS
ORSZÁGOS ZÁLOGKÖLCSÖN
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Központi irodái és váltóüzlete:

VI. kerület, Andrássy-ut 5. szám.

Fiók: IV. ker., Koronaherczeg-utca 11.

Zálogház fiókok: IV. kerület, Károly-körut 18. szám.
VII. kerület, Király-utca 57. szám.
VIII. kerület, József-körut 2. szám.
IV. kerület, Zsibáros-utca főpostával szemben.

Befizetett részvénytöke: **10.000.000** korona.

Elfogad betéteket takarékbetéti könyvecskék és pénztárjegyek ellenében **4%-os kamatozással**, valamint folyó számlában (chek-számlán). — (A 10%-os betétkamatadót az intézet fizeti.)

Leszámitol váltókat, előlegeket nyujt értékpapirokra.

Üzleti órák: d. e. 1/29—1/21-ig

Váltóüzlete

Üzleti órák: d. u. 3—1/25-ig

megbizásból teljesít

mindenféle értékpapirok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett.

Nyomatott az „ORSZÁGOS HIRLAP” betűivel Budapest, VIII., József-körut 65. szám.